

”MENI VOIMISTELUHUUMASSA SE REISSU”

Tapaustutkimus Oulun Voimisteluseuran naisvoimistelijoiden motiiveista osallistua kansainväliseen Gymnaestrada-tapahtumaan

Eeva Laari

Liikunnan yhteiskuntatieteiden pro gradu -tutkielma

Liikuntatieteellinen tiedekunta

Jyväskylän yliopisto

Syksy 2017

TIIVISTELMÄ

Laari, E. 2017. ”Meni voimisteluhuumassa se reissu”: tapaustutkimus Oulun Voimisteluseuran naisvoimistelijoiden motiiveista osallistua kansainväliseen Gymnaestrada-tapahtumaan. Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto, liikunnan yhteiskuntatieteiden pro gradu -tutkielma, 75 s., 2 liitettä.

Suomessa on järjestetty jo yli vuosisadan ajan voimistelun suur tapahtumia. Niin kansalliset kuin kansainvälisetkin suur tapahtumat, kuten Gymnaestrada, ovat olleet suosittuja suomalaisvoimistelijoiden keskuudessa. Tutkimuskiinnostus näitä tapahtumia ja niihin osallistuvia voimistelijoita kohtaan on kuitenkin ollut melkein olematonta. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miksi naisvoimistelijat osallistuvat kansainväliseen Gymnaestrada-tapahtumaan. Tavoitteena oli ymmärtää heidän osallistumismotiiveja sekä selvittää, mikä merkitys liikuntamatkailulla ja voimistelun harrastamismotiiveilla on osallistumispäätöksessä. Tutkimuskohteenä oli Oulun Voimisteluseuran Gymnaestrada-osallistujat.

Tutkimus toteutettiin laadullisena tapaustutkimuksena, jonka aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Teemat muodostettiin tutkimuksen viitekehukseen nojaten. Tutkimuksessa haastateltiin yhteensä kahdeksaa Oulun Voimisteluseuran naisvoimistelijaa. Kaikki haastateltavat olivat osallistuneet Gymnaestrada-tapahtumaan vähintään yhden kerran. Tutkimuksen laadullinen aineiston analyysi toteutettiin sisällönanalyysinä, jossa litteroitu haastatteluaineisto teemoiteltiin. Aineiston analysointi tehtiin aineistolähtöisesti.

Voimistelu oli haastateltavien pitkäaikainen harrastus, joka koettiin tärkeäksi osaksi omaa elämää. Harrastuksen kautta oli muodostunut nykyinen kaveripiiri, jonka yhteisöllisyys oli myös tärkeä osa heidän Gymnaestrada-kokemusta. Tapahtumassa nautittiin siitä, miten se kokoaa yhteen voimistelun harrastajat ympäri maailman. Moni koki kansainvälisyyden lisäksi myös oman esiintymisen olleen tärkeä osa Gymnaestrada-matkaa. Tapahtuman kannustava ilmapiiri sekä tapahtumassa koetut katsojaelämykset koettiin merkittäviksi. Matkakohteella sekä tapahtumakustannuksilla ei ollut enää merkitystä haastateltaville. Suurin osa heistä on osallistunut Gymnaestradaan yhä uudelleen matkakohteesta ja kustannuksista huolimatta. Ensimmäisellä osallistumiskerralla seuran ja sen jäsenten merkitys korostuu: tapahtumasta kiinnostutaan, kun seuran jäsenet kertovat omista Gymnaestrada-kokemuksistaan.

Tutkimustulosten perusteella Gymnaestrada-tapahtumaan osallistuu voimisteluun sitoutuneita ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita erityisesti tapahtuman voimistelutapahtumasta. Tässä tutkimuksessa löydetyt syyt osallistua Gymnaestradaan olivat monilta osin yhteneväiset aiempien massaliikuntatapahtumatutkimusten kanssa. Tosin Gymnaestradan ei-kilpailullinen luonne saattaa vaikuttaa tiettyjen motiivien korostumiseen ja tiettyjen, kuten itsensä haastamisen, merkityksen vähenemiseen.

Asiasanat: liikuntatapahtumat, motiivit, osallistujat, voimistelu, Gymnaestrada

ABSTRACT

Laari, E. 2017. "The week went by in a kind of gymnastics frenzy": a case study of Oulun Voimisteluseura's female gymnasts' motives to participate in the World Gymnaestrada event. Faculty of Sport and Health Sciences, University of Jyväskylä, Master's thesis, 75 pp., 2 appendices.

Mass participation sports events in gymnastics have a long history in Finland. Both national and international gymnastics events, like the World Gymnaestrada, have been popular among Finnish gymnasts. Despite their popularity, these events and their participants haven't been studied that much. The purpose of this study was to find out why female gymnasts attend the Gymnaestrada. This study concentrated on their participation motives, sport tourism and motives for doing gymnastics.

This research was conducted as a qualitative case study. The data consists of six theme interviews. All together eight Oulun Voimisteluseura's female gymnasts were interviewed. The data was analyzed with qualitative methods.

For all the interviewees, gymnastics had been a long-term hobby. Gymnastics had an important meaning in their lives. Also majority of the interviewees had found many of their current friends through gymnastics. This community aspect was also a part of the Gymnaestrada experience. The interviewees enjoyed the way the event gathered gymnasts together from all around the world. Many felt that the international aspect of the event was very important. In addition, performing in the event was considered an important part of the whole experience. The cheer-on atmosphere of the Gymnaestrada and also all the spectator experiences were found to have a significant meaning. The travel destination and the costs of the trip were found to be non-relevant. Many of the interviewees wanted to attend the event, no matter where it was held and how much it cost. The importance of the gymnastics club, in relation to the decision making process, was substantial.

According to the results of this study, the female gymnasts who participate in Gymnaestrada are very involved in gymnastics. The participation motives named in these studies were mostly consistent with the results from other mass participation sports event studies. However the non-competitive nature of the Gymnaestrada might affect some motives, like challenging oneself. These motives related to the competitive aspect of mass sport events might not have such an important feature among gymnasts participating in the Gymnaestrada.

Keywords: sports events, motives, participants, gymnastics, Gymnaestrada

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	1
2	MASSALIIKUNTATAPAHTUMAT JA NIIDEN TUTKIMINEN	3
3	VOIMISTELUN SUURTAPAHTUMAT	6
3.1	Suomalaista suurtapahtumahistoriaa.....	6
3.2	Kansainvälinen Gymnaestrada-tapahtuma	9
3.2.1	Gymnaestrada suurtapahtumana.....	9
3.2.2	Tapahtuman osallistujamäärät ja suomalaiset osanottajat	12
3.2.3	Osallistumiskustannukset	15
4	OSALLISTUMISEN MOTIIVIT	18
4.1	Liikkumisen motiivit.....	18
4.2	Liikuntamatkailun motiivit	20
4.3	Massaliikuntatapahtumaan osallistumisen motiivit	22
5	TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	27
5.1	Tutkimustehtävä.....	27
5.2	Laadullinen tapaustutkimus	28
5.3	Tutkimuskohteena Oulun Voimisteluseura.....	29
5.4	Aineiston kerääminen ja analysointi	31
5.4.1	Teemahaastattelu menetelmänä	31
5.4.2	Haastateltavien valinta.....	33
5.4.3	Haastattelujen toteutus.....	34
5.4.4	Aineiston analysointi	37
6	LIIKUNTA JA VOIMISTELU OSANA ELÄMÄÄ.....	40
6.1	Liikunnan rooli arjessa.....	40
6.2	Voimistelu valikoituu harrastukseksi.....	40

6.3	Voimistelusta muodostuu pitkäaikainen harrastus	43
6.4	Voimistelulla suuri merkitys elämässä	45
7	GYMNAESTRADAAN OSALLISTUMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	46
7.1	Seuran vaikutus osallistumispäätökseen	46
7.2	Osallistumiskustannusten merkitys.....	47
7.3	Monipuolinen tapahtumasisältö kiinnostaa osallistujia	48
7.4	Gymnaestrada houkuttelee osallistuman uudestaan.....	50
8	MATKAILUN MERKITYS GYMNAESTRADAAN OSALLISTUMISESSA	52
8.1	Matkakohteen vaikutus osallistumispäätökseen	53
8.2	Tapahtuman aikana ei jää aikaa muulle	54
8.3	Matkailun ja liikuntamatkailun merkitys elämässä	56
9	POHDINTA	59
	LÄHTEET	63
	LIITTEET	76

1 JOHDANTO

”Siinä on jotain niin ainutlaatuista, että siellä on kaikenikäiset, -kokoiset, kaikenmuotoiset ihmiset tekemässä samaa.”

Näin kuvaili toimittaja Reetta Meriläinen (Yle 2015) voimistelun kansainvälistä *World Gymnaestrada* -tapahtumaa, joka kokosi yli 20 000 osallistujaa Helsinkiin kesällä 2015. Tapahtuman jälkeen televisioidussa Ylen Jälkihiki-lähetyksessä kilpaurheiluorientoituneet ihmiset, Kaj Kunnas ja Tero Tiitu, hämmästelivät sekä ihailivat Meriläisen kanssa tätä voimistelun suur tapahtumaa, johon kaikenikäisillä voimisteliijoilla oli mahdollisuus osallistua esiintyjänä. Puheista kävi ilmi voimistelun monimuotoisuuden sekä lajin suur tapahtumien olevan puhujille hieman vieraita asioita. Tämä on hämmästyttävää, koska laji omaa pitkät ja vahvat perinteet Suomessa.

Voimistelu on ollut yksi suurimmista uranuurtajista suomalaisessa liikunnassa; perustettiinhan ensimmäinen voimisteluseura vuonna 1875, ja jo vuonna 1894 järjestettiin ensimmäinen voimistelun suur tapahtuma Suomessa (Suomen Voimisteluliitto 2016a). Nykyään Voimisteluliitto on jäsenmäärältään Suomen suurimpia lajiliittoja, tarjoten yhdessä seurojensa kanssa voimistelu- ja liikuntatoimintaa koko elämänkaarelle. Erityisesti harrasteliikunnan laajuus sekä harrasteliikkujien määrä ovat merkittäviä moneen muuhun lajiin verrattuna (Kansallinen liikuntatutkimus 2010). Tästä huolimatta vaikuttaa siltä, että voimistelu on jäänyt muista suurista lajeista jälkeen esimerkiksi medianäkyvyydessä (esim. Sirén 2017; Valo 2016, Ylen 2016 mukaan) ja tutkimuksien määrissä. Voimistelun tutkimustyötä on toki tehty, ensisijassa tutkijoiden Leena Laineen (esim. 1984; 2008) sekä Aino Sarjen (esim. 2008; 2009; 2010; 2012) toimesta. Laineen ja Sarjen tutkimustyö on keskittynyt voimisteluhistorian tutkimiseen ja dokumentointiin. Heidän tekemästään työstä huolimatta voimistelun suur tapahtumat, erityisesti nykyajan suur tapahtumat, ovat jääneet tutkimusmaailmassa pimentoon niiden pitkästä historiastaan ja kokoluokastaan huolimatta.

Gymnaestradan järjestäminen Suomessa vuonna 2015 synnytti erinäisiä opinnäytetyöprojekteja. Helsingin tapahtumassa tutkittiin muun muassa viestintää (Salmi 2015), vapaaehtoisia (Björk 2015) sekä logistiikkaa (Ilvonsalo 2015). Myös valtion liikuntaneuvosto intoutui tilaamaan tutkimuksen, jossa keskityttiin tapahtuman taloudelliseen vaikuttavuuteen sekä osallistujien, vapaaehtoisten ja yhteistyökumppaneiden tyytyväisyyteen (Gymnaestrada 2015 Hel-

sinki -tapahtumatutkimus 2015). Tutkimuskiinnostuksen heräämisestä huolimatta katsetta ei ole käännetty itse Gymnastradan luonteeseen, eikä myöskään siihen osallistuvien voimistelijoiden osallistumismotiiveihin.

Olen itse osallistunut useisiin voimistelun suur tapahtumiin niin Suomessa kuin ulkomailla. Ottaessani osaa näihin tapahtumiin olen usein pohtinut, mikä saa voimistelijat lähtemään suur tapahtumiin sekä miten nämä motiivit eroavat muihin massaliikuntatapahtumiin, kuten maratoniin, osallistumisesta. Miksi voimistelijat ovat valmiita maksamaan suuria summia tapahtumasta, jossa ei edes kilpailla? Mielestäni tämä riitelee perinteistä liikuntatapahtumakonseptia vastaan, jossa osanottajajoukon muodostavat kilpailijat, kun taas katsojat ovat ne, jotka maksavat suuria summia pääsylippuja ostaessaan. Voimistelun suur tapahtumissa osallistujat ovat molempia, niin esiintyjä kuin katsojia. Voimistelijat maksavat useita satoja tai jopa yli tuhat euroa, päästäkseen osallistumaan Gymnastradaan. Heillä on selkeästi vahvoja osallistumismotiiveja, koska he ovat valmiita maksamaan näin paljon osallistumisoikeudesta.

Tutkimukseni koostuu viitekehystä (luvut 2–4) ja empiirisestä osasta (luvut 5–7). Luvussa kaksi keskityn massaliikuntatapahtumiin ja niistä tehtyyn tutkimukseen. Tämä osuus pohjustaa käsittelemääni aihetta; ovathan voimistelun suur tapahtumat myös massaliikuntatapahtumia. Kolmannessa luvussa kerron voimistelun suur tapahtumista ja erityisesti kansainvälisestä Gymnastrada-tapahtumasta. Suur tapahtumahistoria antaa mielestäni viitteitä sille, miksi Suomessa edelleen järjestetään voimistelun suur tapahtumia ja miksi voimistelijat edelleen osallistuvat niihin niin Suomessa kuin maailmalla. Gymnastradasta kertovassa alaluvussa esittelen tapahtuman sisältöä, suomalaista osallistujaprofiilia sekä tapahtuman osallistumiskustannuksia. Osallistumiskustannukset ovat voimistelun kansainvälisissä tapahtumissa korkeat, ja tämä lienee myös yksi merkittävimmistä syistä jättää osallistumatta tapahtumaan. Korkeat osallistumiskustannukset on toisaalta myös mielenkiintoinen piirre: voimistelun suur tapahtumiin osallistutaan sankoin joukoin suuresta hinnasta huolimatta. Neljännessä luvussa keskityn osallistumisen motiiveihin. Käsittelen aihetta liikkumisen, liikuntamatkailun ja liikuntatapahtumiin osallistumisen kannalta. Aiheesta tehdyt tutkimukset toimivat tukena ja suunnannäyttäjänä työssäni. Luvussa viisi esittelen tutkimustehtäväni sekä kerron miten tämä tutkimus on toteutettu. Kuudes luku koostuu tutkimustuloksista. Tämän raportin viimeisessä luvussa, pohdinnassa, esittelen muun muassa tutkimukseni vahvuuksia ja heikkouksia sekä esitän jatkotutkimusaiheita.

2 MASSALIIKUNTATAPAHTUMAT JA NIIDEN TUTKIMINEN

Suurilla liikuntatapahtumilla tarkoitetaan tapahtumia, jotka ovat suuria mittakaavaltaan niin liikunnallisessa kuin kaupallisessakin mielessä. Ne ovat usein kansainvälisesti merkittäviä, suuria kansanjuhlia. Tyypillisesti ne järjestetään yhteistyössä paikallisen ja/tai kansallisen hallinnon sekä kansainvälisen urheiluliiton kanssa. (Roche 2000, 1.) Tässä kirjallisuuskatsauksessa keskitytään massaliikuntatapahtumiin (*mass participation sport event*). Yllä oleva määritelmä koskee enemmänkin urheilun megatapahtumia, kuten erilaisia arvokilpailuja. Mielestäni määritelmä soveltuu myös massaliikuntatapahtumiin. Tosin massatapahtumat eivät yllä megatapahtumien tasolle medianäkyvyydeltään, eivätkä täten myöskään kaupallisuudeltaan. Yksi merkittävä ero voisi olla myös tapahtumien katsojien ja urheilijoiden rooleissa. Megatapahtumissa urheilijat tekevät suorituksia, joita katsojat seuraavat. Massaliikuntatapahtumissa osallistujat voivat olla sekä tapahtumasisällön tuottajia (urheilijoita tai liikkujia) että sen seuraajia (katsojia).

Massaliikuntatapahtumat ovat kasvattaneet viime vuosina suosiotaan niin maailmalla (Hallman & Breuer 2010; Choi, Shonk & Bravo 2016) kuin Suomessa. Esimerkiksi Helsinki City Runin osallistujamäärä on noussut viimeisenä kymmenenä vuotena hieman alle 3 000 juoksijasta yli 16 000 juoksijaan (Maratontulokset 2015). Myös suunnistustapahtumien osanottajamäärät ovat kasvaneet: vuoden 2015 Jukolan Viestiin, Louna-Jukolaan, osallistui ennätysluiset 18 000 suunnistajaa. Louna-Jukolan kilpailunjohtaja Janne Virtanen (2015) pohti, voiko Jukolan Viesti enää kasvaa, koska näin suuri osallistujajoukko huoltajineen ja yleisöineen tuo suuria haasteita tapahtumajärjestelyiden suhteen. Massaliikuntatapahtumat ovat siis kasvaneet niin suuriksi, että niiden järjestäminen saattaa jo tuottaa hieman ongelmia tapahtumajärjestäjille.

Massaliikuntatapahtumien osanottajajoukko on myös kansainvälistynyt. Teknologian kehittymisen myötä ihmiset ovat enemmän tietoisia eri maissa järjestettävistä liikuntatapahtumista. Esimerkiksi maratonjuoksijoilla on nykyään loputtomasti vaihtoehtoja ympäri maailman, joista valita itselle mieluisin maratontapahtuma. (Choi ym. 2016.) Muun muassa tämän seurauksena massaliikuntatapahtumien osanottajajoukko kansainvälistyy. Jo 2000-luvun lopulla New York City Marathonin osanottajista noin puolet oli ulkomaalaisia juoksijoita (The New York Times 2009).

Liikuntatapahtumiin liittyvä tutkimus keskittyi ennen vahvasti urheilun megatapahtumiin, kuten olympialaisiin (mm. Rivenburgh 2002) sekä jalkapallon MM-kilpailuihin (mm. Horne 2004). Liikuntatapahtumatutkimuksissa selvitettiin muun muassa suurten tapahtumien taloudellisia vaikutuksia (esim. Gratton, Shibli & Coleman 2006; Mondello & Rishe 2004; Preuss 2006) tai keskityttiin tapahtumien katsojiin (esim. Trail, Fink & Anderson 2003; Cunningham & Kwon 2003; Robinson & Trail 2005) tai vapaaehtoiseihin (esim. Kim, Hong & Andrew 2013; Schlesinger & Gubler 2016; Allen & Bartle 2014). Itse osallistujiin kohdistuva tutkimus jäi vähäiselle huomiolle (Takalo 2015, 13).

Massaliikuntatapahtumatutkimus on viime vuosikymmenen aikana lisääntynyt merkittävästi. Tutkimusmäärän kasvun taustalla lienee kyseisten tapahtumien taloudelliset vaikutukset. Viimeisen vuosikymmenen aikana on tutkittu muun muassa massaliikuntatapahtumien taloudellisia (Thwaites & Chadwick; Harrison-Hill & Chalip 2005; Taleghani & Ghafary) ja sosiaalisia (mm. Kim, Jun, Walker & Drane 2014) vaikutuksia sekä esimerkiksi sitä, miten matkailutoimijoiden ja lajiliittojen yhteistyöllä voidaan parantaa tapahtuman osallistumiskokemusten tyytyväisyyttä (Kennelly & Toohey 2014). Massaliikuntatapahtumien osallistumismäärien kasvaessa myös tarve tutkia osallistujien motiiveja ja käyttäytymistä on lisääntynyt. Tapahtumien suosion myötä lienee syntynyt tarve ymmärtää, miksi tapahtumien koot ovat kasvaneet, ja mikä saa ihmiset osallistumaan tapahtumiin. Näistä tiedoista on toki hyötyä tapahtumien järjestäjille, heidän miettiessään muun muassa tapahtuman järjestelyjä sekä markkinointia. Esimerkiksi tapahtumien markkinointisuunnitelmaa tehtäessä olisi tärkeää selvittää kohde-ryhmä (Mullin, Hardy & Sutton 2014): ketkä osallistuvat tapahtumiin ja miksi.

Massaliikuntatapahtumaan osallistumisen motiiveja on tutkittu enenevässä määrin 2000–2010-luvulla. Muun muassa Teemu Takalon (2015) väitöskirjassa selvitettiin Kainuun rastiviikolle osallistuneiden suunnistajien motiiveja. Myös ulkomailla on tehty tutkimuksia aiheesta: Streicher ja Saayman (2010) tutkivat eteläafrikkalaisen pyöräilytapahtuman osallistujia, Hritz ja Ramos (2008) Yhdysvaltojen mestaruusuintien veteraaniuimareita sekä Funk, Toohey ja Bruun (2007) australialaisen maratontapahtuman kansainvälisiä osallistujia. Kuten listasta huomaa, näissä tapahtumissa on mukana kilpailuelementti.

Ei-kilpailullisia massaliikuntatapahtumien osallistumismotiiveja on tutkittu erittäin niukasti. Voimistelun suur tapahtumat ovat harvoin olleet tutkimuskohteena. Olisi tärkeää tehdä näistä tutkimusta niiden tunnusmerkillisen luonteen, pitkän historian sekä suosion vuoksi. Erityisesti

hämmästyttää se, miten vähän Gymnaestradaa on kansainvälisesti tutkittu, vaikka kyseessä on kokoluokaltaan ja kansainvälisyydeltään merkittävä, ei-kilpailullinen suur tapahtuma. Seuraavassa luvussa tulen keskittymään voimistelun suur tapahtumiin ja niiden pitkään perinteeseen niin Suomessa kuin maailmalla. Pääpaino tulee olemaan Gymnaestrada-tapahtumassa ja sen sisällössä.

3 VOIMISTELUN SUURTAPAHTUMAT

Voimistelun suur tapahtumilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa voimistelun ei-kilpailullisia massaliikuntatapahtumia, joissa osallistujat ovat usein sekä esiintyjän että katsojan roolissa. Tällaisia ovat muun muassa vuonna 1996 järjestetty kansallinen Syke 100 -tapahtuma sekä vuonna 2015 järjestetty kansainvälinen Gymnaestrada-tapahtuma. Alaluvuissa tulen ensin kertomaan suomalaisten suur tapahtumahistoriasta. Tämän jälkeen käänän huomion suurimpaan kansainväliseen voimistelun suur tapahtumaan, Gymnaestradaan. Nämä alaluvut luovat kuvaa voimistelun suur tapahtumien erityispiirteistä suhteessa muihin massaliikuntatapahtumiin, ja ne saattavat myös osaltaan selittävää suur tapahtumien osallistumismotiiveja.

3.1 Suomalaista suur tapahtumahistoriaa

Suomessa on järjestetty yli vuosisadan ajan erilaisia voimistelun suur tapahtumia. Jo vuonna 1896 Suomen Naisten Voimisteluliiton, eli Suomen Naisten Liikuntakasvatusliiton (SNLL) ja nykyisen Suomen Voimisteluliiton edeltäjien, perustamisen yhteydessä puhuttiin voimistelujuhlista. Ne nähtiin keinona kehittää liikuntakasvatuksellista aatetta. Ensimmäiset voimistelujuhlat järjestettiinkin jo seuraavana vuonna Porissa. Tavoitteena oli antaa virikettä seurojen ja erityisesti ohjaajien toimintaan, palvella voimisteluopettajien tarpeita sekä olla eräänlainen propagandaväline liikuntakasvatuksen edistämiseksi. (Laine & Sarje 2002, 24–33; Kleemola 1996, 28–30.) Naisvoimisteluliike jakautui 1920-luvun alussa. Tästä huolimatta voimistelujuhlien perinne jatkui pitkään eri järjestöjen järjestäminä. (Laine 2004.)

Alusta alkaen niin SNLL:n kuin voimistelujuhlien ideologiassa näkyi liikuntakasvatus, ruumiinharjoitus ja terveys. Kilpaurheilua ei nähty tarpeellisena osana näiden arvojen edistämiseksi ja naisvoimisteluliitossa suhtauduttiin hyvin kielteisesti kilpaurheiluun. (Laine & Sarje 2002, 30–32.) Tämä näkyi myös voimistelun suur tapahtumien sisällössä, jossa korostui yhteisöllisyys kilpailemisen sijaan (Kleemola 1996).

Viimeisimmät suomalaiset suur tapahtumat ovat olleet *Syke 100* Helsingissä 1996, *Sun Svoli* Tampereella 2006 sekä *Sun Lahti* Lahdessa 2013. Kyseiset tapahtumat olivat kaikki isoja massaliikuntatapahtumia, joissa osallistujilla oli halutessaan mahdollisuus esiintyä erilaisissa näytöksissä. Osallistujilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa henkilöitä, jotka ovat ostaneet tapahtuman osallistujapassin. Osallistujapassi oikeuttaa voimistelijan esiintymään, jonka lisäksi

hän muun muassa pääsee tapahtumapaikoille katsomaan muiden esityksiä. Syke 100, Sun Svoli ja Sun Lahti olivat selkeästi massaliikuntatapahtumia, jotka kokosivat yhteen suuret määrät voimistelijoita sadoista seuroista ympäri Suomea (taulukko 1).

TAULUKKO 1. Voimistelun suur tapahtumien osallistujamäärät (MTV 1996; Hämeen Sanomat 2006; Suomen Voimisteluliitto 2015)

Suur tapahtuma	Paikkakunta	Vuosi	Osallistujia	Seuroja
Syke 100	Helsinki	1996	n. 15 000	-
Sun Svoli	Tampere	2006	n. 11 000	220
Sun Lahti	Lahti	2013	n. 8 300	177

Nyky päivän suur tapahtumissa tapahtumapäivät muodostuvat yleensä erilaisista iltanäytöksistä, kaupunkilavaesityksistä, lajikokeiluista sekä ohjelmaharjoituksista. Lisäksi tapahtumissa on yleensä avajaismarssi, avajaiset sekä päättäjäiset.

Kenttäohjelmien (kuva 1), eli isolla kentällä tehtävien massavoimisteluohjelmien, voisi todeta olevan voimistelun suur tapahtumien keskipisteessä. Näihin ohjelmiin osallistuu yhteensä tuhansia voimistelijoita ympäri Suomen.

KUVA 1. Pienempi kuin kolme -kenttäohjelma Sun Lahti -tapahtuman päätösjuhlissa (Keininmaan Naisvoimistelijoiden arkisto)

Tapahtuman näyttävät avajaiset ja/tai päättäjäiset rakentuvat usein kenttäohjelmien ympärille, keräten tuhansia voimistelijoita kentälle ja yleisöön. Erityisesti suomalaisissa suur tapahtumissa kenttäohjelmien rooli korostuu. Myös suuri osa suomalaisista Gymnaestrada-osanottajista esiintyy Suomen kenttäohjelmissa (Suomen Voimisteluliitto 2017c). Suomalaisilla on erittäin pitkät perinteet kenttäohjelmien teossa (Laine & Sarje 2004; Virkkunen 2015). Kenttänäytöksissä voidaan nähdä olleen 1900-luvulla myös nationalistisia piirteitä. Esimerkiksi Tukholman Olympialaisissa 1912 ja Suomen Suurkisoissa 1980 esitettyjä kenttänäytöksiä voidaan kutsua suomalaiskansallisiksi voimistelunäytöksiksi. (Sarje 2009.) Kenttäohjelmat ovat vuosien varrella muuttuneet terveyttä, tasa-arvoa ja suomalaisuutta korostavista näytöksistä taiteelliseksi elämyksiksi (Sarje 2011). Naisvoimistelun yhteisnäytöksillä voidaan nähdä olleen myös suuri merkitys naisvoimisteluliikkeelle (Kari 1925, 111, Sarje 2011 mukaan). Kenttäohjelmien pitkä perinne, niiden arvostus sekä suomalaisten osaaminen saattanevat omalta osaltaan selittää suomalaisten innostusta kenttäohjelmiin, ja täten myös innokkuutta osallistua suur tapahtumiin.

Voimistelulla ja sen kenttäohjelmilla/-näytöksillä oli myös suuri merkitys ja rooli Suomen Suurkisoissa (Laine & Sarje 2004). Suurkisat olivat liikunnan ja urheilun yhden kattojärjestön, Suomen Valtakunnan Urheiluliiton (SVUL) tapahtuma, jota järjestettiin vaihtelevasti 1940–1990-luvuilla. Kyseessä oli suomalaisen liikuntamaailman yhteinen tapahtuma, joka kokosi yhteen eri urheilumuodot. Voimistelun kenttänäytökset olivat keskeisenä osana Suurkisojen avajaisia ja päättäjäisiä, rakentaen suuren palan niiden sisällöstä. Voimistelijat muodostivat myös merkittävän osuuden tapahtumien osanottajamääristä: esimerkiksi vuoden 1990 Suurkisoihin osallistuneista n. 100 000 liikkujasta yli 20 000 oli voimistelijoita. (Kleemola 1996, 144–146, 171–192, 217.) Myös Työväen Urheiluliikkeen (TUL) järjestämissä liittojuhliissa naisten isoilla kenttänäytöksillä oli merkittävä rooli. Kenttäohjelmien laatiminen, ohjaaminen ja esittäminen ovat vaatineet suurta panostusta naisvoimisteluliikkeeltä yli vuosisadan ajan. Nämä naisten toteuttamat ohjelmat ovat osa suomalaista liikuntakulttuuria ja niiden määrä on merkittävä (Laine 2004). Vuonna 2017 Opetus- ja kulttuuriministeriö nimesi suomalaisen voimistelun ja sen kenttänäytökset Elävän perinnön kansalliseen luetteloon (Museovirasto 2017).

Voimistelun suur tapahtumat edustavat edelleen liikuntakulttuurimme ei-kilpailullista puolta; puolta, joka on elänyt vahvana erityisesti naisvoimistelussa (Laine ja Sarje 2002, 30–32). Vaikka kilpaurheilu ja sen erinäiset tapahtumat, kuten olympialaiset ja muut arvokisat, nosti-

vat päätään Suomessa 1900-luvun alussa (Salimäki 2000), ovat voimistelun suur tapahtumien erityisesti Gymnaestradan, arvot pysyneet muuttumattomina (Wichmann 2015). Suur tapahtumien pääosassa on edelleen, yli vuosisadan jälkeen, yhteisöllisyys. Tosin viime vuosikymmeninä suomalaisiin voimistelun suur tapahtumiin on tullut myös kilpailuelementtejä. Esimerkiksi osana Sun Svoli ja Sun Lahti -tapahtumia järjestettiin telinelajien luokkanouskilpailut. Tapahtumien yhteydessä järjestettiin myös joukkuevoimistelun MM-kilpailut. (Suomen Voimisteluliitto 2006; Suomen Voimisteluliitto 2013.)

3.2 Kansainvälinen Gymnaestrada-tapahtuma

Kansainvälinen voimisteluliitto (FIG) järjestää muutamia voimistelun kansainvälisiä suur tapahtumia. Selkeästi suurin ja merkittävin näistä on neljän vuoden välein järjestettävä kansainvälinen Gymnaestrada-tapahtuma, joka on viime vuosikymmeninä kerännyt kymmeniä tuhansia voimistelijointa yhteen viikon ajaksi. Tapahtumaa on järjestetty 1950-luvulta lähtien. (FIG 2016.) Myös Euroopan Voimisteluliitto (UEG) järjestää kansainvälisiä suur tapahtumia: ikään tulleille suunnattu Golden Age sekä nuorille suunnattu EuroGym (UEG 2015). Molempia voisi kutsua eräänlaisiksi ”mini-gymnaestradoiksi” tapahtumaluonteidensa vuoksi, vaikkakin ne järjestetään kahden vuoden välein ja ovat verrattain uusia suur tapahtumia. Seuraavissa alaluvuissa tulen kertomaan tarkemmin Gymnaestrada-tapahtuman sisällöstä, suomalaisten osallistujaprofiilista sekä osallistumiskustannuksista.

3.2.1 Gymnaestrada suur tapahtumana

Kansainvälistä Gymnaestrada-tapahtumaa voidaan pitää voimistelun suur tapahtumien helmenä sen ainutlaatuisen luonteensa ja suuren kokonsa vuoksi. Sitä voisi kutsua FIG:n harrastevoimistelun lippulaivaksi, koska sen arvot ovat vahvasti sidoksissa FIG:n harrastevoimistelun arvoihin fun (hauskuus), fitness (kunnossapysyminen), fundamentals (perustaidot) ja friendship (ystävyyden). (FIG 2016.) Gymnaestradan perustana on se, että tapahtuma on avoin kaikille iästä, sukupuolesta, taitotasosta, rodusta ja kansalaisuudesta huolimatta (Wichmann 2015). Gymnaestrada-sana tulee kreikkalaisesta gymnazein-sanasta, joka tarkoittaa kehon harjoittamista, sekä espanjalaisesta tietä tai väylää tarkoittavasta estrada-sanasta. Nimi kuvaa erinomaisesti tapahtuman syntyä, jonka ytimessä olivat tavoitteet eri maiden liikuntakasvatuksen suuntien ja toteuttamiskeinojen esittelystä. (Virkkunen 2015, 15.) Ensimmäinen Gym-

naestrada järjestettiin vuonna 1953 Rotterdamissa (FIG 2016). Tapahtuman alkuaikoina eri voimistelusuuntauokset joutuivat poliittisen kamppailun kohteeksi. Viime vuosikymmeninä eri suuntauksien kilpailusta ja väittelystä on siirrytty erojen ylistämiseen. (Wichmann 2015.) Nykyään tapahtumassa on havaittavissa edelleen suurille liikuntatapahtumille, kuten olympialaisille ominaisia moderneja piirteitä (Lenartowicz 2016), kuten kansallisuuksien korostaminen. Esimerkiksi voimistelijat edustavat tapahtumassa omaa maataan. Muita perinteitä ovat muun muassa avajaismarssi sekä avajaisten ja päättäjäisten viralliset osuudet.

Gymnaestrada on viikon kestävä tapahtuma, joka kerää yhteen eri voimistelulajien ja -tyylien harrastajia. Tapahtumasisältö on tietyiltä osin samankaltainen suomalaisten suur tapahtumien kanssa: Gymnaestradaakin pitää sisällään avajaiset, avajaismarssin, päättäjäiset, kaupunkilavaesityksiä, iltanäytöksiä ja kenttäohjelmia. Tosin kenttäohjelmien osuus jää Gymnaestradaassa pienemmälle huomiolle, koska tapahtuman keskeisimpänä paikkana on kenttäohjelmastadionin sijaan messukeskus. Sieltä löytyy tapahtuman ruokailu, osallistuvien maiden ständit sekä hallinäytökset. Nämä hallinäytökset muodostavat mielestäni tapahtuman ydinsisällön. Melkein kymmenessä hallissa pyörii viitenä päivänä eri maiden seurojen noin 15 minuutin hallinäytöskokonaisuuksia. Tapahtuman yhtenä kohokohtana on loppuviikosta järjestettävä FIG-gaala, joka kokoaa eri maiden näytösohjelmia yhdeksi näyttäväksi puolitoistatuntiseksi kokonaisuudeksi. Viikko päättyy stadionilla järjestettäviin päättäjäisiin, jossa Gymnaestrada-lippu luovutetaan seuraavalle järjestäjämaalle.

Kokemuksieni perusteella Gymnaestradan luonne ei avaudu ulkopuolisille. On hyvin vaikeaa yrittää selittää voimistelijoilta, saati sitten lajin ulkopuolisille ihmisille tapahtuman yhteisöllisyyttä, elämyksiä ja henkeä. Tapahtuman suuruuden ja upeuden ymmärtää vasta, kun sen on itse kokenut (mm. Laakso 2015). Usein urheilun kilpailupuoleen totuneet henkilöt, kuten toimittajat ja penkkiurheilijat, hämmästelevät tapahtumaa. Tapahtuman omalaatuinen luonne tuo haasteita erityisesti sen markkinoimiseen ja uutisointiin. Asiaa ihmeteltiin myös Urheilulehdessä:

”Kun kukaan ei voittanut eikä mikään maa ottanut mitaleita, iskee hämmennys. Mitä se sellainen urheilu on, jossa syntyy pelkkä kokemus? Miten sellaista pitäisi katsoa? Mitä media voi siitä kertoa? Miten sitä voi arvottaa?” (Urheilulehti 2015.)

Kuvat Gymnaestradasta (kuva 2) antavat jonkinlaista osviittaa tapahtumasisällön sekä osanottajien monimuotoisuudesta, mutta ne eivät mielestäni pysty tuomaan esiin tapahtuman ydintä, eli tunnelmaa. Osallistumisen taustalla lieneekin markkinoinnin sijaan perinteet: suur tapahtumakulttuuri siirtyy eteenpäin seuroissa ja perheissä.

KUVA 2. Kuvakokoelma 2007, 2011 ja 2015 Gymnaestrada-tapahtumista (Eeva Laari)

Kansainvälisen World Gymnaestrada -tapahtuman lisäksi järjestetään muutamia alueellisia tai kansallisia Gymnaestrada-tapahtumia. Esimerkiksi vuonna 2016 järjestettiin jo viides Asian Gymnaestrada. Tosin tapahtumaan otti osaa vain kuusi maata, vaikkakin osanottajia oli jopa 10 000, mikä on noin puolet kansainvälisen Gymnaestradan osanottajista. (FIG 2016.)

Myös Suomi järjestää jatkossa kansallisen Gymnaestradan. Tämä Suomi Gymnaestradaksi nimetty tapahtuma järjestetään ensimmäisen kerran kesällä 2018. Vaikka tapahtuman on tarkoitus toimia ketjuna ja linkkinä kansainväliseen Gymnaestradaan, ei se tapahtumasisällöltään ole täysin samankaltainen kansainvälisen Gymnaestradan kanssa. Ensinnäkin tapahtumassa on kilpailuelementtejä: tapahtumaan sisältyy Voimistelupäivät ja Voimistelun Lumo-tapahtuma. Niinpä Gymnaestrada-nimen käyttäminen tässä kansallisessa suur tapahtumassa on hieman kyseenalaista. Kansainvälinen Gymnaestrada on säilyttänyt sille tyypillisen ei-kilpailullisen luonteensa koko olemassaolonsa aikana (Wichmann 2015). Tämä saattanee myös selittää tapahtuman suosiota:

”Kun ei kisata hampaat irvessä, voi nauttia rennosti yhdessä tekemisestä ja liikunnan riemusta. Missä ja milloin vain.” (Helsingin Sanomat 2015.)

3.2.2 Tapahtuman osallistujamäärät ja suomalaiset osanottajat

Ensimmäinen Gymnaestrada järjestettiin vuonna 1953 Rotterdamissa. Tapahtuma on järjestetty neljän vuoden välein, yhteensä 15 kertaa. Tapahtumapaikkoina ovat toimineet eurooppalaiset kaupungit. Keski-Euroopan suuret osanottajamaat Saksa, Sveitsi ja Itävalta ovat toimineet jopa yhdeksän tapahtuman isäntämaana. Rotterdamin ensimmäisestä tapahtumasta lähtien, tapahtuman koko on kasvanut osanottajamääriltään niin voimistelijoiden kuin osanottajamaiden näkökulmasta (taulukko 2). Viime vuosina osallistujamäärä on pysytellyt noin 20 000 osallistujassa ja osanottajamaiden määrä noin 50 maassa. Kesällä 2015 tämä historiallinen tapahtuma järjestettiin ensimmäistä kertaa Suomessa. Tapahtumaan osallistui yhteensä yli 20 000 voimistelijaa yli 50 maasta. Viikon aikana osallistujat esiintyivät Messukeskuksen halleissa, stadioneilla, kaupunkilavoilla sekä Helsingin jäähallissa. Helsingin Gymnaestrada-tapahtuma tuli samalla kansainväliseltä osanottajamäärältään suurin koskaan Suomessa järjestetty tapahtuma (World Gymnaestrada 2015 Helsinki 2015.)

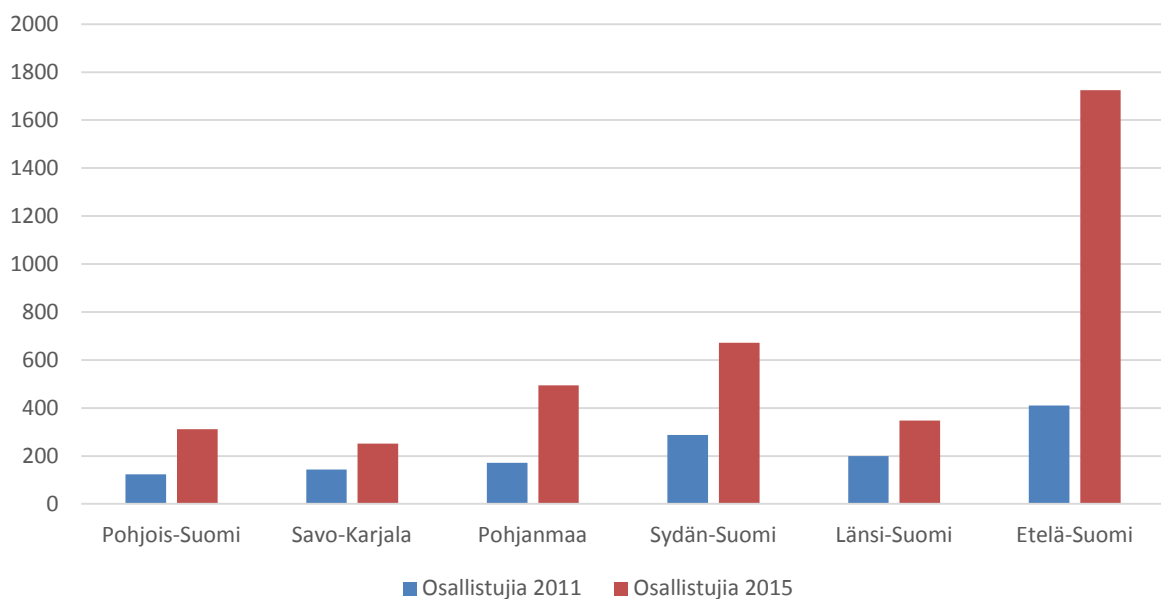
TAULUKKO 2. Gymnastradojen osallistujamäärät (FIG 2016; HS 9.4.2015, Virkkusen 2015, 16 mukaan)

Vuosi	Paikka	Osallistujamaita	Osallistujia	Suomalaisia osallistujia
1953	Rotterdam	14	5 000	200
1957	Zagreb	17	6 000	10
1961	Stuttgart	16	10 000	780
1965	Wien	26	15 600	800
1969	Basel	28	9 600	650
1975	Berliini	19	10 500	700
1982	Zürich	22	14 200	1322
1987	Herning	26	17 300	2035
1991	Amsterdam	30	19 500	2248
1995	Berliini	34	19 300	1973
1999	Göteborg	37	23 500	1424
2003	Lissabon	45	21 600	1254
2007	Dornbirn	53	22 000	1100
2011	Lausanne	55	19 087	1378
2015	Helsinki	53	20 473	4000

Suomi on 1000–2000 voimistelijallaan ollut Sveitsin ja Saksan jälkeen yksi suurimmista osallistujamaista eli delegaatioista. Suomalaisista osallistujista suurin osa on perinteisesti ollut tyttöjä ja naisia. Esimerkiksi Lausannen Gymnastradaan vuonna 2011 osallistuneista suomalaisvoimistelijoista 95 % oli tyttöjä ja naisia. Gymnastrada on suunnattu noin yli 12-vuotiaille ja vanhemmille. Suomalaisista osanottajista noin kolmannes on alle 25-vuotiaita ja kaksi kolmasosaa yli 24-vuotiaita. (Suomen Voimisteluliitto 2017a; 2017b.) Suurin osa osanottajista on yleensä esiintynyt tapahtumassa. Esiintymismahdollisuuksia on ollut lukuisia. 2000-luvun Gymnastradoissa suomalaisilla on ollut keskimäärin yksi 15 minuutin kenttäohjelmakokonaisuus, kahdeksan hallinäytöstä sekä 19 kaupunkilavaesitystä. Lisäksi suomalaisilla on ollut perinteisesti yksi esitys tapahtuman huipentavassa FIG-gaalassa sekä muutamia esityksiä Pohjoismaiden yhteisessä iltanäytöksessä. (World Gymnastrada 2003; World Gymnastrada 2007; World Gymnastrada 2011.)

Helsingin Gymnaestrada oli suomalaisosanottajien näkökulmasta monessa mielessä poikkeuksellinen Gymnaestrada. Suomi oli suurin delegaatio 4000 osanottajalla (FIG 2016). Suomalaisilla oli myös huomattavasti enemmän kenttäohjelmia, hallinäytöksiä ja kaupunkilavaesityksiä. Esimerkiksi hallinäytöksiä oli kolminkertainen määrä aiempaan verrattuna. (World Gymnaestrada 2015.) Suomalaisista osanottajista melkein $\frac{3}{4}$ yöpyi omassa majoituksessa, ja vain neljännes koulumajoituksessa tai hotellissa. (Suomen Voimisteluliitto 2017c.)

Kuviossa 1 on kuvattu suomalaisten osallistujamäärät Lausannen 2011 ja Helsingin 2015 Gymnaestradoissa. Osallistujat on jaoteltu Voimisteluliiton kuuden alueen mukaan. Erityisesti Lausannen osallistujamäärissä on merkittävää se, miten aktiivisesti Voimisteluliiton pienemmillä alueilla, kuten Pohjois-Suomesta ja Savo-Karjalasta on pienestä koosta huolimatta paljon osallistujia.

KUVIO 1. Suomalaisten osallistujamäärät vuosien 2011 ja 2015 Gymnaestradoissa Voimisteluliiton alueittain jaoteltuna (Suomen Voimisteluliitto 2017a; 2017b)

Helsingin Gymnaestrada innosti selkeästi uusia osanottajia tapahtumaan jokaiselta Voimisteluliiton alueelta. Tapahtumapaikalla olikin tässä tapauksessa paljon vaikutusta osanottajamäärän kasvuun. Yli puolet tapahtuman suomalaisista osanottajista yöpyi omassa majoituksessa (Suomen Voimisteluliitto 2017c), esimerkiksi kotona tai tuttavien luona. Tämä ja aiempaa pienemmät matkustuskustannukset laskivat merkittävästi osallistumiskustannuksia erityisesti

Etelä-Suomen alueelta osallistuneille voimistelijoille. Osallistujamäärän kasvua saattaa selittää sekin, että suomalaisilla oli aiempaa enemmän esiintymismahdollisuuksia tapahtumassa.

3.2.3 Osallistumiskustannukset

Gymnaestradan osallistumiskustannukset ovat yksi tärkeä osa-alue pohdittaessa osallistumismotiiveja. Ne ovat myös osaltaan yksi voimistelun suur tapahtumien erityispiirre. Vaikka osallistumiskustannukset ovat näissä ei-kilpailullisissa suur tapahtumissa korkeat verrattuna moneen muuhun massaliikuntatapahtumaan, tapahtumat ovat silti suosittuja.

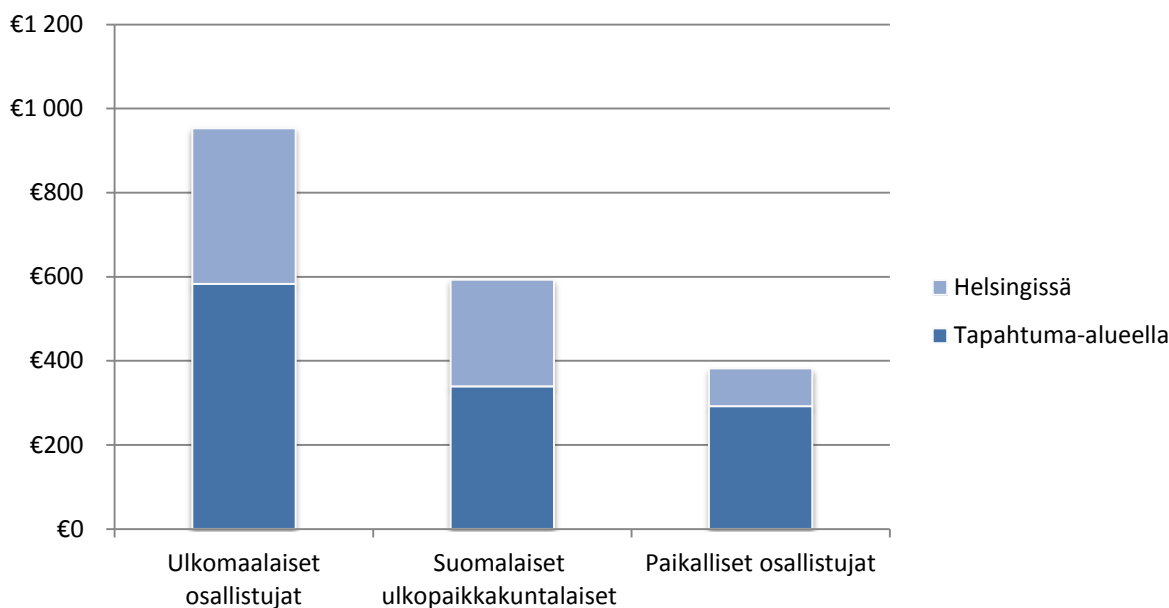
Gymnaestrada kestää yleensä seitsemän päivää, joten kustannukset voimistelijalle saattavat nousta yllättävänkin korkeiksi. Olen toiminut seuramme linkkinä, eli tapahtumayhteishenkilönä Sun Lahti -tapahtumassa sekä Helsingin Gymnaestradassa. Näitä tapahtumia markkinoi-
dessa huomasin tapahtuman kustannusten olevan yksi suurimmista osallistumisen esteistä. Muita esteitä olivat muun muassa tapahtuman ajankohta ja pituus, mutta yleisimmin jo tapahtuman hinta oli se, joka sai monen epäilemään osallistumismahdollisuuksiaan. Suomalaiset suur tapahtumat eivät ole kovin kalliita, kun ottaa huomioon, että kyseessä ovat monipäiväiset tapahtumat (taulukko 3). Gymnaestradat sen sijaan ovat erittäin hintavia. Myös Suomessa järjestetyn Gymnaestradan kustannukset nousivat korkeiksi, vaikka suomalaisten osanottajien matkakustannusten osuus oli huomattavasti pienempi.

TAULUKKO 3. Esimerkki voimistelun suur tapahtumien kustannuksista Pohjois-Suomen alueelta osallistuvalla voimistelijalla (Keminmaan Naisvoimistelijat 2011; 2013; 2015)

Tapahtuma	Gymnaestrada 2011	Sun Lahti 2013	Gymnaestrada 2015
Paikka	Lausanne, Sveitsi	Lahti	Helsinki
Kesto	7 pv	4 pv	7 pv
Osallistujapassi	255€	94€	235€
Koulumajoitus	170€	40€	190€
Lounas	89€	50€*	100€
Matkat	700€	45€	100€
Kustannukset yht.	1 214€	229€	650€

* Sisälsi myös päivällisen.

Taulukossa 3 esitettyjen maksujen lisäksi voimistelijalle tulee paljon lisäkustannuksia, koska onhan Gymnaestradaan osallistumisessa kyseessä myös lomamatka. Osallistujat käyttävät rahaa muun muassa ravintolapalveluihin, ostoksiin sekä tapahtuman maksullisten iltanäytösten lippuihin. Helsingin Gymnaestradasta tehdyssä vaikutustutkimuksessa (kuvio 2) kysyttiin tapahtumaan osallistuneilta arviota heidän rahankäytöstä tapahtuma-alueella ja Helsingissä vierailun aikana.

KUVIO 2. Osallistujien keskimääräinen rahankäyttö tapahtuma-alueella ja Helsingissä tapahtumavierailun aikana (Gymnaestrada 2015 Helsinki -tapahtumatutkimus 2015)

Kuvion 2 arviot osoittavat, että erityisesti ulkomaalaisilla ja suomalaisilla ulkopaikkakuntalaisilla keskimääräinen rahankäyttö Helsingissä on iso osa koko matkan kustannuksista. Tutkimuksen laskelmissa ei ole huomioitu matkakuluja, vaan siihen sisältyvät vain Helsingissä käytetyt kuljetuspalvelut, joten esitetyt keskimääräiset rahankäyttöluvut eivät kerro tapahtumaan osallistumisen kokonaiskustannuksia. Riippuen lähtijän kotimaasta voivat matkakulut olla arvioni mukaan sadoista yli tuhanteen euroon.

Tapahtuman aikaisen rahankäytön lisäksi tulee huomioida tapahtumaa edeltävät kustannukset. Moni suomalainen osanottaja on mukana suur tapahtumien kenttäohjelmissa (Suomen Voimisteluliitto 2017b; 2017c). Tämä tarkoittaa osallistumista Suomen yhteisiin kenttäohjelmaharjoit-

tuksiin, joita pidetään yleensä kaksi ennen itse tapahtumaa. Harjoitukset pidetään useimmiten Etelä-Suomessa. Näiden matkojen kustannukset nostavat kokonaiskustannuksia erityisesti kauempaa Suomesta matkustaville voimistelijoille. Kenttäohjelmiin tulee myös hankkia esiintymisasut, jotka tilataan Suomen Voimisteluliiton kautta. Näiden lisäksi kaupunkilava-, iltanäytös- sekä hallinäytösesityksiin tarvitaan asut, mikäli niissä esiintyy. Maksikäytännöt esiintymisasujen suhteen vaihtelevat: osa seuroista kustantaa asut osallistujille, osassa seuroista asut jäävät osanottajan maksettavaksi.

Lisäkustannuksia saattaa tulla myös edustusasuista, joita jokaisella osallistujalla on mahdollisuus tilata Suomen Voimisteluliiton kautta. Nämä ”FIN-tuotteet”, kuten Suomi-logolla varustetut vaatteet, ovat osallistujalle keino edustaa Suomea Gymnaestradasa. Jokaisella osanottajalla on omat edustusvaatteensa. Usein tapahtumien viimeisinä päivinä eri maiden osanottajat vaihtelevat keskenään näitä edustusasuja. Loppuviikosta onkin vaikea erottaa kansallisuksia toisistaan, kun osanottajalla saattaa olla päällään usean maan edustusvaatteita.

Gymnaestradan osallistujakustannukset ovat yhdistelmä erilaisia menoja ennen tapahtumaa ja sen aikana. Voisi olettaa osallistumispäätöksen vaativan riittävää taloudellista tilannetta sekä korkeaa osallistumismotivaatiota. Seuraavassa luvussa syvennyn enemmän massaliikuntatapahtumien osallistumismotiiveihin, ja niihin vaikuttaviin osatekijöihin.

4 OSALLISTUMISEN MOTIIVIT

Suomen Kotimaisten kielten keskus (2015) määrittelee sanan motiivi ”*vaikuttimeksi, syyksi, perusteeksi jollekin toiminnalle*”. Motivaatiolla sen sijaan tarkoitetaan ”*johonkin toimintaan johtavien motiivien kokonaisuutta*”. (Kotimaisten kielten keskus 2015.) Motivaatio muodostuu siis erilaisista, joskus myös tiedostamattomista, motiiveista. Nämä motiivit voivat olla muun muassa tarpeita, tavoitteita tai päämääriä. (Nurmi & Salmela-Aro 2002, 10.) Liikuntatapahtumiin osallistumisen motiiveilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa niitä tiedostettuja tai tiedostamattomia syitä, jotka saavat liikkujan osallistumaan tapahtumaan. Tapahtumaan osallistumisen taustalla on usein monia eri tekijöitä, jotka voivat perustua liikkumisen, liikuntamatkailun sekä tapahtumaan osallistumisen motiiveihin (Vallerand & Losier 1999, Takalon 2015, 52 mukaan). Tässä luvussa käsitelen ensin liikkumisen sekä liikuntamatkailun motiiveja, jonka jälkeen kerron massaliikuntatapahtumaan osallistumisen motiiveista.

4.1 Liikkumisen motiivit

Liikkumisen motiivit jaotellaan monessa tutkimuksessa sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon ja motiiveihin (esim. Vallerand 2007). Sisäinen motivaatio tarkoittaa sisäisesti syntyneitä motiiveja. Ihminen kokee iloa tekemästään toiminnasta ja hän on kiinnostunut ja innostunut toiminnasta. Ulkoinen motivaatio linkittyy ihmisen ympäristöön: esimerkiksi erilaiset palkkiot, kuten hyvä arvosana, ovat ulkoisia motiiveja. (Suomen Terveysliikuntainstituutti 2017.)

Liikkumisen motiiveja on tutkittu paljon eri näkökulmista (mm. Ingledew & Markland 2008; Aaltonen, Rottensteiner, Kaprio & Kujala 2014; Ball, Bice & Parry 2014; Ednie & Stibor 2017), joten keskityn tässä tutkimuksessa vain muutamaankin tutkimusongelmani kannalta keskeiseen tutkimukseen.

Liikunnan motiivien mittaamiseen on kehitetty mittareita (mm. Duda & Tappe 1989; Markland & Ingledew 1997). Duda ja Tappe (1989) testasivat melkein sataa liikkumisen motiiveihin liittyvää väittämää, jotka oli valittu aihetta käsittelevän teorian pohjalta. Kyselyn perusteella päädyttiin rakentamaan mittari, joka tutkii kymmentä liikkumisen motiivia: ulkonäkö, kilpailu, henkiset hyödyt, yhteenkuuluvuus, taitojen hallinta, notkeus/ketteryys, sosiaalinen hyväksyntä, terveyshyödyt, painonhallinta ja fyysisen kunnon kohottaminen. Tätä mittaria on

kuitenkin kritisoitu siitä, ettei se ota huomioon liikunnasta nauttimista liikkumisen motiivina (Markland & Hardy 1993, Funk ym. 2011 mukaan).

Markland ja Hardy (1997) kehittivät oman version liikkumisen motiivien mittaamisesta. Tämä EMI-2 (*Exercise Motives Inventory*) sisältää Dudan ja Tappen (1989) tapaan lukuisia väittämiä, joiden perusteella ihmisen liikkumisen motiivit voidaan selvittää (Markland & Ingledew 1998). Molemmat yllä väittämät sisältävät muun muassa seuraavia motiiveja: painonhallinta, stressinhallinta, itsensä haastaminen, sosiaalisuus ja liikunnasta nauttiminen. EMI-2-mittari on yksi suosituimmista liikunnan motiiveja mittaavista mittareista (Funk ym. 2011) ja sitä on käytetty useissa tutkimuksissa mittarina (mm. Ball ym. 2014; Louw, Van Biljon & Mugandani 2012). Molemmat yllä esiteltyjen mittarien sisältö antaa osviittaa niistä liikkumisen motiiveista, joita ihmisiltä on monissa tutkimuksissa löydetty.

Gill ym. (1983, Takalon 2015, 48 mukaan) tutkivat nuorien motiiveja liikuntaan ja urheiluun osallistumiseen. Tutkimuksessa päädyttiin kahdeksaan osallistumismotiiviin: harrastuksen tuomat saavutukset, harrastuksen tuoma status, joukkuehenki, kunnon kohotus, energian purkaminen, taitojen kehittäminen, ystävyysuhteet ja hauskanpito. Aaltonen ym. (2014) tutkivat kolmikymppisten aktiivisten ja vähän liikkuvien aikuisten liikkumisen motiiveja. Aktiiviliikkujilla havaittiin muun muassa liikunnan sosiaalisuuden, kunnon kohottamisen ja ulkonäön olevan merkittävästi tärkeämpiä motiiveja kuin vähän liikkuvilla.

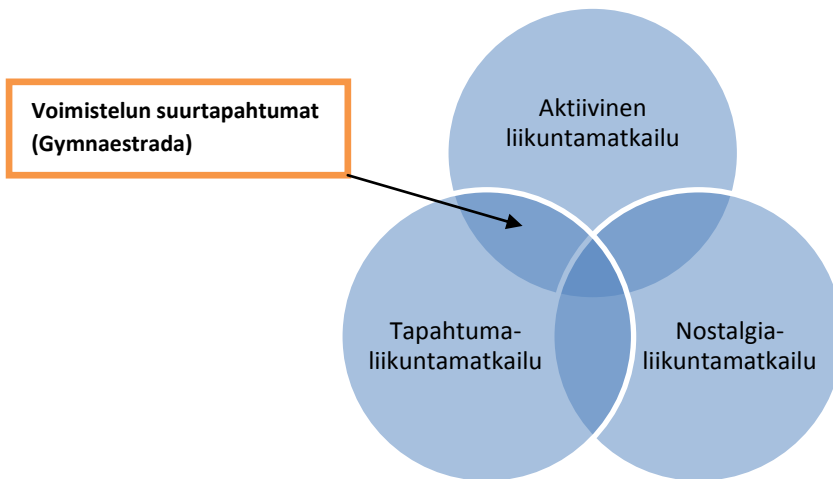
Euroopan komission (European Commission 2014) tutkimuksen mukaan suomalaisten tärkeimmät syyt liikunnan harrastamiseen ovat terveyden edistäminen, kunnon kohottaminen, rentoutuminen, fyysisen suorituskyvyn parantaminen, painon sääntely sekä ikääntymisen aiheuttamia fyysisiä seurauksia vastaan taistelu. Erityisesti terveyden edistäminen ja kunnon kohottaminen nähdään selkeästi suurimpina motiiveina liikunnan harrastamiseen. (European Commission 2014.) Iällä lienee myös suuri merkitys siihen, mitkä motiivit korostuvat liikkumisessa: lapsilla ja nuorilla sosiaalisuus eli kaverisuhteet saattavat olla merkittäväkin tekijä, kun taas aikuisilla ja ikääntyvillä taustalla ovat usein myös terveydelliset syyt. Suomalaisten liikuntatottumusten on nähty olevan yhteydessä heidän koulutustasoon (mm. Husu, Paronen, Suni & Vasankari 2011) ja palkkatasoon (Kahma 2010). Ihmisen yhteiskuntaluokka saattaa myös vaikuttaa hänen harrastamien liikuntalajien valikoitumiseen (Kahma 2010).

Takalo (2015, 49) teki työssään yhteenvedon liikkumisen motiiveja tutkineista tutkimuksista. Hän totesi yleisempien liikunnan harrastamisen motiivien olevan kunto ja terveys, henkinen hyvinvointi, painon hallinta ja ulkonäkö, tunnustuksen saaminen ja liikunnan tuoma status, yhteenkuuluvuus ja sosiaalinen kanssakäyminen, kilpailu, oma kehittyminen liikkujana, itsetunnon kohottaminen sekä hauskanpito. Kuten edellä esitetyistä liikunnan motiivien mittareista sekä tutkimustuloksista näkee, motiivit liikkumiseen ovat hyvin monisyiset. Ne liittyvät niin sosiaalisiin, psyykkisiin kuin fyysisiin seikkoihin. Näiden motiivien merkitystaso taitanee vaihdella suurestikin henkilöstä ja hänen persoonastaan riippuen.

4.2 Liikuntamatkailun motiivit

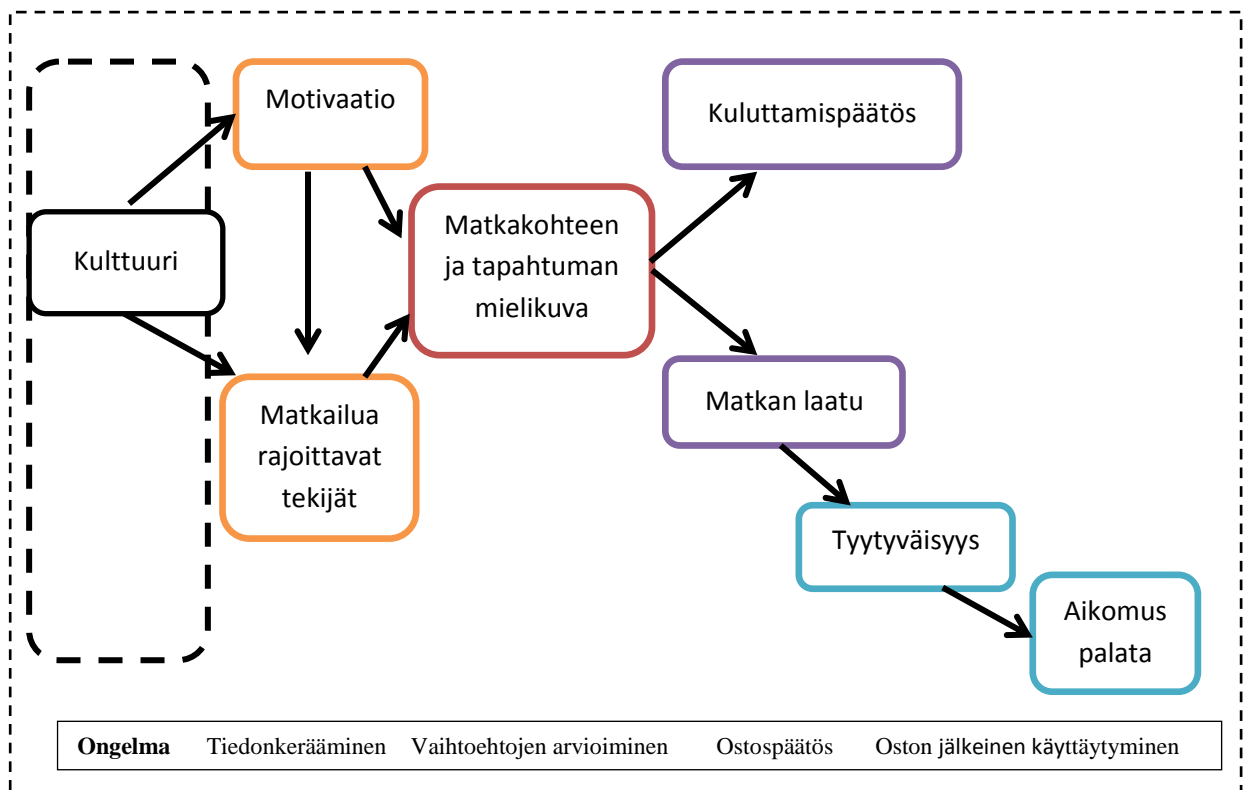
Massaliikuntatapahtumassa on yleensä kyse myös liikuntamatkailusta. Hinch ja Highman (2004, 20) määrittelevät liikuntamatkailun matkailuksi, jossa liikunta on joko ensisijainen tai toissijainen osa tehtävää matkaa. Massaliikuntatapahtumissa osanottajat usein matkustavat toiselle paikkakunnalle tai jopa toiseen maahan osallistuakseen tapahtumaan, joten kyseessä on selkeästi myös liikuntamatka. Liikuntamatkailussa yhdistyy kaksi käsitettä, liikunta ja matkailu (Hinch & Highman 2004, 18), jotka ovat eräitä vapaa-ajan merkittävimmistä toimialoista (Vehmas 2002). Liikunta-aktiviteetit voivat myös vaikuttaa merkittävästi matkailijan kokemuksiin matkasta (Hinch & Highman 2004, 20).

Liikuntamatkailu jaetaan kolmeen päämuotoon: aktiivinen liikuntamatkailu, tapahtumaliikuntamatkailu sekä nostalgialiikuntamatkailu. Aktiivisessa liikuntamatkailussa matkailija osallistuu itse liikunnalliseen aktiviteettiin, sen sijaan tapahtumaliikuntamatkailussa matkailija on enemmänkin katsojan roolissa osallistuessaan urheilu- tai liikuntatapahtumiin. Nostalgialiikuntamatkailussa matkailija vierailee paikoissa, joilla on nostalgista merkitystä matkailijalle. Esimerkiksi urheilumuseot ja kuuluisat stadionit ovat nostalgialiikuntamatkailua. (Ritchie & Adair 2004, 9–13.) Voimistelun suurtapahtumat sijoittuvat aktiivisen liikuntamatkailun sekä tapahtumaliikuntamatkailun välimaastoon (kuvio 3), koska niissä matkailija on useimmiten sekä esiintyjän että katsojan roolissa.

KUVIO 3. Liikuntamatkailun kolme päämuotoa (Ritchie & Adair 2004, 9–13)

Ihmiset valitsevat tietyn matkakohteen sen perusteella, mitä tarpeita kyseinen kohde tyydyttää ja mitä hyötyjä matkasta saadaan (Crompton 1979, Chenin & Funkin 2010 mukaan). Choi ym. (2016) muodostivat käsitteellisen mallin liikuntamatkailijan päätöksentekoprosessista (kuvio 4). Heidän mukaansa myös yksilön tietyt kulttuuriset piirteet vaikuttavat liikuntamatkailijan päätöksentekoon.

KUVIO 4. Liikuntamatkailijan päätöksentekoprosessi (Choi ym. 2014)

Kulttuuri vaikuttaa sekä yksilön motivaatioon että matkailua rajoittaviin tekijöihin. Motivaatio ja rajoitteet vaikuttavat matkailijan mielikuviin sekä matkakohteesta että liikuntatapahtumasta. Matkan laatu taas vaikuttaa yksilön tyytyväisyyteen matkasta. Tämä taas vaikuttaa matkailijan aikomukseen palata takaisin matkakohteeseen ja/tai tapahtumaan. (Choi ym. 2014.) Choi ym. (2014) toteavat Trailiin ja Jamesiin (2013) viitaten, että päätöksentekoprosessiin liittyy sekä sisäisiä motivaatiotekijöitä, kuten ihmisen luonne ja arvot, että ulkoisia aktivaattoreita, kuten tietoisuus tuotteesta. Waltersin, Sparksin ja Heringtonin (2012) mukaan, matkailijat, joilla on tarkka visio heidän matkakohteesta, saattavat ohittaa tällaisen monivaiheisen päätöksentekoprosessin.

Suomalaisia liikuntamatkailijoita tutkittiin Vehmoksen (2010) väitöskirjassa. Tutkimuksen johtopäätöksenä Vehmas rakensi neljä liikuntamatkailun ideaalityyppiä. Vehmas tosin muodosti tyyppittelyn hyvin pienen aineiston perusteella. Tutkimuksen mukaan *velvollisuudentuntoisilla suorittajilla* liikuntamatkailussa oli keskiössä työelämän kaltainen suorittamiskeskeisyys. He ikään kuin noudattivat velvollisuuksia. *Luontoympäristön kokijoilla* oli hyvin läheinen luontosuhde: luonto oli heille liikkumisen motiivi ja luonnosta haettiin virkistäytymistä. *Länsimaisilla vapailta valitsijoilla* oli tärkeää kuluttaminen, elämykset sekä valintojen vapaus. Heidän tavoitteena oli erilaisten pääomien kasvattaminen. *Seuralliset liikkujat* sen sijaan pitivät työelämää, perhettä ja muita sosiaalisia suhteita tärkeinä. He harrastivat liikuntaa sukulaisten ja kavereiden kanssa. (Vehmas 2010, 148–156.) Liikuntamatkailijan vapaa-ajan valintoihin vaikuttaa täten moninaiset seikat liittyen niin matkan tarkoitukseen, kuin itse liikuntamatkailijan ominaisuuksiin kuten hänen tarpeisiin ja luonteenpiirteisiin.

4.3 Massaliikuntatapahtumaan osallistumisen motiivit

Massaliikuntatapahtumiin osallistumisen taustalla on monia syitä, toisin sanoen motiiveja, jotka saavat ihmisen ottamaan osaa tapahtumaan. Liikkumisen ja liikuntamatkailun motiivit ovat keskiössä tässä pohdinnassa. Kyseisten aiheiden teoriaa onkin hyödynnetty myös liikuntatapahtumien osallistumisen motiiveja tutkineissa tutkimuksissa (mm. Funk, Jordan, Ridinger & Kaplanidou 2011; Takalo 2015; Getz & Andersson 2010). Massaliikuntatapahtumien suosion ja määrän kasvaessa (Choi ym. 2016), myös kiinnostus tapahtumien osallistujia ja heidän osallistumismotiiveja kohtaan on kasvanut. Taustalla on ollut muun muassa markkinointinäkökulma: ymmärtämällä osallistujia, heidän motiivejaan (Buning & Walker 2016)

sekä tapahtumakokemuksia (Könecke & Kwiatkowski 2016), saavat tapahtumajärjestäjät tärkeää tietoa, jota voi hyödyntää tapahtuman markkinoinnissa.

Hritz ja Ramos (2008) tutkivat Veteraaniuimareiden Yhdysvaltojen mestaruusuintien osallistumismotiiveja. Tutkimuksessa päädyttiin viiteen osallistumismotiiviin. Osaltaan syy tapahtumaan lähtemiseen oli matkailussa: reissu nähtiin keinona paeta arkea ja sen velvoitteita, jonka lisäksi osallistujat pitivät matkailun mahdollistamista virikkeistä sekä sen tuomista uusista kokemuksista. Toisaalta syynä olivat kilpailutapahtumaan liittyvät seikat: itse kilpaileminen oli motivoiva tekijä, mutta myös kilpailuun liittyvä sosiaalinen kehitys, kuten ryhmässä työskentely sekä taitojen kehittäminen nähtiin tärkeänä. (Hritz & Ramos 2008.)

Myös Streicher ja Saayaman (2010) päätyivät samankaltaisiin tuloksiin tutkiessaan eteläafrikkalaisen pyöräilytapahtuman osallistumismotiiveja. Tutkimuksessa löydettiin viisi pääosallistumismotiivina: sosiaalisuus, tapahtuman kiehtovuus, henkilökohtaiset motiivit, kuten itsensä haastaminen, arjesta pako ja rentoutuminen sekä tapahtuman asema. (Streicher & Saayman 2010.)

Nishio, Okamoto ja Ishimori (2013) tutkivat japanilaisia osanottajia Honolulu-maratonissa. Tutkimusaineiston perusteella osallistujien motiivit jakautuivat viiteen liikuntaan liittyvään motiiviin, kuten sosiaalisuus ja itsensä kehittäminen, sekä viiteen matkailuun liittyvään motiiviin, kuten rentoutuminen ja pako arjesta. Näiden lisäksi tutkijat pyrkivät löytämään osallistumiseen liittyviä rajoitteita. Tapahtuman ja matkan tiedotus, matkustuskumppanit, turvallisuus ja kulttuuriset erot sekä taloudelliset seikat nähtiin matkaa rajoittavina tekijöinä. Motiivit ja rajoitteet vaihtelivat hieman osanottajien iän ja sukupuolen mukaan. Erityisesti eroja syntyi matkailuun liittyvien motiivien tärkeydessä. (Nishio ym. 2013.)

Kuten näiden kolmen tutkimuksen tuloksista huomaa, ovat motiivit hyvin moninaiset. Ne kattavat erilaisia niin matkailuun, liikkumiseen kuin tapahtuman sisältöön liittyviä seikkoja. Suomessa massaliikuntatapahtumatutkimus on keskittynyt muun muassa osallistujaprofiilien (Hyvärinen 2015; Pääkkönen, Silvola & Toivanen 2014) sekä asiakastyytyväisyyden selvittämiseen (Holtinen 2014; Pätsi 2001). Osallistumisen motiiveja on myös tutkittu hieman. Sulkavan Suursoutujen osallistujien taustoja ja motiiveja on selvitetty kolmessa tutkimuksessa (Karvonen 2011; Vänttinen 2001; Lindblom 2002). Sulkavan Suursoudut on nelipäiväinen massaliikuntatapahtuma, jonka sisältö koostuu eripituisista soutukilpailuista pien-, kirkko- ja

erikoisvenesarjoissa. Tämän yli 40 vuoden ajan järjestetyn tapahtuman osanottajamäärä on 2010-luvulla ollut n. 6000 soutajaa. (Sulkavan Suursoudut 2016.) Myös Kainuun Rastiviikon osallistujien motiiveja on tutkittu: Takalon (2015) väitöskirjassa tutkittiin tapahtuman osallistujaryhmiä ja osallistumisen motiiveja. Kainuun Rastiviikko on Kainuussa järjestettävä kansainvälinen suunnistustapahtuma. Tämä kuusipäiväinen tapahtuma kerää vuosittain n. 3000–5000 suunnistajaa, ja sen sisältö koostuu erilaisista kilpa- ja kuntosarjoista. (Kainuun Rastiviikko 2016.)

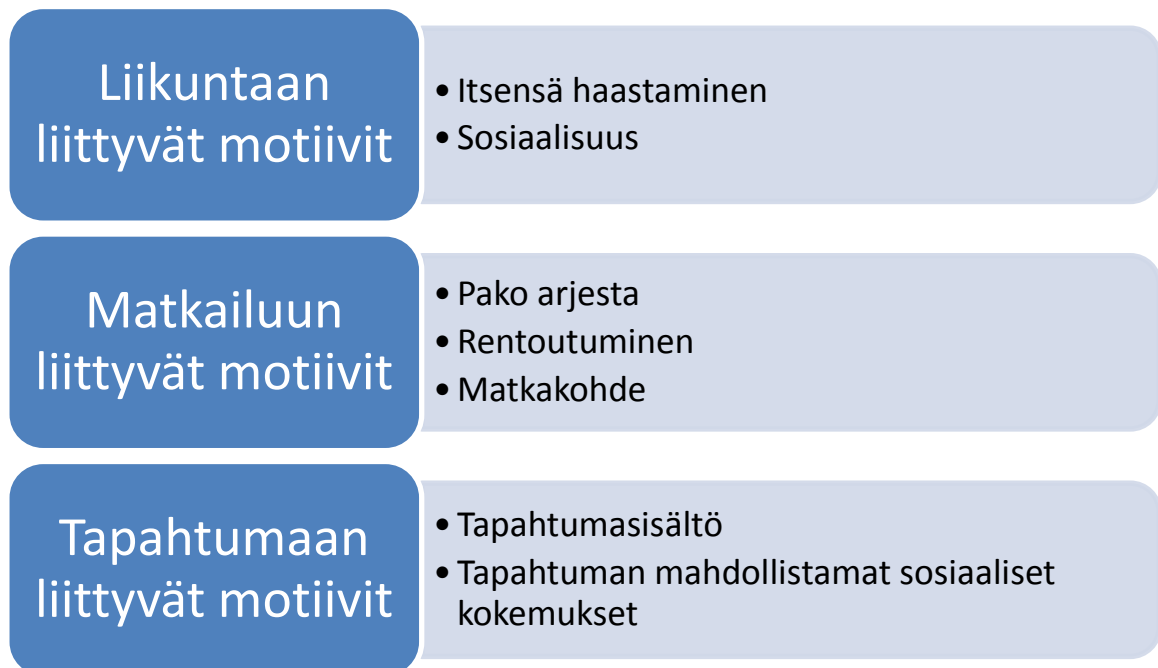
Sulkavan Suursoudut ja Kainuun rastiviikko ovat molemmat pitkän historian omaavia massaliikuntatapahtumia, joihin osallistuu sekä tavoitteellisia liikkujia että kuntoilijoita. Tämä on yhteistä voimistelun suur tapahtumien kanssa. Eroavaisuuksia löytyy ennemminkin siinä, että Sulkavan Suursoudut ja Kainuun Rastiviikko ovat kilpailullisia tapahtumia. Myös osallistujajoukoissa on eroja. Käsitykseni mukaan osallistujat eivät välttämättä koostu soutu- tai suunnistusseurojen jäsenistä; monet osallistujista ovat esimerkiksi kaveri- ja työporukoita tai yksittäisiä liikkujia. Sen sijaan voimistelun suur tapahtumissa osallistujajapassillisten tulee yleensä olla voimisteluseuran jäseniä, ja voimistelutoiminnan ulkopuolelta tulevat osallistujat ovat kokemukseni mukaan enimmäkseen huoltajia.

Vänttisen (2001) tutkimuksen mukaan suurimmat syyt Sulkavan Suursoutujen osallistumiseen olivat omien rajojen ylitys ja sosiaalisuus. Naisosanottajilla sosiaaliset motiivit korostuivat miehiä enemmän. Eroavaisuuksia löytyi myös ikäryhmien vertailussa: terveystiivit olivat suuremmat vanhemmilla osallistujilla. (Lindblom 2002.) Suursoutujen osanottajien motiiveissa näkyy selkeästi tapahtuman luonne. Soutaminen tuskin lienee monen tapahtumaan osallistuvan harrastus, vaan mahtaa olla enemmänkin keino haastaa itseään fyysisesti hieman oudomman lajin parissa. Se myös mahdollistaa yhdessä porukalla liikkumisen. Karvosen (2011) mukaan tapahtuman kävijät eroavat huomattavasti toisistaan niin sosio-demografisten tekijöiden kuin myös tapahtumaan osallistumisen ja rahankäytön suhteen. Osallistujista muodostettiin viisi osallistujasegmenttiä: tapahtumaintoilijat, hengailijat, uutuudenetsijät, luontoihmiset sekä soutuintoilijat. Segmenttien muodostumiseen vaikuttivat osallistujien näkemys tapahtuman houkuttelevuuden, uutuudenviehätyksen, oheisohjelman, luonnon ja rentoutumisen sekä soutamisen tärkeydestä. (Karvonen 2011.)

Kainuun Rastiviikon tutkimuksessa (Takalo 2015) päädyttiin kahdeksaan osallistumismotiiviin: suunnistussisältö (radat, kartat ja maastot), sosiaalinen kanssakäyminen, perinteet, suunnistaminen, uutuudenetsiminen, kaverit, työporot ja kuntosuunnittelu.

nistusviihde, tapahtuman sisältö, matkakohde, oma status ja rentoutuminen. Erityisesti neljän ensimmäisen motiivin merkitys korostui tuloksissa. Kerätyn tutkimusaineiston pohjalta muodostettiin lisäksi kuusi osallistujaryhmää: kilpasuunnistajat, elämäntapasuunnistajat, aktiivisuunnistajat, vakiokävijät, hengailijat ja sitoutumattomat suunnistajat. Jaotteluun päädyttiin osallistujien suunnistussuhteen ja osallistumismotiivien erojen myötä. Osalla suunnistus on elämäntapa, osalla tärkeä harrastus ja monella se on vain yksi keino muiden joukossa esimerkiksi kunnon kohottamiseen tai ajanviettoon. (Takalo 2015, 91–136.) Tällainen jaottelu soveltuu myös voimistelijoihin. Kokemukseni mukaan seuran jäsenistä löytyy aina erilaisin astein toimintaan ja voimisteluun sitoutuneita ihmisiä. Toisin sanoen voimistelusuhteen vakavuusaste vaihtelee ihmisestä toiseen. Tästä huolimatta olen sitä mieltä, että kalliimmissa voimistelutapahtumissa, kuten Gymnaestrada, vaadittaneen osanottajalta jo vakavamman asteen voimistelusuhdetta. Gymnaestradaan osallistuminen edellyttää isoa rahallista panostusta, ja monelle voimisteluharrastajalle raha muodostuu kynnyksikysymykseksi: onko tapahtuma omasta mielestä kustannusten arvoinen?

Tässä luvussa esittelemieni massaliikuntatapahtumien motiiveja tutkineiden tutkimusten perusteella muodostin kuvion (kuvio 5), jossa on esitelty tutkimusten löytämiä osallistumismotiiveja. Kuviossa on esitelty tutkimuksissa yleisimmin listatut motiivit.

KUVIO 5. Yleisimmät motiivit osallistua massaliikuntatapahtumaan.

Yleisimmät liikuntaan liittyneet motiivit olivat tutkimuksien mukaan itsensä haastaminen ja sosiaalisuus. Matkailuun liittyviä motiiveja olivat pako arjesta, matkailun mahdollistama rentoutuminen sekä matkakohde. Itse tapahtumaan liittyvänä motiivina tutkimuksissa esiintyi yleisimmin juuri tapahtuman sisältö ja sen houkuttelevuus. Tapahtumasisältö usein myös mahdollisti sosiaalisia kokemuksia, joita ihmiset pitävät usein ylipäänsä tärkeänä motiivina liikunnan harrastamiselle. Tässä luvussa esitelty tutkimuskirjallisuus vaikutti hyvin pitkälti oman tutkimuksen etenemiseen. Seuraavassa luvussa kerron tarkemmin, miten ja millä perustein tämä tutkimus on tehty.

5 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa kerron, miten tämä pro gradu -tutkielma on toteutettu. Aluksi esittelen tutkimukseni tavoitteet ja tutkimustehtävät. Tämän jälkeen kerron tarkemmin, miten tämä laadullinen tapaustutkimus on toteutettu. Ensiksi kuvailen tutkimuskohteena olleen Oulun Voimisteluseuran valintaprosessia ja esittelen tarkemmin kyseisen voimisteluseuran. Tämän jälkeen selostan aineiston keräämiseen ja analysointiin liittyneet vaiheet.

5.1 Tutkimustehtävä

Tutkimukseni tavoitteena on ymmärtää Gymnaestradaan osallistuvien suomalaisten naisvoimistelijoiden osallistumismotiiveja. Tavoitteena on saada selville, miksi Gymnaestradaan osallistutaan vuodesta toiseen. Lisäksi päämääränä on selvittää, mikä merkitys voimistelun harrastamismotiiveilla ja liikuntamatkailulla on osallistumispäätöksen suhteen. Keskityn työssäni Gymnaestradaan niin oman mielenkiintoni takia, kuin myös siksi, ettei kyseisen tapahtuman osallistumismotiiveista ole tehty aiempaa tutkimusta. Yleisesti ottaen voimistelun suur tapahtumia on tutkittu yllättävän vähän. Edes kansainvälinen Gymnaestrada ei ole saanut kovinkaan paljon huomiota tutkijoiden keskuudessa (Wichmann 2015), vaikka tapahtuma on vuosikymmenien ajan kerännyt yhteen suuren määrän osanottajamaita ja -voimistelijointa.

Tämä pro gradu -työ toimii jatkumona kandidaatintutkielmalleni. Kyseessä oli kirjallisuuskatsaus, jossa pohdin voimistelun suur tapahtumien osallistumismotiiveja aiempaa tutkimuskirjallisuutta hyödyntäen. Pro gradu -työssä jatkan tämän aiheen tutkimista Gymnaestrada tapahtumaan keskittyen. Tutkimustehtäväni on jaettu yhteen päätehtävään ja kolmeen osatehtävään.

Tutkimukseni päätehtävä:

Mitkä ovat naisvoimistelijoiden motiivit osallistua Gymnaestradaan?

Osatehtävät:

1. *Mitkä ovat voimistelun harrastamisen motiivit?*
2. *Miksi Gymnaestrada houkuttelee osallistumaan vuodesta toiseen?*
3. *Mikä merkitys on liikuntamatkailulla tapahtumaan osallistumisen suhteen?*

Hyödynnän työssäni liikkumisen, liikuntamatkailun ja liikuntatapahtumaan osallistumisen motiiveja tutkineita tutkimuksia. Tutkielmassani nojaan suuresti Teemu Takalon (2015) väitöskirjaan, jossa hän tutki suomalaisen massaliikuntatapahtuman, Kainuun Rastiviikon, suomalaisia osallistujia. Kyseinen työ onkin erittäin ajankohtainen ja hyvin samankaltainen oman aiheeni kanssa.

Hyödynnän työssäni vahvasti myös omaa esiyymmärrystäni voimistelun suur tapahtumista. Olen osallistunut vuosien varrella lukuisiin suomalaisiin voimistelun suur tapahtumiin, muun muassa Syke 100:aan, Sun Svoliin sekä Sun Lahteen. Lisäksi olen osallistunut kansainvälisiin voimistelutapahtumiin: kerran Eurogymin ja neljästi Gymnaestradaan. Suur tapahtumakokemusten ohella minulla on yli vuosikymmenen kokemus voimistelusta seuratoimijana, ja viime vuosina olen toiminut myös Voimisteluliiton luottamustehtävissä. Uskon tällä taustalla olevan hyötyä tutkielman tekemisessä. Tutkijana minun on tärkeää tiedostaa oma taustani ja sen vaikutukset työssä tekemiini valintoihin ja tekoihin.

5.2 Laadullinen tapaustutkimus

Tämä tutkimus on laadullinen tapaustutkimus. Laadullisella tutkimuksella on monia eri määritelmiä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 17). Usein sanoja laadullinen ja kvalitatiivinen käytetään synonyymeinä (esim. Hirsjärvi, Tuomi & Sajavaara 2000, 153) ja laadullisesta ja määrällisestä tutkimuksesta puhutaan toistensa vastakohtina (Eskola & Suoranta 2008, 14). Määrällisen ja laadullisen tutkimuksen jaottelu ei kuitenkaan vaikuta olevan niin mustavalkoinen (Hirsjärvi & Hurme 2001, 21). Laadullisessa tutkimuksessa korostunee enemmän ilmiön ymmärtäminen, kun taas määrällisessä tavoitellaan ilmiön selittämistä (McLaughlin 1991, 294, Eskolan & Suorannan 2008, 14 mukaan). Tutkimukseni tavoitteena on ymmärtää, miksi voimistelijat osallistuvat Gymnaestradaan.

Tutkimuskysymykseni määrittivät hyvin pitkälti myös tutkimukseni rajaamisen. Päädyin rajaamaan tutkimuskohteeksi yhden seuran Gymnaestrada-kävijät. Tapaustutkimuksessa pyritään saamaan yksittäisestä tutkimuskohteesta tietoa. (Eskola & Saarela-Kinnunen 2001, 159–160.) Tavoitteena on usein tutkittavan ilmiön kuvaileminen. Useimmiten tapaustutkimuksessa valitaan tutkimuskohteeksi jokin yksittäinen tapaus, yksilö, ryhmä tai yhteisö, johon syvennytään. (Hirsjärvi ym. 2000, 123.) Liikuntasosiologisessa tutkimuksessa tapaustutkimus voi tarkoittaa esimerkiksi yhteen tiettyyn liikuntaseuraan tai urheilijaan keskittynyttä tutkimusta.

5.3 Tutkimuskohteena Oulun Voimisteluseura

Kun olin päättänyt rajaavani tutkimuskohteeksi yhden voimisteluseuran Gymnaestrada-kävijät, oli tehtävä päätös siitä, mitä seuraa tutkin ja miksi. Eskolan ja Saarela-Kinnusen (2001, 160–161) mukaan tutkimuskohteen valinta perustuu yleensä johonkin teoreettiseen tai käytännölliseen seikkaan. Kohteen valikoitumiseen voi myös vaikuttaa se, että tutkijalla on jo valmiiksi yhteys tutkimuskohteeseensa. (Eskola & Saarela-Kinnunen 2001, 160–161.) Tämän tutkimuksen kohteen valintaan vaikutti kolme muodostamaani valintakriteeriä. Nämä kriteerit pohjautuivat tutkimukseni viitekehukseen sekä käytännöllisiin seikkoihin.

Ensinnäkin halusin valita tutkimuskohteeksi seuran, jolla on naisvoimisteluperinteet. Päätöksen taustalla oli se, että suurin osa suomalaisista osanottajista tulee seuroista, joiden taustat ovat naisvoimistelussa. Vaikka SNLL:n jälkeläinen SVoLi ry yhdistyi vuonna 2004 silloiseen telinevoimistelupainotteiseen Suomen Voimisteluliitto SVL:oon (Suomen Voimisteluliitto 2012), muodostavat naisvoimisteluseurat edelleen suurimman osan Gymnaestradaan osallistuvista suomalaisseuroista (Suomen Voimisteluliitto (2017a; 2017b).

Toiseksi halusin valita tutkimuskohteeksi seuran, jolla on pitkät perinteet Gymnaestradaan osallistumisessa. Kun seurasta on vuosikymmeniä osallistuttu Gymnaestradaan, löytyy sieltä todennäköisemmin myös ihmisiä, jotka ovat osallistuneet useaan Gymnaestradaan. Toiveena oli haastatella moninkertaisia Gymnaestrada-kävijöitä.

Kolmantena valintakriteerinä käytin sitä, että seura tulee Voimisteluliiton Pohjois-Suomen alueelta. Alueella sijaitsevan seuran jäsenille saattaa tulla moninkertaiset matkakustannukset Etelä-Suomen seurojen voimistelijoihin verrattuna. Kun seuran jäsen osallistuu Gymnaestradaassa kenttäohjelmaan, on hänen yleensä matkustettava Etelä-Suomeen kaksi kertaa yhteisharjoituksiin. Lisäksi itse Gymnaestrada-matkan matkakustannukset ovat korkeammat, kun on useimmiten ensin matkustettava Etelä-Suomeen ja sieltä matkakohteeseen.

Oma seurani Keminmaan Naisvoimistelijat täyttää kaikki nämä kolme kriteeriä. Halusin kuitenkin valita jonkun toisen seuran, koska koin olevani liian sisällä seuran toiminnassa. Olisin kokenut haastattelutilanteet haastaviksi, koska tunnen hyvin läheisesti seuramme Gymnaestrada-kävijät. Niinpä päädyin valitsemaan tutkimuskohteeksi Oulun Voimisteluseuran

(OVOS). Valintaan vaikutti muun muassa seuran sijainti: minun olisi helpompi matkustaa Jyväskylästä Ouluun kuin vaikkapa Sodankylään. Lisäksi tiesin, että OVOS on hyvin aktiivinen Voimisteluliiton seura, joka osallistuu vuodesta toiseen niin suomalaisiin kuin kansainvälisiinkin suur tapahtumiin.

Oulun Voimisteluseura, entiseltä nimeltään Oulun Kisa-Siskot, perustettiin vuonna 1930, kun Oulun Pyrinnön naisjaosto päätti perustaa oman itsenäisen seuransa. Siitä lähtien on tämä naisvoimisteluseura tarjonnut Oulun alueella voimistelua ja liikuntaa. Vuosien varrella toiminta ja tarjonta on muuttunut, mutta edelleen seuran toiminta nojaa vahvasti naisvoimisteluun pohjautuvaan liikuntaan. (Kapanen 2010.) Viime vuosina seuran jäsenmäärä on ollut noin 400 (Suomen Voimisteluliitto 2015; 2016b).

Nykyään OVOS tarjoaa tanssillista voimistelua ja tanssia lapsille, nuorille ja aikuisille, kunto liikuntaa aikuisille sekä liikuntaleikkikoulua alle kouluikäisille. Jäsenistö koostuu suurimmaksi osaksi tytöistä ja naisista. Seuralla on lukuisia esiintyviä ryhmiä, jotka osallistuvat erinäisiin Voimisteluliiton tanssillisen voimistelun ja tanssin tapahtumiin sekä kilpailuihin. OVOS järjestää myös vuosittain näytöksiä, joissa seuran ryhmät esiintyvät. Nämä näytökset ovat olleet erittäin suosittuja ja ne ovat keränneet katsojia katsomot täyteen. (Oulun Voimisteluseura 2017.)

OVOS on aktiivinen toimija Voimisteluliitossa, niin Pohjois-Suomen alueella kuin valtakunnallisestikin. Seuraväkeä on toiminut muun muassa erinäisissä luottamustehtävissä liitossa. OVOS on myös osallistunut aktiivisesti alueellisiin ja kansallisiin voimistelutapahtumiin. (Oulun Voimisteluseura 2017.) Suomalaisiin suur tapahtumiin seura on ottanut osaa jo 1930-luvulta lähtien. Seuran jäsenet ovat osallistuneet seuran yli 80-vuotisen historian aikana kymmeneen suur tapahtumiin: 1900-luvulla järjestettyihin Voimistelujuhliin ja SVUL:n suurkisoihin sekä viime vuosikymmenien suomalaisiin voimistelun suur tapahtumiin. Suur tapahtumat ovat olleet suosittuja. Muun muassa vuonna 2006 järjestettyyn Sun Svoli -tapahtumaan osallistui yli sata seuran jäsentä. (Kapanen 2010.) Sun Svolissa, Sun Lahdessa ja Helsingin Gymnaestradaassa seuraväkeä toimi myös kenttäohjelmien koreografeina (Suomen Voimisteluliitto 2006; 2013; World Gymnaestrada 2015). OVOS on vuodesta 1987 lähtien osallistunut Gymnaestradaan. Osallistujia on ollut noin 10–20. Suurin osa heistä on ollut aikuisia naisia, loput nuoria yli 12-vuotiaita tyttöjä sekä yli 60-vuotiaita naisia. Osallistujat ovat yleensä myös

esiintyneet tapahtumassa joko kenttäohjelmassa tai hallinäytöksessä. (Kapanen 2010.) Seuraa voikin kuvata aktiiviseksi suur tapahtumakävijäksi.

5.4 Aineiston kerääminen ja analysointi

Tämän tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä oli teemahaastattelu. Kerron seuraavissa alaluvuissa tarkemmin, millainen tutkimusmenetelmä teemahaastattelu on. Lisäksi avaan haastateltavien valintaa ja kerron haastattelujen toteutuksesta. Lopuksi selvennän, miten tämän aineiston analysointivaihe on tehty.

5.4.1 Teemahaastattelu menetelmänä

Laadullisessa tutkimuksessa suositaan usein laadullisia metodeja aineiston hankinnassa (Hirsjärvi ym. 2000, 155). Haastattelu, kysely ja havainnointi ovat yleisimmät menetelmät laadullisessa tutkimuksessa. Teemahaastattelu soveltuu hyvin laadulliseen tutkimukseen, joten sitä käytetäänkin usein muun muassa yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa (Hirsjärvi ym. 2000, 195). Teemahaastattelun valikoitumiseen vaikutti vahvasti haluni ymmärtää tutkittavaa ilmiötä Gymnaestradaa, sekä selvittää, miksi voimistelijat osallistuvat kyseiseen tapahtumaan. Gymnaestradaa ei ole tutkittu kovinkaan paljoa, joten tässä mielessä tapaustutkimus ja nimenomaan teemahaastattelu vaikutti toimivalta aineistonkeruumenetelmältä. Hirsjärven, Hurmeen ja Sajavaaran (2000, 192) mukaan haastattelu valitaan usein menetelmäksi, kun kyseessä on vähän tutkittu aihe. Haastattelu tuo myös joustavuutta aineiston keräämisvaiheessa. Haastattelija voi haastattelutilanteessa selventää tai tarkentaa käsiteltäviä asioita (Tuomi & Sarajärvi 2009, 74–75), mikä taas ei esimerkiksi kyselylomakkeella onnistu.

Teemahaastattelua voisi kutsua strukturoidun ja syvähaastattelun välimuodoksi. Teemahaastattelussa kysymyksien järjestyksellä ja muodolla ei ole yhtä suurta merkitystä kuin strukturoidussa haastattelussa. (Eskola & Vastamäki 2001.) Toisaalta teemahaastattelussa on kuitenkin tietty punainen lanka, teemat, jotka käydään läpi jokaisen haastateltavan kanssa. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48.) Teemahaastattelu oli myös itselleni toimiva haastattelumuoto. Strukturoitu haastattelu olisi ollut liian rajoittava. En olisi pystynyt kysymään tarkentavia kysymyksiä tai keskustelemaan syvemmin jostakin haastattelun aikana esiin tulleesta tutkimukseni kannalta tärkeästä aiheesta. Syvähaastattelu sen sijaan olisi ollut hieman liian vapaamuotoinen haastattelumuoto, koska keskustelu olisi saattanut tietyllä tapaa rönsyillä kauas tutkimusky-

symykseni kannalta oleellisista aiheista. Lisäksi syvähaastattelu vaatii usein monia haastattelukertoja (Hirsjärvi ym. 2000, 196). Tämä olisi aiheuttanut haasteita haastatteluiden toteuttamiselle, koska ne olisivat vaatineet minun matkustamista Ouluun useampaan otteeseen. Eskolan ja Suorannan (2008, 88) mukaan eri haastattelutyypit tuottavat erilaista tutkimustietoa, joten haastattelutyypin valinta tulisi valita tutkimusongelman mukaan. Teemahaastattelu toimii tästäkin näkökulmasta katsottuna parhaiten työni tutkimusmenetelmänä.

Teemahaastattelurunkoon valitut teemat perustuvat usein tutkimusaiheen viitekehykseen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75). Myös tämän tutkimuksen haastattelurunko (kts. liite 2) muodostui hyvin pitkälti tutkimukseni viitekehyksen pohjalta. Haastattelurunko koostui kolmesta teemasta:

1. Liikunnan harrastaminen ja voimistelu
2. Gymnastradaan osallistuminen
3. Liikuntamatkailu

Teemat rakentuivat työssäni hyödyntämäni lähdekirjallisuuden tuella. Osittain rungon muodostumiseen ja erityisesti sen sisältämiin tukikysymyksiin vaikutti paljon oma esiymmärrykseni voimistelusta ja Gymnastradasta. Teemojen lisäksi lisäsin haastattelurungon loppuun muutaman taustatietokysymyksen.

Tutkimushaastattelu voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmähaastatteluna (Hirsjärvi ym. 2000, 197). Ryhmähaastattelun alalajeja ovat muun muassa parihaastattelu ja täsmäryhmähaastattelu (Hirsjärvi & Hurme 2001, 61). Päädyin toteuttamaan tutkimukseni haastattelut parihaastatteluna. Pari- tai ryhmähaastattelussa saatetaan saada enemmän tietoa, kun haastateltavat muun muassa muistelevat yhdessä asioita ja tukevat toisiaan (Eskola & Suoranta 2008, 94). Toki ryhmähaastattelun etuna on myös se, että siinä saadaan yhtä aikaa tietoa usealta haastateltavalta. Ryhmähaastattelun haittana on muun muassa litteroinnin haastavuus, kun tutkijan on vaikea tunnistaa tallenteesta kuka osallistujista on äänessä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 63.) Tämä ei parihaastattelussa ole haaste, koska kaksi henkilöä on oletettavasti helpompi erottaa toisistaan.

Kun teemahaastattelurunko oli valmiina, halusin tehdä esihaastattelun. Esihaastattelun tavoitteena on testata muun muassa haastattelurunkoa ja aihepiirien järjestystä. Esihaastattelun jälkeen haastattelurunkoa voi tarpeen mukaan muokata. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 72.) Toteutin esihaastattelun Keminmaassa joulukuussa 2016. Tavoitteenani oli testata teemahaastattelu-

runгон lisäksi parihaastattelumuodon toimivuutta. Haastattelin kahta Keminmaan Naisvoimistelijoiden Gymnaestrada-kävijää. Haastateltavat olivat 23- ja 24-vuotiaita opiskelijoita, jotka olivat molemmat osallistuneet kolmeen Gymnaestradaan. Haastattelu antoi minulle varmuuden, että parihaastattelu on tässä tutkimuksessa toimiva haastattelumuoto. Haastateltavat muistelivat yhdessä tapahtumia, ja jos toinen ei muistanut jotain, niin toinen avitti. Haastattelutilanne peilasi mielestäni hyvin myös itse Gymnaestradaa, jossa parihaastattelun tapaan koetaan asioita yhdessä. Esihaastattelu vahvisti myös sen, että oli oikea valinta ottaa tutkimuskohteeksi joku muu kuin oma seura. Oli erittäin haastavaa saada haastateltavat kertomaan tarkemmin keskustelemistamme teemoista. Osittain tähän vaikutti varmasti se, että tunsin heidät liian hyvin. Esihaastattelun perusteella muokkasin muutamia kysymyksiä ymmärrettävämpään muotoon, mutta muuten en tehnyt muutoksia haastattelurunkoon.

5.4.2 Haastateltavien valinta

Haastateltavien valikoitumiseen vaikutti pitkälti Oulun Voimisteluseuran Gymppi. Gymppi on Voimisteluliiton ja seuran välinen yhteyshenkilö, jonka seura nimeää Gymnaestradaa varten. Hänen tehtävänä on muun muassa informoida omaa seuraa Gymnaestradaan liittyvistä asioista sekä organisoida seuran ilmoittautuminen tapahtumaan. Pyysin mahdollisten haastateltavien tietoja gympiltä, koska hän on yleensä hyvin perillä siitä, keitä seurasta on osallistunut tapahtumaan viime vuosina. Pyysin Gymnaestrada-kävijöiden yhteystietoja kahden kriteerin perusteella:

1. haastateltava on osallistunut tapahtumaan Oulun Voimisteluseuran mukana
2. haastateltava on osallistunut vähintään kahteen, mielellään useampaan Gymnaestradaan

Olisin toki voinut haastatella myös sellaisia seuran jäseniä, jotka eivät ole osallistuneet tapahtumaan. Aineistosta olisi tällöin saattanut nousta esiin monia syitä siihen, miksi voimistelija ei osallistu Gymnaestradaan. Haluna ja tavoitteenani oli keskittyä juuri niihin voimistelijoihin, jotka ovat osallistuneet tapahtumaan useampaan otteeseen. Halusin selvittää, mikä saa voimistelijat palaamaan tapahtumaan yhä uudelleen.

Sain gympiltä kuuden yllä mainitut kriteerit täyttävän seuran jäsenen yhteystiedot. Tämän jälkeen lähestyin haastateltavia sähköpostitse (kts. liite 1). Eskolan ja Suorannan (2008, 89) mukaan on hyvä kertoa haastateltaville etukäteen tutkimuksesta sekä kysyä lupaa haastattelun

nauhoittamiseen. Kerroin haastateltaville lähetetyssä viestissä muun muassa tutkimukseni sisällöstä ja kysyin heidän halukkuutta osallistua tutkimukseeni. Lisäksi tiedustelin, olisiko mahdollista nauhoittaa haastattelut. Kaikki lähestymäni henkilöt suostuivat haastatteluun. Yhteensä haastattelin kahdeksaa ihmistä ikähaarukaltaan 23–75-vuotiaat (taulukko 4).

TAULUKKO 4. Haastateltavien taustatiedot

Haastattelu	Sukupuoli, ikä	Haastattelu- ajankohta	Osallistumisia Gymnaestradaan	Elämäntilanne
1	Nainen 41v	15.2.2017	4	Töissä
1	Nainen 23v		2	Opiskelija
2	Nainen 75v	15.2.2017	8	Eläkkeellä
2	Nainen 60v		4	Töissä
3	Nainen 51v	16.2.2017	3	Töissä
3	Nainen 50v		3	Töissä
4	Nainen 23v	23.3.2017	1	Opiskelija
5	Nainen 23v	24.3.2017	1	Opiskelija

Kaikki haastateltavat olivat naisia, jotka ovat harrastaneet voimistelua Oulun Voimisteluseurassa ja osallistuneet seuran mukana Gymnaestrada-tapahtumaan. Kolme haastateltavista oli haastatteluhetkellä opiskelijoita, neljä työelämässä ja yksi eläkkeellä.

Kaikki haastateltavat suostuivat haastattelujen nauhoittamiseen. He antoivat myös luvan olla tunnistettavissa. Syy tähän lienee se, että käsiteltävä aihe oli hyvin mieluinen haastateltaville eikä haastattelussa käsitelty kovinkaan henkilökohtaisia asioita. Vaikka haastateltavat antoivat luvan tunnistettavuuteen, päädyin viittaamaan haastateltaviin sukupuolen ja iän mukaan. Näin säilyi tietyn tason anonymiteetti.

5.4.3 Haastattelujen toteutus

Toteutin ensimmäiset kolme haastattelua helmikuussa 2017. Kaikki kolme haastattelua tehtiin parihaastatteluina. Koska toteutin haastattelut Oulussa, pyrin sopimaan ne hyvin lähellekään toisia, jottei minun tarvitsisi matkustaa Ouluun useaan otteeseen. Ensimmäiset kaksi

haastattelua oli samana päivänä. Tämä ei ehkä ollut paras ratkaisu, koska haastattelujen väliin jäi vain muutama tunti. En ehtinyt kovinkaan pitkään pohtia ensimmäisen haastattelun onnistumista, enkä miettimään muun muassa haastattelurungon muokkaamista. Huomasin myös toisen haastattelun loppupuolella olevani väsynyt. En jaksanut kuunnella haastateltavien kertomuksia yhtä tarkasti kuin ensimmäisessä haastattelussa.

Haastattelurunko tosin vaikutti toimivalta, enkä tehnyt siihen kovinkaan paljon muutoksia ensimmäisen haastattelun jälkeen. Näin jälkikäteen mietittynä huomaa, että haastattelurunko oli hieman liikaa strukturoidun haastattelulomakkeen omainen. Usein haastattelijat vastasivat tukikysymyksiini suoraan, ja siirryin vain tämän jälkeen seuraavaan apukysymykseen. Keskustelua ei ajoittain syntynyt siinä määrin, mitä olisin toivonut.

Haastattelupaikka määräytyi hyvin pitkälti haastateltavien mukaan. Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 74–75) mukaan haastattelupaikka on useimmiten haastateltavan koti tai työpaikka, jokin julkinen tila kuten sairaala tai jokin vapaamuotoisempi paikka. Koska toteutin haastattelut parihaastatteluna, oli sovittava paikka, johon molemmat pääsevät helposti oman arjen keskeltä. Niinpä haastattelupaikat vaihtelivat. Ensimmäinen pidettiin kahvilassa, toinen toisen haastateltavan työpaikalla ja kolmas liikuntahallin kokoustilassa. Haastattelupaikat vaikuttivat osaltaan haastattelun kulkuun. Ensimmäinen haastattelu rauhallisessa kahvilassa oli toisaalta toimiva, kun pystyimme samalla juomaan kahvia ja nauttimaan kahvilan lämpimästä tunnelmasta. Mutta huomasin, että keskittyminen herpaantui ajoittain, kun katseemme siirtyi ympärillä oleviin kahvilan asiakkaisiin ja henkilökuntaan. Toinen haastattelu pidettiin toisen haastateltavan työpaikalla. Olimme ainoat paikalla olijat, ja tila oli erittäin rauhallinen ja jopa kotoisa. Tämä vaikutti varmasti myös haastattelun kulkuun. Haastateltavilla oli aikaa kertoa elämästään ja voimistelukokemuksistaan. Kolmas haastattelu pidettiin Linnanmaan liikuntahallin kokoustilassa. Paikka oli sinänsä hyvä, koska se oli oma erillinen tila. Ikävä kyllä liikuntahallin vauhdikkaat äänet kantautuivat tilaan, joka pakosta vaikutti haastatteluun keskittymiseen.

Kolmen ensimmäisen haastattelun jälkeen tarkastelin haastateltavieni ikäjakaumaa, ja huomasin, että haastateltavistani suurin osa oli 50-vuotiaita tai vanhempia. Suomalaisista Gymnaestrada-osallistujista noin kolmasosa on alle 25-vuotiaita (Suomen Voimisteluliitto 2017c), mutta vain yksi haastateltavista oli alle 25-vuotias. Niinpä joustin hieman alussa asettamistani haastattelukriteereistä, koska koin, että olisi tärkeää päästä haastattelemaan useampaa nuorta.

Päädyin haastattelemaan kahta alle 25-vuotiasta Gymnaestrada-kävijää, jotka olivat osallistuneet tapahtumaan vain yhden kerran.

Nämä kaksi haastattelua tein maaliskuussa 2017. Haastattelut toteutin Skypellä, koska en omien kiireideni vuoksi päässyt paikan päälle Ouluun. Tästä syystä myös toteutin haastattelut yksilöhaastatteluina. Skype oli toisaalta toimiva väline näille lisähaastatteluille, koska se mahdollisti haastattelujen toteuttamisen hyvin nopealla aikavälillä. Ikävä kyllä Skypen käyttö aiheutti myös hieman teknisiä vaikeuksia. Yhteys pätki välillä, mikä vaikeutti keskustelun etenemistä. Minun piti useaan otteeseen pyytää haastateltavaa toistamaan lauseitaan. Lisäksi yhteyden pätkiminen vaikutti omaan rooliini haastateltavana: en kysellyt ja keskustellut niin aktiivisesti kuin mitä tein kasvotusten suoritetuissa haastatteluissa. Kasvokkain keskustelu toimi monessakin mielessä parempana haastattelumuotona.

Haastattelujen kesto vaihteli 25 minuutista yhteen tuntiin ja 15 minuuttiin. Yksilöhaastattelut olivat kestoiltaan parihaastatteluja lyhyempiä. Yhteensä haastattelut kestivät 216 minuuttia. Haastattelujen keston vaikutti myös ihmisten persoonallisuus, osa tykkäsi pohtia asioita enemmänkin, osa kertoi tiiviisti omista kokemuksista. Haastateltavat olivat selkeästi tutustuneet haastattelurunkoon ennen haastattelua ja pohtineet edeltä käsin siinä esiintyneitä teemoja. Olin lähettänyt rungon heille etukäteen, koska halusin haastateltavilta mahdollisimman paljon tietoa käsiteltävästä aiheesta. Tämän takia on perusteltua lähettää haastattelukysymykset tai teemat haastateltaville hyvissä ajoin ennen haastattelua (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73). Tämä saattaa osittain selittää haastattelujen pituuden vaihtelut, sekä sen, että itse haastattelutilanteissa haastateltavat eivät kovin paljon muistelleet tai miettineet asioita, vaan he kertoivat teemoista yllättävän ytimekkäästi.

Ensimmäisten haastattelujen jälkeen huomasin, että samat asiat alkoivat toistua. Toki ihmisten välillä oli eroja, mutta tutkimukseni kannalta keskeisimmät asiat, suhde voimisteluun ja kokemukset Gymnaestradasta, olivat yllättävänkin samankaltaiset haastateltavien kesken. Tätä kutsutaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa saturaatioksi eli aineiston kylläntymiseksi (Hirsjärvi ym. 2000, 169). Tavoitteenani oli ymmärtää tutkittavaa ilmiötä, ja kuuden haastattelun jälkeen koin, että olen kerännyt riittävän määrän aineistoa. Mielestäni uudet haastattelut eivät olisi tuoneet kovinkaan paljon uusia näkökulmia asiaan.

Kaikki haastattelut toteutettiin keväällä 2017, kaksi vuotta viimeisen Gymnaestrada-tapahtuman jälkeen ja kaksi vuotta ennen seuraavaa. Ajankohta ei täten ollut ehkä parhain. Haastattelujen ajankohta määräytyi pitkälti omien opintojen aikataulutuksen mukaan, joten en voinut vaikuttaa siihen. Mielestäni parhain ajankohta aineistonkeruulle olisi ollut heti Gymnaestrada-tapahtuman jälkeen. Silloin haastateltavilla olisi ollut tuoreessa muistissa tapahtumakokemukset. Toisaalta suurin osa haastateltavista on osallistunut useaan kertaan tapahtumaan, joten heillä ovat tietyt asiat varmasti painautuneet muistiin. Täten en myöskään kokenut haastatteluajankohdalla olleen kovin paljon merkitystä.

5.4.4 Aineiston analysointi

Laadullisen aineiston analysointi voidaan jakaa tiettyihin vaiheisiin. Ensin päätetään, mikä aineistossa kiinnostaa, jonka jälkeen siitä erotellaan kaikki tähän teemaan liittyvät. Muu tutkimuksen kannalta epäolennainen asia jätetään pois. Tämän jälkeen aineisto joko luokitellaan, teemoitellaan tai tyypitellään, jonka jälkeen tehdään yhteenveto aineistosta. (Laine s.a., Tuomen & Sarajärven 2009, 91–92 mukaan.) Laadullinen aineisto on mahdollista analysoida myös määrällisesti (Eskola & Suoranta 2008, 164), mutta se ei tässä tutkimuksessa ollut mielekästä niin tutkimuskysymysten kuin -menetelmäkään kannalta.

Aineiston analysoimisen aloitin puhtaaksikirjoittamalla eli litteroimalla haastattelut. Tämä on hyvin yleinen tapa haastatteluaineistoin analysoimisessa (Hirsjärvi & Hurme 2001, 138). Litteroin haastattelut sanasta sanaan Word-tiedostoon. Tutkimuskysymyksieni kannalta oli tärkeintä haastateltavien puheen merkitykset, ei niinkään heidän puhetapansa tai tyyliensä analysoiminen. Litteroitua tekstiä kertyi yhteensä 66 sivua. Yleisesti ottaen litterointi sujui vaivattomasti. Tosin Skypellä tehtyjen haastattelujen litterointi oli ajoittain haastavaa, koska haastattelun aikana Internet-yhteys pätki moneen otteeseen. Tämä myös vaikutti nauhoituksen laatuun.

Litteroinnin jälkeen poimin tekstistä aiheeni kannalta oleelliset asiat ja teemoittelin aineiston. Teemoitteluun päädyin siksi, että se soveltui mielestäni parhaiten käyttämäni aineistonkeruumenetelmän, teemahaastattelun analysoimiseen. Luokittelu ja tyypittely eivät monesta syystä soveltuneet aineiston analysoimiseen. Tarkoituksenani ei ollut rakentaa aineistoista erityyppisiä selityksiä. Tutkimuskysymykseni kannalta ei myöskään ollut mielekästä tehdä luokittelua. Aineistoni koko, kahdeksan haastateltavaa, ei olisi taipunut näihin kahteen analysointitapaan.

Teemoittelun valintaan vaikutti myös se, kun huomasin haastatteluja ja litterointia tehdessäni jäsenteleväni haastatteluissa esiintyneitä asioita teemoittain.

Tämä laadullinen aineiston analysointi toteutettiin aineistolähtöisesti, mutta analysoinnissa oli myös teoriasidonnaisen analyysin piirteitä. Aineistolähtöisessä analyysissä pyritään etenemään yksittäisestä havainnoista yleisempiin väittämiin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95). Tällöin tutkimuksen lähtökohtana ei ole teorian tai hypoteesien testaaminen (Hirsjärvi ym. 2000, 155). Teoriasidonnaisessa analysoinnissa teoriasta pyritään löytämään selityksiä ja vahvistuksia aineistoissa esiin nousseille asioille (Eskola 2001).

Aineiston teemoittelu eteni vaiheittain. Ensiksi kävin läpi kaikki litteroidut haastattelut sekä etsin että erottelin aineistosta kaikki tutkimukseni kannalta olennaiset asiat. Aloin ryhmitellä tekstejä eri teemojen mukaan. Jokainen teema sai oman värinsä, joka helpotti aineiston ryhmittelyä näiden pääteemojen alle. Pääteemat muotoutuivat hyvin pitkälti teemahaastattelurungon mukaisesti. Tämä johtui suurimmaksi osaksi siitä, että haastatteluissa ei paljon keskusteltu muusta kuin haastattelurunkoni pääteemoista. Jaottelun jälkeen pelkistin alkuperäisilmaisut eli litteroidusta tekstistä poimitut kohdat lyhemmiksi ilmaisuiksi. Tämän jälkeen ryhmittelin pelkistetyt ilmaukset erilaisiin luokkiin. Sitten yhdistelin näitä alaluokkia keskenään.

Haastattelut kulkivat vahvasti apukysymyksiä mukaan, jotka olin tutkimukseni viitekehyksen ja oman esiyymmärryksen pohjalta listannut haastattelurunkoon. Nämä olivat myös ne tutkimukseni kannalta keskeisimmät asiat, joihin olin alun perinkin halunnut keskittyä. Tämä saattaa selittää, miksi teemoittelu noudatti yllättävän paljon teemahaastattelurungon teemoja

Teemoittelun jälkeen kirjoitin löydöksistä yhteenvedon eli tässä tutkimuksessa tulososuuden. Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää, miksi voimistelijat osallistuvat Gymnaestradaan. Päätehtävääni nojaten pyrin haastattelujen kautta ymmärtämään naisvoimistelijoiden motiiveja voimisteluun sekä Gymnaestradaan osallistumiseen. Lisäksi pyrin selvittämään, mikä merkitys liikuntamatkailulla on haastateltavien Gymnaestrada-matkassa ja heidän elämässä. Seuraavassa luvussa esittelen tutkimustulokseni. Peilaan tuloksia aiempaan tutkimukseen. Lisäksi pyrin löytämään lähdekirjallisuudesta selityksiä haastateltavien näkemyksille, kokemuksille ja valinnoille.

Tulososuuteen on tuotu myös mukaan haastateltavien sitaatteja. Niillä on monta funktiota: ne elävöittävät tekstiä, mutta myös tukevat tuloksissa esitettyjä päätelmiä sekä sitovat ne yhteen lähdekirjallisuuden kanssa. Tutkimuksessa käytettyjä lainauksia voi hieman muuttaa, kunhan niitten alkuperäinen merkitys ei muutu (Hirsjärvi & Hurme 2001, 194). Tuloksien luettavuuden takia päädyin hieman muokkaamaan sitaatteja. Esimerkiksi turhat välisanat tai toistot on jätetty pois. Monet tässä tulososuudessa esitellyistä sitaateista ovat otteita kahden haastateltavan välisestä keskustelusta, jossa he yhdessä pohtivat ja muistelevat käsiteltäviä asioita.

Tutkimukseni tulososuus koostuu kolmesta pääluvusta (luvut 6–8). Ensimmäisessä keskityn haastateltavien voimisteluharrastukseen. Toisessa käsittelen tarkemmin itse Gymnaestradaa ja haastateltavien kokemuksia siitä. Kolmannessa kerron, mitä merkityksiä haastateltavat antoivat matkakohteelle sekä miten matkailu ja liikuntamatkailu ylipäänsä näyttäytyvät heidän elämässä.

6 LIIKUNTA JA VOIMISTELU OSANA ELÄMÄÄ

Tässä luvussa käsittelen haastateltavien suhdetta liikuntaan ja voimisteluun. Keskityn siihen, miten he päätyivät voimistelun pariin ja minkälainen merkitys voimistelulla on ollut heidän elämässä.

6.1 Liikunnan rooli arjessa

Liikunnalla ja urheilulla on suuri merkitys suomalaisille. Ne ovat tärkeitä ihmisen elämänvaiheesta riippumatta. Liikunta ja urheilu nousee yhdeksi neljästä tärkeästä asiasta muun muassa perheen ja työn lisäksi, niin ihmisen nuoruudessa, aikuisuudessa kuin eläkeiässä. (Zacheus 2010.) Kosken (1996) mukaan liikunta on suomalaisten tärkein harrastus. Tämä oli havaittavissa myös haastateltavilla. Monen haastateltavan elämässä liikunnalla oli merkitystä ja siitä oli tullut vuosien varrella tottumus.

*”Than lapsuudesta, nuoruudesta asti semmonen niinkö, tavallaan elämäntapa.”
(Nainen 50v.)*

”Varmaan semmonen tottumus liikkumaan.” (Nainen 23v.)

Saamani tulokset tukevat naisvoimistelun liikuntamotivaatiota tutkineen tutkimuksen tuloksia. Tutkimuksessa havaittiin liikunnasta tulleen naisvoimistelijoille tottumus, joka oli aktiivinen osa heidän vapaa-aikaa. Liikunnasta oli muodostunut heille elämäntapa, vaikka liikunnan merkitys oli muuttunut elämän eri vaiheissa. (Korkiakangas 2010.) Samanlaisia piirteitä oli havaittavissa myös haastateltavien elämässä.

6.2 Voimistelu valikoituu harrastukseksi

Suurin osa haastateltavista aloitti voimistelun harrastamisen alakouluikäisenä. Voimistelu valikoitui harrastukseksi muun muassa siitä syystä, että paikallinen voimisteluseura järjesti toimintaa haastateltavien lähikoululla.

*”Se jumppa järjestettiin meidän koululla. Niin se oli semmonen helppo tie.”
(Nainen 23v.)*

Koulujen liikuntasalit ovat pitkään olleet suomalaisten tyttöjen suosituimmat liikuntapaikat. Koululiikuntasaleilla on yksi suurimmista liikuntapaikkojen peittoprosenteista, eli niitä on paljon ja lähellä ihmisten asuinpaikkoja. (Suomi ym. 2012, 71–75.) Yleisesti ottaen sisäliikuntapaikat ovat olleet erityisesti ”nuorten, suurissa kaupungeissa asuvien, hyvin koulutettujen ja liikunnallisesti aktiivisten suosimia liikuntaympäristöjä” (Husu ym. 2011, 63–65). Koulun liikuntasaliin on oletettavasti lapsen helppo tulla, kun kyseessä on lapselle tuttu, lähellä kotia oleva paikka. Voimisteluseurat lienevät alusta lähtien käyttäneet toiminnassaan pääosin kunnan tiloja, erityisesti koulujen liikuntasaleja. Tämä selittyy lajin luonteella: voimistelun harrastetoiminta ei vaadi erikoistiloja samaan tapaan, kuten esimerkiksi jääkiekko ja yleisurheilu. Lajin ammattimaistuminen (Koski & Heikkala 1998) näkyy myös voimisteluseurojen käyttämien tilojen muutoksena. Yhä useampi seura hankkii omia harjoittelutiloja ja/tai toimintaa siirretään isoihin liikuntahalleihin (Yle 2017a; Yle 2017b). Tämä on havaittavissa myös tyttöjen käyttämissä liikuntapaikoissa: liikuntahallien ja lajikohtaisten sisäliikuntatilojen käyttö on lisääntynyt tyttöillä (Suomi ym. 2012, 71–75).

Liikuntapaikan lisäksi usealla haastateltavalla harrastuksen valikoitumiseen vaikutti myös se, että heidän kaverit lähtivät voimistelemaan.

”Oikeestaan tais aika lailla olla kaikki meän luokan tytöt ko meni sinne, niin määkin menin siten massan mukana suoraan sanottuna.” (Nainen 23v.)

Kaverit ovat yksi merkittävimmistä liikuntainnostajista kouluikäisillä lapsilla. Kaverit lisäävät lasten liikuntakiinnostusta ja heillä on selkeästi vaikutusta lasten liikuntakäyttäytymiseen perheen lisäksi. (Lehmuskallio 2011.) Sosiaalisella ympäristöllä ja sosiaalisilla suhteilla on havaittu olevan vaikutusta ihmisen liikuntasuhteen muuttumiseen. Liikunta-aktiivisuuden lisääminen saattaakin olla enemmän ihmisten välillä olevia asioita, eikä niinkään yksilön sisäisiä tekijöitä. (Saaranen-Kauppinen, Rovio, Wallin & Eskola 2011.) Tyttöillä harrastuksen sosiaalisen puolen on havaittu korostuvan poikia enemmän. Tyttöille on liikuntaharrastuksessa tärkeää yhdessäolo kavereiden kanssa sekä uusien kavereiden saaminen. (Palomäki, Huotari & Kokko 2015.)

Yksi haastateltavista päätyi voimistelun pariin Oulun Voimisteluseuran äiti-lapsi-jumpan kautta. Hän osallistui jumppaan lapsensa kanssa, ja sitä kautta innostui osallistumaan myös

seuran aikuisten jumppiin. Voimistelun valikoitumiseen vaikutti muutamalla myös se, että voimistelu oli niitä harvoja harrastusmahdollisuuksia pienellä paikkakunnalla.

”Kun asuin pienellä paikkakunnalla, siellähän ei niitä (harrastusmahdollisuuksia) kauheesti ollut. Siellä kun oli urheilu- ja voimisteluseura, niin sinne menin.”(Nainen 75v.)

Haastateltavien hakeutuminen liikuntaseuraan ja nimenomaan voimistelun pariin saattaa osittain selittyä niiden suosiolla erityisesti tyttöjen keskuudessa. Suomessa 43 % lapsista ja nuorista sekä 14 % aikuisista harrastaa liikuntaa seuroissa. (Kansallinen liikuntatutkimus 2010). Seurassa harrastaminen aloitetaan keskimäärin 7-vuotiaana ja noin kaksi kolmasosaa suomalaisista lapsista harrastaa vain yhtä lajia (Blomqvist ym. 2015). Nämä tiedot ovat hyvin yhteneväiset haastateltavien tarinoiden kanssa. Suurin osa haastateltavista aloitti harrastuksen alakouluikäisenä. Suurimmalle osalle voimistelu oli ainoa liikuntaharrastus, jota he harrastivat liikuntaseurassa.

Voimistelu on selkeästi yksi suosituimmista liikuntaseuroissa harrastettavista lajeista. (Kansallinen liikuntatutkimus 2010.) Voimisteluliitto on edelleen suurin aikuisten ja tyttöjen liikuttaja Suomessa (Suomen Voimisteluliitto 2015). Laji on säilynyt suomalaisten yhtenä suosituimpana liikkumismuotona muun muassa lenkkeilyn, maastohiihdon sekä pyöräilyn jälkeen (Kansallinen liikuntatutkimus 2010). Kun suomalaisilta kysyttiin Suomen ym. (2010, 63–70) tutkimuksessa, mitä lajeja he harrastavat säännöllisesti, voimistelu ja siihen liittyvät lajit nousivat korkealle kävelylenkkeilyn, pyöräilyn ja uinnin lisäksi.

Haastateltavien voimisteluharrastuksen valikoitumiseen on voinut myös vaikuttaa tiedostamatta haastateltavien sukupuoli. Mielenkiinnon ja mieltymysten lisäksi harrastuksen valintaan on saattanut vaikuttaa yhteiskunnan näkemys naiselle sopivista harrastuksista (Wiley, Shaw & Havitz 2000). Naiset saattavat mukautua niihin odotuksiin, joita naisten rooliin kohdistuu, valitsemalla sellaisia harrastuksia, jotka mielletään naisellisiksi (Kane 1990; Holland & Andre 1994, Wiley ym. 2000 mukaan). Olen huomannut ihmisten kanssa puhuttaessa, että voimistelu, pois lukien telinevoimistelu, mielletään usein hyvin naiselliseksi harrastukseksi lajin piirteiden vuoksi.

6.3 Voimistelusta muodostuu pitkäaikainen harrastus

Monelle haastateltavalle voimistelu on ollut pitkään ainoa harrastus. Tai ainakin ainoa harrastus, jonka he nimesivät. Haastateltavilla oli nimittäin myös joitakin muita vapaa-ajanviettopaikoja, kuten kavereiden näkeminen, muu liikunta ja puutarhanhoito. Mutta selkeästi voimistelu oli se harrastus, joka vei eniten aikaa vapaa-ajasta ja jolle haluttiin myös antaa aikaa.

”Taitaa olla tämä voimistelu tällä hetkellä ainoa (harrastus)” (Nainen 41v.)

”Niin, mitä muuta sitä ehtiskään? Ei sitä ihan hirveenä muuta ole.” (Nainen 23v.)

On tutkittu, että naisvoimistelijoitten liikkumista rajoittavina tekijöinä ovat muun muassa ajanpuute ja väsymys (Korkiakangas, Taanila, Jokelainen & Keinänen-Kiukaanniemi 2009). Tämä saattaa selittyä sillä, että naisilla on keskimäärin vähemmän vapaa-aikaa kuin miehillä. Naisten kokonaistyöaika on keskimäärin miehiä suurempi, koska naiset muun muassa tekevät miehiä enemmän kotitöitä. (Tilastokeskus 2011.)

Kaikki haastateltavat olivat toimineet Oulun Voimisteluseurassa sekä voimistelijana että ohjaajana. Moni haastateltavista oli myös kuulunut tai kuului vielä haastatteluhetkelläkin seuran johtokuntaan. Suurin osa haastateltavista harrasti tanssillista voimistelua OVOS:ssa. Osa oli lapsuusaikana ollut mukana silloisen asuinpaikan seuratoiminnassa, ja he olivat aikuisiällä päätyneet Oulun Voimisteluseuraan, kun he olivat asettuneet asumaan Ouluun.

Voimistelu vei haastateltavien viikosta keskimääräisesti kaksi iltaa viikossa. Lisäksi tämän säännöllisen viikoittaisen toiminnan lisäksi monella oli vielä kokouksia, tapahtumia ja muita voimistelutilaisuuksia. Voimistelulle on täten annettu omasta vapaa-ajasta paljon. Osa haastateltavien tutuista on ihmetellyt, miksi he ovat olleet valmiita käyttämään niin paljon aikaa voimisteluun.

”Mutta sitten sellaiset ulkopuoliset, jotka ei tätä harrasta, eikä oo niin lähellä näkemässä, niin ehkä ne kauhistelee sitä, että miten sitä jaksaa. Että ne ei niinkään nää sitä, että se voi olla voimaa tuova asia.” (Nainen 41v.)

”Joo ei ne ymmärrä, miksi antaa kolme iltaa viikosta sille. Ja sanoo, että en mä voi tänäkään iltana nähä. Ja en mä voi taaskaan (...) Ei ne nää asiaa samalla tavalla.” (Nainen 23v.)

Haastateltavista kuusi harrastaa edelleen voimistelua. Kaikki heistä on harrastanut sitä pitkään, melkein taukoamatta, jo alakouluikäisestä saakka. Syynä tähän pitkäikäiseen harrastukseen lienee ainakin osittain voimistelun monimuotoisuus: sitä voi loputtomasti soveltaa eri-ikäisille ja taitotasoille sopivaksi. Lisäksi voimistelu mielletään hyvin kuntoa kohottavana harrastuksena, joka tulee esiin erityisesti voimisteluseurojen ja Voimisteluliiton mainonnassa (mm. Suomen Voimisteluliitto 2017d). Uskon, että myös lajin pitkällä ja laajalla historialla on oma osansa suosioon. Naisvoimistelun perimmäisenä tarkoituksena on ollut liikuntakasvatus ja ihmisten liikuttaminen, ei niinkään kilpailulliset tavoitteet (Kleemola 1996).

Kaksi haastateltavaa oli haastatteluhetkellä pitänyt noin vuoden taukoa voimistelusta. Korkeakouluopinnot aloitettuaan he pikku hiljaa jättäytyivät pois voimistelusta, koska aikaa ei enää riittänyt harrastamiseen.

”En oo tänä vuonna ollu syksystä asti. On ollu niin paljon tuota koulu, opiskelujuttuja ja työhommia, että oli pakko jostain karsia, ettei pystynyt sitoutumaan siihen.”
(Nainen 23v.)

”Että kyllä mää silloin ko alotin yliopiston, niin olin sen ekan vuoden, olin vielä voimisteluhommissa mukana. Mutta sitten huomasin, että ei oikeesti ole sitä aikaa samalla lailla ko ennen niin, sitten mää lopetin.” (Nainen 23v.)

Myös monella muulla haastateltavalla oli ollut voimisteluharrastuksesta taukoa nuorena aikuisena. Opiskeluaikana pidetty tauko saattaa selittyä sillä, että nuorena aikuisena ihminen on usein uudessa elämäntilanteessa, jolloin myös hänen sosiaalinen ympäristö muuttuu. Monesti opiskelu vie uudelle paikkakunnalle ja se saattaa myös tuoda muutoksia ihmissuhteissa. (Saaranen-Kauppinen ym. 2011.) Vaikka moni haastateltava oli pitänyt nuorena aikuisena taukoa voimistelusta, ei lajin harrastaminen päättynyt, vaan sen pariin palattiin myöhemmässä vaiheessa elämää. Voimisteluharrastusta jatkettiin, kun elämä tietyllä tapaa asettui tai palattiin takaisin omalle kotiseudulle.

”Varmaan sieltä, olisko ollu 3-4lk, eli 9-10-vuotiaana [alotin voimistelun]. Mutta sitten oli tietenkin tauko, kun olin opiskelemassa. Tai semmonen nuori aikuinen, siinä 20 ja 30 välillä oli ehkä semmonen muutamia vuosia, etten ollu missään tekemisissä voimistelun kanssa.” (Nainen 50v.)

”Than sama juttu. Silloin ala-asteella alotin, ja nuorena aikuisena pidin taukoa, ja nyt aikuisena siirtynyt takaisin Oulun Voimisteluseuraan.” (Nainen 51v.)

6.4 Voimistelulla suuri merkitys elämässä

Haastateltavien mukaan voimistelulla on ollut suuri rooli heidän elämässään. Harrastuksen parissa on vietetty melkein koko elämä. Voimistelulle oli annettu ja haluttu antaa aikaa. Se oli kulkenut mukana pitkin elämän, joten on ymmärrettävää, että laji ja sen mukana tuomat asiat koettiin tärkeiksi ja merkityksellisiksi.

”Voimisteluhan on se, joka on ollut elämän tärkein, elämää suurempi asia.”
(Nainen 75v.)

”Joo, se [voimistelu] on se toinen perhe. Muun elämän pitää sopeutua siihen. Että tämä kuuluu osana elämää.” (Nainen 41v.)

”Tosi iso [merkitys], sehän oli koko nuoruus. Sehän oli koko ala-aste ja yläaste ja lukio.” (Nainen 23v.)

Kaikilla voimisteluharrastus on tuonut mukanaan uusia ystävyksiä. Moni toteaaakin oman kaveripiirinsä muodostuvan tällä hetkellä hyvin vahvasti voimistelun kautta tutustuneista ihmisistä. Haastateltavien kertomuksissa korostui harrastuksen sosiaalinen merkitys.

”Jotenkin lähimmät ystävät on löytynyt sieltä voimistelun kautta” (Nainen 23v.)

”Kyllä siitä on niinkö semmonen sosiaalinen ympäristö tullut aika voimakkaasti.”
(Nainen 60v.)

Liikunnan sosiaalisuudella näyttää olevan suuri merkitys ihmisten liikkumisen kannustajana (Korkiakangas 2010). Sosiaalisuus on yksi suomalaisten tärkeimpiä merkityskokonaisuuksia liikunnassa ja urheilussa (Zacheus 2010.) Yhdessäolon ja yhteisöllisyyden lisäksi itse voimistelun harjoittelumuoto ja lajin piirteet motivoivat naisvoimistelijoita. Muun muassa voimistelun säännöllisyys, osaava ohjaaja, tunnilla käytetty musiikki ja voimistelun esteettisyys on havaittu innostavan naisvoimistelijoita liikkumaan. (Korkiakangas ym. 2009.)

Kaikille haastateltaville voimistelu on ollut pitkäaikainen harrastus, johon on sitouduttu. He ovat antaneet harrastukselle aikaa, niin oman liikkumisen kuin myös ohjauksen ja muiden seuratehtävien kautta. Harrastus on vaikuttanut myös nykyisen kaveriporukan muodostumiseen. Voimistelun harrastamisen motiivit ovat hyvin monisyiset, mutta yllättävän yhteneväiset haastateltavien kesken.

7 GYMNAESTRADAAN OSALLISTUMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Tässä luvussa keskityn itse Gymnaestradaan. Kerron, miksi haastateltavat päättivät osallistua tapahtumaan sekä mikä heitä tapahtumassa kiinnostaa. Lopuksi pohdin syitä siihen, miksi haastateltavat vuosi toisensa jälkeen päättivät osallistua Gymnaestradaan yhä uudestaan.

7.1 Seuran vaikutus osallistumispäätökseen

Oulun Voimisteluseurasta on pitkään osallistuttu Gymnaestradaan. Seurassa on selkeästi ollut tahtotila osallistua suur tapahtumiin. Osallistuminen on kuitenkin vaatinut seuraväeltä panostusta asiaan. Seurasta on löytynyt aina gymppi, joka on hoitanut tapahtumasta informoimisen sekä seuran jäsenten ilmoittautumisen tapahtumaan.

”No kun meiän seura oli semmonen, että me ollaan aina oltu mukana myöskin muualla. Me ei olla oltu sisäänlämpiävä seura.” (Nainen 75v.)

Helsingin Gymnaestradassa tehdyn osallistujakyselyn mukaan jopa 73 % osanottajista sai ensitiedon tapahtumasta omalta liikuntaseuraltaan (Gymnaestrada 2015 Helsinki - tapahtumatutkimus 2015). Voimisteluseuran aktiivisuuden tapahtuman tiedottamisessa voi nähdä olevan täten tärkein tiedotus- ja markkinointikanava.

Tärkeässä roolissa ovat myös olleet tapahtumaan osallistuneet seuran jäsenet. He ovat omalta osaltaan markkinoineet tapahtumaa kertomalla muulle seuraväelle tapahtuman hienoudesta. Tämä sai myös suurimman osan haastateltavista osallistumaan Gymnaestradaan ensimmäisen kerran. Selkeästi seuran sisäisellä viestinnällä ja seuraväen aktiivisella, eräänlaisella mainonnalla on merkitystä osallistumisinnostuksen synnyttämisessä. Hyvin monella haastatellulla osallistumispäätökseen vaikutti seuraväeltä kuullut positiiviset kokemukset aiemmista Gymnaestradoista.

”Kaikki oli kehuu. Kuuli niinkö mukavia kokemuksia siitä.” (Nainen 50v.)

”No kyllä se oli varmaan just se, mitä siitä puhuttiin siitä koko tapahtumasta niinkö tuolla seuran keskuudessa. Että se on tosi hieno tapahtuma ja ainutlaatuinen, et semmonen kokemus, mitä ei kannata missata, niin kyllä mää.. se just se hyvä maine sillä.” (Nainen 23v.)

7.2 Osallistumiskustannusten merkitys

Haastateltavat totesivat, että Gymnaestrada on rahallisesti aika arvokas tapahtuma osallistua. Samaan hengenvetoon tosin todettiin, että tapahtuma on niin hieno kokemus, ettei hinnalla ole väliä. Rahat kyllä hankitaan. Summa on toki mietityttänyt, koska kyseessä on ollut heidän mukaansa niin sanottuun perinteiseen ulkomaan matkaan verrattuna varsin hinnakas tapahtuma.

”No onhan ne siis mietityttänyt, koska eihän se mikään halpa reissu oo. Mutta ei se sitten kuitenkaan ollu este.” (Nainen 50v.)

Muutaman haastateltavan mukaan monella heidän lähipiiristään on osallistuminen kaatunut tapahtuman suureen osallistumiskustannukseen.

”On se sellanen, että kyllä meidän joukkueesta ois halunnu lähteä enemmän, mutta hinta tuli ehkä vastaan siinä.” (Nainen 23v.)

Osalla haastateltavista osallistumiseen vaikutti silloinen rahatilanne. Vasta kun raha- ja perhetilanne antoi myöten, pystyivät he osallistumaan Gymnaestradaan.

”Aikasemmin, se oli varmaan Zürich sitten, mihin ois tehny varmaan mieli, muttako ei ollut rahaa. Elikkä se raha on ollut hirmun tärkeä siitä, kun ei oo päässy.” (Nainen 75v.)

”Than sama juttu...ollu kuitenkin jotenki niin perhekeskeinen, että ei voi lähteä, että pittää reissata koko perhelle. Ei voi lähteä äiti käyttämään koko perheen rahoja mukavaan juttuun.” (Nainen 60v.)

Haastateltavien mukaan seura ei ole juurikaan tukenut heidän matkaansa, vaan suurin osa tai kaikki tapahtumakustannuksista on maksettu itse. Osallistujapassi, majoitus ja matkat muodostavat suuren osan kustannuksista. Lisäksi heillä on mennyt rahaa itse reissun aikana muun muassa ruokaan ja muihin ostoksiin. Gymnaestradan osallistumiskustannukset ja matkan aikana tehdyt ostokset ovat tehneet matkasta aika hinnakkaan kokonaisuuden. Siitä huolimatta summalla ei ole ollut vaikutusta osallistumispäätökseen, ainakaan sen jälkeen, kun ensimmäinen Gymnaestrada on koettu. Massaliikuntatapahtuman kokonaissummalla ei vaikuta olevan osallistujille kovin suurta merkitystä (Nurmi 2010). Tämä korostuu erityisesti silloin, kun tapahtumaan on osallistuttu jo kerran, ja päätetään osallistua uudestaan. Tällöin osallistumisen

päätöksentekoprosessi saattaa olla aiempaa pinnallisempaa, eikä prosessi välttämättä ole yhtä perusteellinen (Sirakaya & Woodside 2005). Suurin osa haastateltavista totesikin, että ensimmäisen osallistumiskerran jälkeen he ovat olleet jo varmoja seuraavaan Gymnaestradaan osallistumisesta. Tällöin ei osallistumiskustannuksilla ole ollut vaikutusta osallistumispäätökseen.

”Se ei oo ollu enää sitten mietinnässä, että kun se maksaa niin paljon, niin en lähe. Se on ollut ihan itsestäänselvyys, että lähtee, ja sitten sumplinu sitten ja kattonu, että miten niin. Ja pikkuhiljaa. Siinä mielessä etten lähtis sen takia, että maksaa. Kyllä se on järjestynyt sitten.” (Nainen 60v.)

”Mulla on ollut ihan yks lysti mitä se maksaa. Mää oon päättänyt, että jostakin sen rahan hommaan.” (Nainen 41v.)

”Kyllä se [raha] on joka kerta jostakin kaivettu, että ei se siitä oo kiinni.” (Nainen 23v.)

Haastateltavia voisi kuvailla olevan erittäin sitoutuneita voimistelun harrastajia. Tämä osaltaan selittää haastateltavien valmiutta käyttää paljon rahaa Gymnaestrada-matkaan. Usein tällainen sitoutunut harrastaja on valmis laittamaan enemmän aikaa ja rahaa kiinnostuksen kohteeseensa. Getzin ja Anderssonin (2010) mukaan tämä sitoutuneisuus saattaa muokata harrastajan matkustuskäyttäytymistä: matkoilta haetaan ainutlaatuisia kokemuksia ja keinoja toteuttaa itseään.

7.3 Monipuolinen tapahtumasisältö kiinnostaa osallistujia

Gymnaestrada tarjoaa osallistujille suuren määrän erilaisia esiintymismahdollisuuksia ja katsajakokemuksia. Haastateltavia vaikutti kiinnostavan tapahtumasisällössä erityisesti hallinäytökset ja iltanäytökset. Ylipäänsä tapahtuman tunnelma ja kokonaisuus kiehtoivat.

”Kaikki [kiinnostaa]. Siis musta ihan niinkö kaikki ne mahtavat hallinäytökset, tunnelma.” (Nainen 41v.)

”Se hyvä tuuli. Ja sitten näet, minkälaisia ideoita kaikilla on. Ihan mahtavia ollu eri maiden, esim. Sveitsin. Minkälaisia toteutuksia ihmiset keksitään ja tehdään.” (Nainen 51v.)

”No kyllä mää jotenkin veikkaan, että semmonen ylipäätään niinkö siitä tapahtumasta nauttaminen ja kaiken sen uuden näkeminen. Ja erilaisten voimistelujuttujen kattaminen. Ja näytösten... ja siellä näki niin paljon kaikkia erilaisia tyylejä.” (Nainen 23v.)

Massaliikuntatapahtumaan osallistujia saattaa motivoida myös halu päästä juhlistamaan yhdessä muiden lajista kiinnostuneiden kanssa voimistelukulttuuria (Green & Chalip 1998). Haastateltavista on havaittavissa myös samankaltaisia motiiveja. Heitä kiinnostaa nimenomaan voimistelu, sen esittäminen ja katsominen. Iso osallistujajoukko samanhenkisiä tuo omanlaista tunnelmaa tapahtumaan.

”Jotenki semmonen yhteishenki ehkä. Tuntu, että kaikki oli jotenki saman asian äärellä siellä.”
(Nainen 23v.)

Esiintyminen korostui hyvin monella haastateltavalla. Kaikki haastateltavat olivat esiintyneet Gymnaestradasa kenttäohjelmassa ja osa myös hallinäytöksessä. Oma esiintyminen toi merkitystä omalle osallistumiselle. Moni totesi, ettei välttämättä osallistuisi tapahtumaan, jollei pääsisi myös itse esiintymään. Itse tapahtuman lisäksi koko vuoden mittainen matka valmisteluineen ja yhteisharjoituksineen koettiin tärkeäksi.

”No oikeastaan se [esiintyminen] on niinkö se, minkä takia sinne lähtee...ja sit se koko vuoden harjoittelu...ja sitten se huipentuu siellä. Että ei mulle tulis mielenkään, että lähtisin sinne eikä mulla olis mitään roolia. Että kyllä, siis niinkö esiintyvä juttu. Että kyllä sinne lähtee niinkö esiintymään. Ja osallistumaan. Ja kokemaan sen niinkö sieltä kautta. Ja sitten tosiaan se koko vuoden harjoittelu, jos sitä nyt säännöllisen epäsäännöllisesti sitten harjoitellaan. Ja ollaan niinkö tekemisissä niitten asioiden kanssa. Sillai se niinkö se rakentuu” (Nainen 60v.)

Osalla haastateltavista esiintyminen oli yksi asia muiden joukossa. Pääasiana oli sen sijaan koko tapahtuman kokeminen ja siitä nauttiminen.

”Olihan se [esiintyminen] siis kivaa. Tuntu, että siinä oli tavallaan joku funktiokin mennä sinne. Ja kyllä mä tykkään aina esiintyä ja näin. Mutta ei se todellakaan ollu mikkään semmonen pääpaino siellä, että mä oisin miettinyt sitä koko reissun siellä. Mutta se oli semmonen kiva liissä, että oli yks ohjelma missä oli esiintymässä” (Nainen 23v.)

Gymnaestrada on viikon mittainen tapahtuma, johon mahtuu paljon nähtävää ja koettavaa. Osaa haastateltavista onkin mietityttänyt esiintyminen. Se kun loppupeleissä vie aikaa kaiken muun tapahtumasisällön kokemisesta.

”Ehkä, mä oon ehkä nauttinu eniten tuosta Lausannesta, kun on ollut pelkkänä turistina. Koska silloin on ehtinyt näkemään, ei oo sillain ollut kytköksissä mihinkään aikatauluihin.”
(Nainen 41v.)

Ylipäänsä tapahtuman tunnelma vaikuttaa olevan se, mikä saa haastateltavat osallistumaan Gymnaestradaan yhä uudestaan. Tunnelman luomisessa kansainvälisillä osallistujilla on ollut

haastateltavien mukaan suuri merkitys. Eri maiden osallistujat rakentavat yhdessä tapahtuman tunnelmaa.

”No sehän [kansainvälisyys] sen tekkee, sehän on se juttu.” (Nainen 51v.)

Kansainvälisyys toi myös mahdollisuuden edustaa Suomea muun muassa omien esitysten sekä päällä kantamien FIN-asujen kautta. Kansainvälisyys toi myös mahdollisuuden nähdä kymmenien eri maiden voimistelukulttuuria. Muutama haastateltava korosti tämän tärkeyttä myös ohjaajan näkökulmasta. Esityksistä sai uusia ideoita omaan ohjaamiseen ja koreografioiden tekoon.

Gymnaestrada koetaan ainutlaatuiseksi sen kokoluokan ja juuri kansainvälisyyden vuoksi. Suurin osa haastatelluista on osallistunut myös suomalaisiin suur tapahtumiin. Mutta monen mukaan suomalaiset tapahtumat ovat tunnelmaltaan hieman erilaisia Gymnaestradaan verrattuna.

”Kyllä mä tykkään näissä suomalaisissa tapahtumissakin käydä. On ne erilaisia tunnelmaltaan. Ei siellä ihan päästä samaan atmosfääriin.” (Nainen 41v.)

”Siihen samaan Gymnaestrada-hulluuteen ei päästä muualla.” (Nainen 23v.)

Tämä saattaa selittyä Gymnaestradan ja suomalaisten suur tapahtumien eroilla. Tapahtumat eroavat muun muassa kestoltaan ja kansainvälisyydeltään (Suomen Voimisteluliitto 2013; World Gymnaestrada 2015).

7.4 Gymnaestrada houkuttelee osallistuman uudestaan

Haastateltavien kertomuksista huomaa heidän kokevansa Gymnaestradan ainutlaatuiseksi tapahtumaksi, johon on päästävä uudelleen. Heidän Gymnaestrada-kokemukset ovat olleet erittäin myönteisiä. Liikuntatapahtumaan osallistuvan tyytyväisyys matkaan vaikuttaa myönteisesti matkailijan uudelleen osallistumiseen (Tian-Cole, Crompton & Willson 2002; Choi ym. 2016). Lisäksi tyytyväinen osallistuja todennäköisemmin kertoo tapahtumasta eteenpäin läheisille ja ystävilleen. (Tian-Cole ym. 2002.) Myönteinen tapahtumakokemus saattaa myös saada osallistujan kiinnittymään enemmän tapahtumaan (Filo, Funk & O’Brien 2009).

Tapahtuman koettuun tyytyväisyyteen vaikuttaa erityisesti osallistujien innostus sekä heidän kiinnostus itse tapahtumalajia kohtaan (Nishio ym. 2013). Haastateltavat ovat selkeästi kiinnittyneet voimisteluun ja sillä on iso merkitys heidän elämässä. Gymnaestrada näyttäytyy eräänlaisena loogisena jatkumona voimistelun harrastamiselle. Se on tapahtuma, jota ei halua jättää väliin.

”Ja jotenkin niinkö, jos sinä koko elämäs oot jotakin asiaa harrastanut tai siihen vihkiytynyt. Niin kyllä on rankkaa jäähä pois siitä. Et niinkö putoo jotenkin johonkin, mihin ei halua puota.” (Nainen 75v.)

”Ja ko tää on vaan neljän vuoden välein, niin se on ihan semmonen sopiva väli, että sitten taas lähtee. Se sykli on tämmönen ihan mukava. Että joka toinen vuosi olis ihan liian usein.” (Nainen 60v.)

Gymnaestradassa on havaittavissa sekä aktiivisen liikuntamatkailun että tapahtumamatkailun piirteitä, mutta tämän tutkimuksen perusteella Gymnaestradaan osallistuminen voi olla myös nostalgiamatkailua. Fairleyn ja Gammonin (2005) mukaan nostalgiamatkailu voidaan käsittää laajemmin sisältäen nähtävyyksien ja esineiden lisäksi myös halun kokea uudestaan jokin sosiaalinen kokemus. Suuri osa haastateltavista totesi haluavan kokea tapahtuman yhä uudelleen. Voitaisiinkin todeta Gymnaestradan sisältävän myös nostalgialiikuntamatkailun piirteitä.

Haastateltavien Gymnaestrada-kokemuksista on havaittavissa se yhteisöllisyys, jota tapahtuman aikana koetaan sekä yhdessäolo, jonka tapahtuma mahdollistaa. Kaikki haastateltavat viettivät tapahtumassa enimmäkseen aikaa oman seuraväkensä kanssa. Seurajoukko jakautui pienempiin kaveriryhmiin, joiden kanssa kierrettiin ja koettiin yhdessä. Sosiaaliset tekijät ovatkin usein tärkeitä tekijöitä liikuntakuluttajan näkökulmasta. Liikuntaa halutaan ”kuluttaa” yhdessä kavereiden ja perheen kanssa. (James & Ross 2004; Trail & James 2001.) Sosiaalinen kanssakäyminen on tärkeää niin itse liikkumisessa (Green & Jones 2005) kuin myös itse tapahtumaan osallistumisen kannalta (Bull 2006). Massaliikuntatapahtuma mahdollistaa tuttuuden näkemisen, kun tapahtuma kerää yhteen lajista kiinnostuneet (Nurmi 2010). Tällöin ei tapahtumapaikalla ole niin paljon merkitystä, vaan mahdollisuus seurusteluun ja juhlimiseen nähdään tärkeänä (Getz & Andersson 2010).

Haastateltavat kokivat Gymnaestradan erittäin positiiviseksi kokemukseksi, joka ensimmäisellä osallistumiskerralla jopa yllätti hienoudellaan.

”Jos muistelee tuota 2015, niin kyllä se Gymnaestrada oli kesän kohokohta. Se oli niin intensiivinen tapahtuma. Sitä elelee sen viikon kuin jossain voimistelukuplassa siinä tavallaan. Siinä ei niinkö pysty, siinä ei niinkö aattele, mutta siinä mennee paperin kanssa, että mitä mää meen kattoon, mitä mää meen kattoon...se on semmonen täydempi kokemus, kuin se ihan tavallinen lomamatka. Ja sittenko vielä ollaan niinkö kaikki saman kuplan sisällä. Ihmiset, jotka tulee vastaan, niin kaikki on siinä. Kaikki tietää minkälainen se on.” (Nainen 51v.)

Gymnaestradan ei-kilpailullinen tapahtumanluonne osaltaan vaikuttaa osallistujien tapahtumamotiiveihin sekä varmasti vaikuttaa myös osaltaan tapahtumaosallistujajoukkoon. Itsensä haastaminen on tutkimuksien mukaan yksi massaliikuntatapahtumien osallistumismotiiveista (Getz & McConnell 2014; Bull 2006). Gymnaestradassa tämän motiivin merkitys lienee pienempi, koska tapahtumassa ei vertailla omaa suoritusta muihin eikä osanottaja välttämättä vaikuta haastavan itseään kovinkaan paljon. Haastateltavista suurin osa oli jo kokeneita esiintyjä, joten esiintyminenkin ei vaikuttanut olleen heidän mukaansa mikään itsensä haastamista. Monen haastateltavan mukaan se, että tapahtuma on ei-kilpailullinen, vaikuttaa paljon tapahtuman tunnelmaan. Toisten voimistelijoiden kannustaminen ja yleinen hyvä ilmapiiri vetävät puoleensa.

Vehmaksen (2010) tekemää liikuntamatkailijoiden tyypittelyiden piirteitä on löydettävissä myös haastateltavista. Gymnaestradaan osallistuvissa naisvoimistelijoissa voidaan nähdä länsimaisten vapaiden valitsijoiden ja seurallisten liikkujien ominaisuuksia. Tapahtumaan osallistumisella kasvatetaan muun muassa sosiaalista pääomaa, ja tapahtumasta lähdetään hakemaan elämyksiä. Toisaalta tärkeää on myös yhteisöllisyys. Osallistujille on keskeistä tapahtumassa vietetty yhteinen aika muiden voimistelijoiden, erityisesti omien ystävien ja muun seuraväen kanssa.

8 MATKAILUN MERKITYS GYMNAESTRADAAN OSALLISTUMISESSA

Yhtenä tutkimukseni tavoitteena oli selvittää, mikä merkitys liikuntamatkailulla ja tapahtuman matkakohteella on Gymnaestradaan osallistumisen suhteen. Tähän liittyen koin tärkeäksi selvittää, miten usein haastateltavat ylipäänsä matkustavat ja mikä osuus liikunnalla on näillä matkoilla.

8.1 Matkakohteen vaikutus osallistumispäätökseen

Haastateltavat eivät antaneet matkakohteelle paljonkaan merkitystä. Heitä kiinnosti tähän tiettyyn tapahtumaan osallistuminen. Sillä, millä paikkakunnalla tai missä maassa tapahtuma järjestettiin, ei ollut kovinkaan suurta merkitystä. Erityisesti haastattelemani keski-ikäiset ja ikääntyneet naiset eivät nähneet matkakohteella olleen juurikaan painoarvoa osallistumispäätöksen suhteen.

”Mun mielestä sillä [matkakohteella] ei oo ollu mitään merkitystä.” (Nainen 41v.)

”Ei sillä [matkakohteella] ole ollut mitään merkitystä. Ihan missä se järjestetään, niin sinne mennään.” (Nainen 60v.)

Massaliikuntatapahtumien sijainnin merkityksestä on ollut hieman risteäviä tuloksia. Veteraanisuunnistajien MM-kilpailuiden osallistumispäätökseen vaikutti suomalaisosanottajilla eniten kilpailun sijainti matkaseuran lisäksi (Nurmi 2010). Myös Takalo (2015) sai samankaltaisia tuloksia. Kainuun rastiviikolle osallistuvilla matkakohteella oli merkitystä. Tosin sijainnin tärkeys saattaa selittyä suunnistustilanteesta, jossa hyvät suunnistusreitit lienevät tärkeä osa tapahtumakokemusta. Yleisesti ottaen massaliikuntatapahtuman sijainnin sijaan tapahtuman luonteella vaikuttaa olevan enemmän merkitystä (mm. Green & Chalip 1998). Vaikka tapahtuman sijainti ei niinkään korostuisi osallistujan motiiveissa, saattaa tapahtumaympäristön laadulla olla vaikutusta motiiveihin. Monia massaliikuntatapahtumaan osallistuvia voi motivoida matkustaminen ja uusien tai erilaisten paikkojen näkeminen. (Bull 2006). Matkustamisella saattaa olla myös myönteinen vaikutus osanottajan osallistumismotiiveihin (Gillet & Kelly 2006). Vaikka haastateltavat eivät antaneet matkustamiselle tai matkakohteelle kovin paljon merkitystä, saattaa sillä silti olla myönteisiä vaikutuksia tapahtumakokemukseen. Ja tätä kautta vaikuttaa myös voimistelijan halukkuuteen osallistua tapahtumaan uudestaan.

Haastattelemani nuoret osallistujat kokivat matkustamismahdollisuudella olleen jonkin verran merkitystä. Tosin heidänkään kertomuksissa ei tapahtumapaikalla ollut niin väliä, vaan enemmänkin itse matkustamisella. Tapahtuman lisäksi heitä kiinnosti päästä ylipäänsä ulkomaille.

”Ja just ko vanhemmat makso sen matkan, niin siinä vaiheessa ei ehkä ollu niin paljon merkitystä tavallaan, kuhan pääsi jonnekki reissuun.” (Nainen 23v.)

Kun Gymnaestrada järjestettiin ensimmäistä kertaa Helsingissä, mietitytti se osaa haastateltavista. Tapahtuma oli heidän mukaansa Helsingin reissuksi aika hinnakas.

”No ensin oli vähän, että aatteli, että ois ollu kiva mennä ulkomailla. Mutta siellä oli tosi.. oli aivan mahtavaa.” (Nainen 51v.)

”No kyllä sitä silloin, ko sitä Helsingiä miettiä, että pitäskö ja näin, niin kyllä mä silloin aattelin, että on se kyllä aika kallis niinkö opiskelijalle Helsingin reissuksi. Vaikka oishan se toki paljon muutakin kuin Helsingin reissu, mutta mietti että mitä muuta sillä rahalla sitten ois pystynyt tekemään, niin se vaikutti kyllä siinä [osallistumispäätöksen tekemisessä].” (Nainen 23v.)

Seuraava Gymnaestrada järjestetään Dornbirnissä, Itävallassa kesällä 2019. Tapahtuma tullaan siis järjestämään yllättävän lyhyellä aikavälillä samassa paikassa; vuoden 2007 Gymnaestrada järjestettiin myös Dornbirnissä. Osa haastateltavista oli osallistunut 2007 Gymnaestradaan ja heidän tavoitteena oli myös osallistua vuoden 2019 tapahtumaan. Muutama harmitteli sitä, että tapahtuma järjestetään paikassa, jossa on jo vierailtu. Toisaalta Dornbirnistä näyttää jääneen heille hyvät muistot ja kokemukset. Vaikuttaa siltä, että Gymnaestradaan osallistutaan nimenomaan tapahtumakokemuksen takia. Sijainnilla ei ole loppupeleissä kovin paljon merkitystä päätöksenteossa, vaikka se saattaisikin aluksi hieman mietityttää.

8.2 Tapahtuman aikana ei jää aikaa muulle

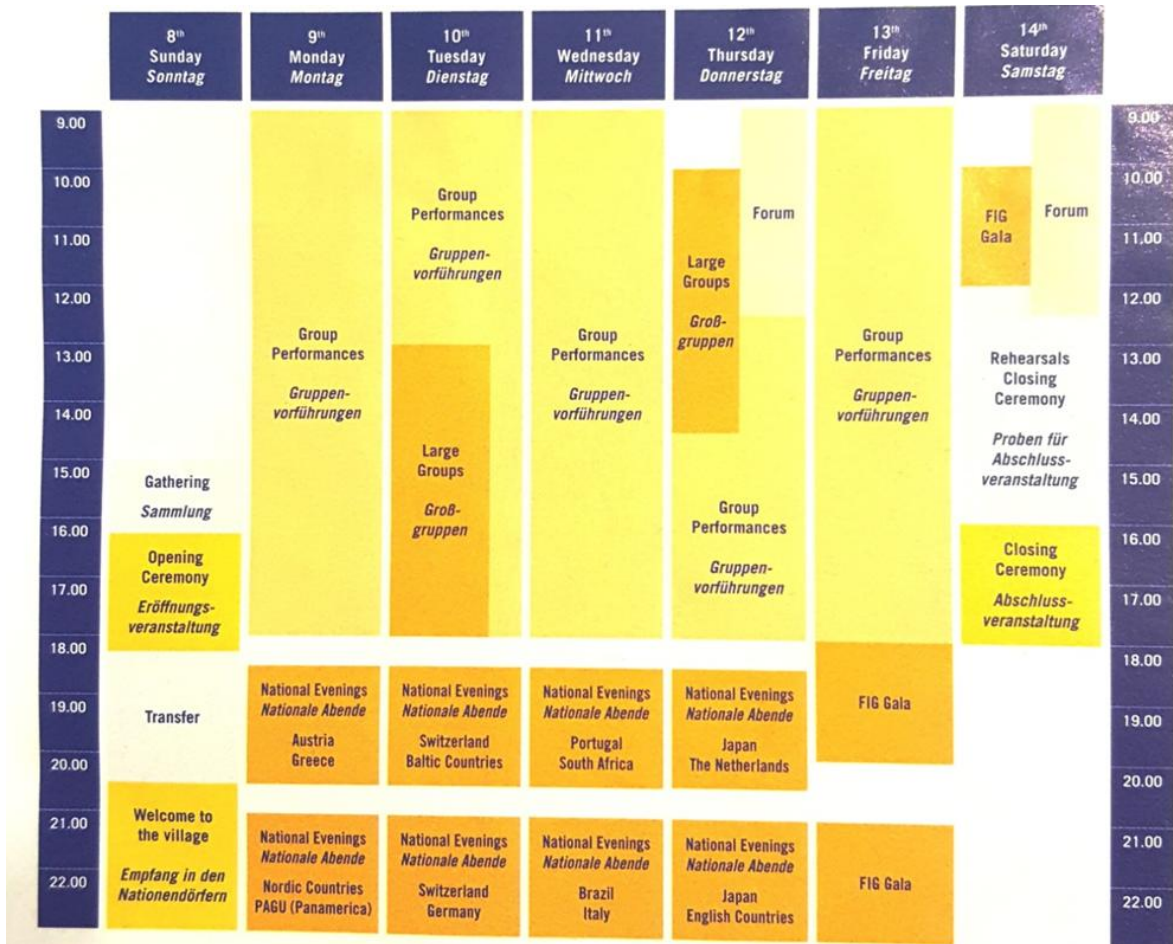
Syy siihen, miksi matkakohteelle ei anneta niin paljon merkitystä, lienee siinä, ettei tapahtumakaupunkiin ehdi välttämättä tutustua. Haastateltavat ovat Gymnaestrada-reissun aikana keskittyneet nimenomaan itse tapahtuman sisältöön ja sen kokemiseen. Haastateltavista moni totesi, että tapahtumaviikko oli niin intensiivinen, ettei sen ohella ehtinyt tutustumaan itse tapahtumakaupunkiin.

”Jos muistelee tuota 2015, niin kyllä se oli kesän kohokohta. Se oli niin intensiivinen tapahtuma. Että siellä ei kerta kaikkiaan, sitä elee sen viikon kuin jossain voimistelukuplassa siinä tavaltaan. Siinä ei niinkö pysty, siinä ei niinkö aattele, mutta siinä mennee paperin kanssa, että mitä mä meen kattoon, mitä mä meen kattoon.” (Nainen 51v.)

”Joo, ja niinkö mä kuvittelin Helsingissä, että mä teen yhen tuttavan kanssa, joka ei millään tavalla liity, tapaan niinkö häntä, että teen niinkö treffit. Niin eihän siitä, en malttanut irrottautua siitä ohjelmasta. Ei mulla oo aikaa.” (Nainen 50v.)

”Niin se on semmonen täydempi kokemus, kuin se ihan tavallinen lomamatka. Kun se on niinkö täynnä sitä.. Ja sittenko vielä ollaan niinkö kaikki saman kuplan sisällä. Ihmiset, jotka tulee vastaan, niin kaikki on siinä. Kaikki tietää minkälainen se on.”
(Nainen 51v.)

Tapahtumaviikko sisältää paljon ohjelmaa avajaispäivästä päättäjäisiin saakka (kuva 3). Viikko koostuu sadoista voimistelunäytöksistä halleissa, kaupunkilavoilla ja stadionilla sekä monipuolisesta oheisohjelmasta. Haastateltavat viettivät päivät useimmiten messukeskuksessa hallinäytöksiä seurailleen. Myös oma esiintyminen ja siihen liittyneet harjoitukset ja valmistautuminen veivät aikaa päivisin. Haastateltavat viettivät monet illat pääsylipullisissa iltanäytöksissä. Parhaimmillaan koko päivä saattoi mennä katsomossa istuen, jolloin aikaa ei jäänyt muuhun toimintaan.

KUVA 3. Gymnaestrada-viikko sisältää tiiviisti ohjelmaa (World Gymnaestrada 2007)

Verrattuna tavalliseen matkailijaan liikuntatapahtumaan osallistuvilla on vähemmän aikaa tutustua paikkakunnan kulttuuriin, koska he ovat keskittyneet itse tapahtumaan (Chen & Funk

2010). Tämä siitäkin huolimatta, vaikka he Funkin ja Bruunin (2007) mukaan ovat kiinnostuneet paikkakunnan kulttuuritarjonnasta.

Haastateltavilla oli selkeästi itse tapahtuma jokaisen Gymnaestrada-matkan päätarkoituksena. He eivät nähneet matkaa niin sanotusti turistimatkana, vaan lähtivät reissuun haluna osallistua juuri tähän kyseiseen tapahtumaan. Gymnaestradan aikana haastateltavat kävivät joinakin iltoina syömässä ulkona. He kokivat haastavaksi arvioida tapahtuman aikana käyttämäänsä rahaa. Ruokaan ja juomaan meni erityisesti rahaa. Moni myös totesi eri reissujen välillä olleen heidän mukaansa eroja kustannuksissa. Osa oli reissujen aikana ehtinyt myös ostamaan kaupungilta muun muassa tuliaisia läheisilleen. Illanvietto koostui usein tapahtuman omista iltaohjelmista, kuten iltanäytöksistä tai illanvietoista, nauttien.

”Taiettiin me käyä syömässä ulkona, mutta hirveesti ei shoppailtu. Oli kuitenkin aika tiiviitä ne päivät ja oli iltanäytöksiä, missä oltiin. Meni voimisteluhuimassa se reissu.” (Nainen 23v.)

8.3 Matkailun ja liikuntamatkailun merkitys elämässä

Kaikki haastateltavat pitivät matkustamisesta. Moni heistä sanoi tekevänsä kuukausittain jonkin kotimaan matkan. Taustalla oli usein läheisten, eli sukulaisten tai kavereiden näkeminen. Moni haastateltavista myös tekee liikuntamatkoja, kuten hiihtoreissuja Lappiin. Kaikki haastateltavat pitivät myös ulkomaan matkailusta. Osa kävi ulkomailla kahdesta kolmeen kertaan vuodessa, toiset vähemmän. Matkalle lähdön esteitä olivat muun muassa arjen kiireet. Selkeästi kaikilla haastateltavilla oli halu ja jopa tarve matkustaa. Syitä tähän olivat muun muassa arjesta irrottautuminen sekä sosiaaliset tekijät kuten läheisten näkeminen ja yhdessäolo.

”Kokemukset, ja sit se on mukavaa vaihtelua arkeen. Aina sitten on jotakin, mitä oottaa, niin se on mukavaa.” (Nainen 23v.)

”No arjesta pois pääseminen. Silloin kun lähtee kotoa pois, niin aika tuntuu pitemmältä. Ja jotenkin, en nyt tiää täydemmältä. Mutta arjesta irti ottaminen kai se on.” (Nainen 51v.)

Pois lukien hiihtomatkat harvalla haastatelluista liikunta oli matkojen ensisijainen motiivi. Matkakohde valikoitui ennemminkin siellä nähtävien ihmisten mukaan tai matkakohteen houkuttelevuuden mukaan. Monella tuli matkan aikana liikuttua. Toki liikuntaa tuli myös huomattavasti: esimerkiksi kaupunkikilomilla tuli käveltyä paljon.

”Mulla se riippu vähän reissun luonteesta. Joskus pitää vaan, jos menee vaikka ulkomaille, niin pitää päästä vaan löhöämään rannalle. Mutta sitten jossakin talvella Lapissa, pitää päästä hiihtämään ja laskettelemaan. Aivan reissun luonteesta kii.”
(Nainen 41v.)

Liikunta ja matkailu vaikuttavat olevan iso osa haastateltavien vapaa-aikaa. Siitä huolimatta heidän vapaa-ajan valinnoissa itse liikuntamatkailu ei välttämättä ole heille tärkeä tekijä. Haastateltavien kertomukset Gymnaestradasta eivät niinkään liittyneet itse tapahtumassa tehtävään liikuntaan, vaan ennemminkin niihin kokemuksiin, joita tapahtumasta sai. Toisaalta suuri osa haastateltavista koki tapahtumassa esiintymisen olevan erittäin tärkeä osa matkaa. Esiintymisen lisäksi liikunnalla ei näyttänyt olleen kovinkaan suurta merkitystä Gymnaestrada-matkoilla.

Liikuntamatkailututkimuksissa on usein viitattu Stebbinsin (1992, Vehmaksen 2010 mukaan) vakavan vapaa-ajan teoriaan (esim. Vehmas 2010; Green & Jones 2005; Moularde & Weaver 2016; Patterson, Getz & Gubb 2016). Stebbinsin (2005) mukaan vapaa-ajan voi jakaa kolmeen osaan: arkiseen, projektimuotoiseen ja vakavaan vapaa-aikaan. Projektimuotoinen vapaa-aika tarkoittaa yksittäistä tai epäsäännöllistä hanketta, joka toteutetaan vapaa-ajalla. (Stebbins 2005.) Vakavan vapaa-ajan voidaan nähdä koostuvan kolmesta pääteemasta: hyöty, sosiaalinen paine ja kulttuurinen normisto sekä sosiaalinen samaistuminen. Vapaa-ajasta voi saada erilaista hyötyä, muun muassa sen avulla voidaan kasvattaa omaa sosiaalista ja kulttuurista pääomaa. Sosiaalinen paine ja kulttuurinen normisto, kuten suorittaminen ja velvollisuus, saattavat vaikuttaa siihen, minkä takia ihminen tekee jotakin tiettyä asiaa vapaa-ajallaan sekä siihen, että vapaa-ajasta tulee vakavaa. Taustalla voi olla myös sosiaalinen samaistuminen, esimerkiksi yhteisöllisyys ja kiinnittyminen. Vakavassa vapaa-ajassa esimerkiksi jostakin harrastuksesta voi tulla elämäntapa. (Stebbins n.a, Vehmaksen 2010 mukaan.) Gymnaestradaassa voidaan nähdä piirteitä sekä projektimuotoisesta että vakavasta vapaa-ajasta. Gymnaestradaan osallistuminen voidaan nähdä eräänlaisena projektina, vaikka kyseessä on viikon mittainen liikuntamatka. Tapahtumaan osallistuminen, erityisesti esiintyjän roolissa, vaatii osallistujalta pitkäaikaista sitoutumista esiintymisohjelman harjoituksiin. Toisaalta haastateltavien voimistelusuhte, heidän pitkäaikainen sitoutuminen lajiin ja sen tapahtumiin, kielii ennemminkin vakavasta vapaa-ajasta. Projektimainen vapaa-aika kun on vain yksittäinen tai erittäin harvoin toteutettava projekti. Haastateltaville voimistelusta näyttää muodostuneen tietyllä tapaa myös elämäntapa.

Gymnaestrada näyttäytyy haastateltaville hyvin merkityksellisenä tapahtumana. Se houkuttelee osallistumaan kerta toisensa jälkeen. Kun tapahtuman on kerran kokenut, siihen halutaan osallistua yhä uudelleen. Tapahtuman osallistumiskustannukset ja tapahtumapaikka eivät enää vaikuta olevan tärkeitä tekijöitä kokeneelle Gymnaestrada-osallistujalle.

9 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli löytää syitä, miksi naisvoimistelijat osallistuvat Gymnaestradaan vuodesta toiseen. Lisäksi pyrin selvittämään, mikä merkitys voimistelun harrastamisella ja matkailulla on osallistumisen suhteen. Haastattelin tutkimuksessa kahdeksaa Oulun Voimisteluseuran Gymnaestrada-kävijää, jotka olivat osallistuneet 1–8 kertaa Gymnaestradaan.

Gymnaestradan osallistumispäätöksen taustalla on monia motiiveja sekä osallistumiseen vaikuttavia seikkoja. Tässä tutkimuksessa haastattelemani ihmiset olivat kaikki voimistelua pitkään harrastaneita naisia. Voimistelusta oli muodostunut tärkeä osa heidän vapaa-aikaa. Lisäksi monen nykyinen ystäväpiiri oli muotoutunut hyvin pitkälti voimisteluharrastuksen kautta. Voimistelu toi sisältöä, sosiaalisuutta sekä liikuntaa omaan arkeen.

Gymnaestrada koettiin hyvin miellyttäväksi ja kokemusriikkaaksi tapahtumaksi. Oma esiintyminen oli tärkeä osa matkaa, mutta ylipäänsä koko tapahtuman ainutlaatuinen tunnelma nähtiin tärkeänä. Kokemukset tapahtumasta olivat olleet erittäin myönteisiä, ja muun muassa tästä syystä korkeita osallistumiskustannuksia ei enää nähty esteenä osallistumiselle. Gymnaestradan sisältö, kuten esiintyminen, kansainväliset osallistujat ja tapahtuman tunnelma nousivat haastateltavilla tärkeimmiksi asioiksi koko matkassa.

Matkakohteelle annettiin yllättävän vähän merkitystä. Reissun tavoitteena ja päämääränä oli nimenomaan Gymnaestradaan osallistuminen, tapahtumapaikasta riippumatta. Tämä selittynee osin sillä, että tapahtumaviikko on erittäin intensiivinen kokemus. Naisvoimistelijat keskittyivät reissulla juuri Gymnaestradaan, eikä aikaa jäänyt muulle. Yleisesti ottaen haastateltavat pitävät matkustamisesta. Täten perinteiset matkailuun liittyvät rajoitteet, kuten turvallisuus ja kulttuuriset erot (Nishio ym. 2013), eivät haastateltavien kohdalla näyttäytyneet merkityksellisiltä.

Tässä tutkimuksessa olen tarkastellut voimistelun suurtapahtumia ja erityisesti Gymnaestradaa massaliikuntatapahtumien kontekstissa. Tutkimustulokset ovat monin kohdin samankaltaisia aiempien massaliikuntatapahtumien osallistumismotiiveja tutkineiden tutkimusten kanssa. Esimerkiksi sosiaalisuus ja tapahtumasisältö (Streicher & Saayaman 2010; Nishio ym. 2013) olivat myös naisvoimistelijoiden osallistumismotiiveja. Sen sijaan muissa tutkimuksis-

sa korostunut itsensä toteuttaminen ja kehittäminen (Takalo 2015; Hritz & Ramos 2008) ei ollut niin merkittävä tekijä naisvoimistelijoiden keskuudessa. Monissa tutkimuksissa myös rentoutuminen on nähty yhtenä osallistumismotiivina (Nishio ym. 2013; Takalo 2015). Naisvoimistelijoiden kuvailemat Gymnaestrada-kokemukset eivät vaikuttaneet rentouttavalta, vaan tapahtumassa haluttiin kokea ja nähdä mahdollisimman paljon. Matka sai ehkä jopa eräänlaisia suorittamisen piirteitä, vaikkakin monelle haastateltavalle matkailu näyttäytyi eräänlaisena irtiottona arjesta.

Joissakin massaliikuntatapahtumatutkimuksissa on muodostettu erilaisia osallistujasegmenttejä (mm. Takalo 2015; Karvonen 2011). Näissä tutkimuksissa osallistujia on jaoteltu esimerkiksi sen mukaan, miten sitoutuneita he ovat tapahtumalajiin. Haastattelemissani naisvoimisteliijoissa oli havaittavissa piirteitä erittäin vahvasta voimistelusuhteesta. Voimistelu oli tärkeä osa heidän elämää, osalle jopa elämäntapa. Gymnaestradaan osallistuminen ei näyttäytynyt vain keinona viettää vapaa-aikaa, vaan keskiössä oli nimenomaan voimistelu ja tapahtumasisältö. Toki haastattelin vain kahdeksaa tapahtumakävijää, joten tästä ei voi tehdä mitään yleistystä, mutta olisi mielenkiintoista selvittää, minkälainen voimistelusuhte suomalaisilla Gymnaestrada-kävijöillä on.

Viime vuosisadalla erinäiset liikunnan ja urheilun suuret tapahtumat olivat yleisiä, mutta nykyään lajiliiton tai eri lajien yhteiset massaliikuntatapahtumat ovat harvassa. Suurkisojen aika on ohi, mutta muutamien lajien vahvat perinteet pitävät edelleen pintansa: esimerkiksi Sulkan Suursoudut, Jukolan Viesti ja voimistelun suur tapahtumat ovat edelleen suosittuja. Voimistelun suur tapahtumiin osallistuminen vaatii mielestäni korkeampaa sitoutumista lajiin ja tapahtumaan, verrattuna moneen muuhun massaliikuntatapahtumaan. Näihin voi moni osallistua vähemmällä harjoittelulla, eivätkä he välttämättä ole kovin sitoutuneita juuri kyseisen tapahtuman urheilulajiin. Tähän vaikuttaa mielestäni voimistelun suur tapahtuman pitkä kesto ja suuret kustannukset. Myös tapahtumasisällöllä on vaikutusta: mikäli suur tapahtumaan osallistujan tavoitteena on esiintyä tapahtumassa, vaatii se osanottajalta paljon harjoittelua ja sitoutumista. Monet muut massaliikuntatapahtumat ovat useimmiten yksipäiväisiä tapahtumia, joihin voi osallistua vähemmällä panostuksella, niin rahallisesti, ajallisesti kuin valmistautumisenkin kannalta. Suur tapahtumien korkeamman sitoutumisasteen vaade sotii nyky yhteiskunnan muutoksia vastaan, jossa yksilöllisyys vallitsee ja sitoutuminen johonkin tiettyyn toimintaan lyhenee. Nämä seikat saattanevat osaltansa selittää suomalaisten suur tapahtumien osanottajamäärien vähenemisen.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin ei ole yhtä tiettyä oikeaa tapaa, mutta useimmiten luotettavuutta arvioidaan muun muassa seuraavien seikkojen avulla: tutkimuksen kohde ja tarkoitus, aineiston keruu, aineiston analyysi sekä tutkimuksen kesto, luotettavuus ja raportointi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140–141.) Olen tässä tutkimuksessa vastannut tutkimuskysymyksiini. Tosin haastattelun määrä sekä kesto toivat hieman haasteita asian syvälliseen analyysiin. Tämän tapaustutkimuksen seuran sekä haastateltavien valintaan käytin tiettyjä etukäteen valittuja perusteita. Teemahaastattelurungon sisältö perustui pitkälti tutkimukseni viitekehukseen. Runkoa olisi pitänyt muokata enemmän esihaastattelun jälkeen, esimerkiksi lisätä enemmän apukysymyksiä ja keskustelunaiheita, jotta haastatteluaineistoa ja myös tutkimukseni kannalta keskeistä sisältöä olisi syntynyt enemmän. Lisäksi olisi ollut hyvä olla pitemmät aikavälit haastattelujen välillä. Koen tiuhan haastatteluvälin vaikuttaneen heikentävästi haastattelujen laatuun.

Tutkimuksen aineiston analysointi eteni laadullisen sisällönanalyysin vaiheiden mukaan, mutta ajoittain koin analyysin hyvin haastavaksi. Oli esimerkiksi vaikeaa muodostaa alaluokista pääluokkia. Tähän vaiheeseen olisin voinut käyttää enemmän aikaa ja ajatusta. Tutkimuksen aikataulussa olisi ollut kehittämistä. Kandidaatintutkielma mukaan lukien tämä prosessi oli yli kahden vuoden mittainen urakka. Työssä oli useaan otteeseen monen kuukauden taukoja, jotka toisaalta toimivat hyvinä ajatuksen kokoamisina, mutta myös hidastivat prosessin etenemistä. Aina kun palasin työn pariin tauon jälkeen, meni hetki ennen kuin pääsin työssä vauhtiin. Toisaalta tauon jälkeen työskentelin usein tehokkaasti, vieden työtä vauhdilla eteenpäin. Pitkässä tutkimusprosessissa oli täten hyvät ja huonot puolensa.

Tämän tutkimuksen tekeminen oli osittain haastavaa, koska voimistelun suurtahtumat ovat kansainvälisestikin vähän tutkittu aihe. Yhdistelin työssäni paljon voimisteluun liittyvää kirjallisuutta, niin julkaistua kuin julkaisematonta. Lisäksi monia asioita, kuten Gymnaestrada-tapahtuman sisältöä kuvailin pitkälti omien kokemusten perusteella, koska asiaan liittyviä lähteitä ei ollut tai niiden sisältö oli hyvin niukka. Esiymmärrykseni aiheesta oli toisaalta työni vahvuus, mutta koin sen myös rajaavan näkökulmiani. Esiymmärrys saattoi myös ajoittain rajoittaa tai suunnata haastattelukeskusteluja sekä analysointivaiheen etenemistä. Minulle kun on ehtinyt jo muodostua vuosien varrella tietynlainen näkemys voimistelun suurtahtumista ja niiden mahdollisista osallistumismotiiveista. Pyrin parhaani mukaan tiedostamaan nämä ennakkokäsitykset sekä antamaan niin sanotusti aineiston puhua.

Olen pyrkinyt selittämään tässä raportissa seikkaperäisesti tutkimukseni vaiheet sekä perustellut tekemilleni päätöksille. Hyvin monessa päätöksessä olen nojannut aiempaan tutkimuskirjallisuuteen. Tutkimukseni viitekehys on toiminut työtä ohjaavana niin tutkimuskysymysten kuin teemahaastattelurungon muodostumisessa. Hyödynsin tutkimuskirjallisuutta myös tutkimustulosten raportointivaiheessa. Aineistosta esiin nousseille asioille pyrin löytämään selityksiä ja tukea aiemmasta tutkimuksesta. Työni toimii mielestäni esimerkkinä siitä, miten massaliikuntatapahtumien osallistumismotiiveja on mahdollista tutkia myös laadullisin menetelmin. Suurin osa niistä tutkimuksista, joihin olen tässä työssä viitannut, voisi menetelmänsä sekä analysointimetodiensa perusteella kutsua määrällisiksi tutkimuksiksi. Erityisesti laajalle osallistujajoukolle suoritettu kysely on ollut suosittu aineistonkeruumenetelmä (esim. Hritz & Ramos 2008; Streicher & Saayman 2010). Käyttämäni menetelmä mahdollisti mielestäni tutkittavan ilmiön, eli Gymnaestradan erilaisen analysoinnin, kun haastateltavat pääsivät omin sanoin kertomaan kokemuksistaan ja näkemyksistään. Olisi mielenkiintoista tutkia tarkemmin Gymnaestrada-osallistujien voimistelusuhdetta sekä vertailla eri maiden osanottajaprofiileita. Suomen harrastevoimistelun laajuus on selkeästi suurempi moneen muuhun osallistujamaahan verrattuna. Gymnaestradan keskiössä on eri maiden voimistelukulttuurien juhlistaminen. Näiden voimistelukulttuurien sekä osallistujamaiden osanottajien eroavaisuuksien kartuttaminen toisi mielenkiintoista lisätietoa kansainvälisen voimisteluperheen ja -kulttuurien monimuotoisuudesta sekä perinteistä.

Kuten Helsingin Gymnaestrada osoitti, suurille tapahtumille on tilausta Suomessa (Gymnaestrada 2015 Helsinki -tapahtumatutkimus 2015). Ymmärtämällä massaliikuntatapahtumailmiötä ja näiden tapahtumien osallistujia on uskoakseni mahdollista rakentaa uusia, menestyviä tapahtumia sekä vahvistaa jo olemassa olevia. Suomalaisten voimistelun suur tapahtumien osanottajamäärät ovat viime vuosikymmeninä laskeneet, vaikkakin ne ovat edelleen mittakaavaltaan suuria massaliikuntatapahtumia. Osallistujien motiiveja ja profiileja selvittämällä saataisiin mahdollisesti myös vahvistettua uudelleen suomalaista voimistelun suur tapahtumakulttuuria.

LÄHTEET

- Aaltonen, S., Rottensteiner M., Kaprio, J. & Kujala, U. M. 2014. Motives for Physical Activity among Active and Inactive Persons in their Mid-30s. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports* 24 (4), 727–735. doi: 10.1111/sms.12040.
- Allen, J. B. & Bartle, M. 2014. Sport Event Volunteers' Engagement: Management Matters. *Managing Leisure* 19 (1), 36–50.
<http://dx.doi.org/10.1080/13606719.2013.849502>.
- Ball, J. W., Bice, M. R. & Parry, T. 2014. Adults' Motivation for Physical Activity: Differentiating Motives for Exercise, Sport and Recreation. *Recreational Sports Journal* 38 (2), 130–142. <http://dx.doi.org/10.1123/rsj.2014-0048>.
- Björk, D. 2015. Vapaaehtoistoiminta liikuntatapahtumissa: 15th World Gymnaestradan – tapahtuman vapaaehtoisten käsikirja. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 22.3.2016.
<https://www.theseus.fi/handle/10024/98742>.
- Blomqvist, M., Mononen, K., Kontinen, N., Koski, P. & Kokko, S. 2015. Urheilu ja seuraharrastaminen. Teoksessa S. Kokko & R. Hämylä (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa: LIITU-tutkimuksen tuloksia 2014. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2015:2, 73–82.
- Bull, C. J. 2006. Racing Cyclists as Sport Tourists: The Experiences and Behaviours of a Case Study Group of Cyclists in East Kent, England. *Journal of Sport & Tourism* 11 (3–4), 259–274. DOI: 10.1080/14775080701400927.
- Buning, R. J. & Walker, M. 2016. Differentiating Mass Participant Sport Event Consumers: Traditional Versus Non-Traditional Event. *Sport Marketing Quarterly* 25 (1), 47–58.
- Chen, N. & Funk, D. 2010. Exploring Destination Image, Experience and Revisit Intention: A Comparison of Sport and Non-Sport Tourist Perceptions. *Journal of Sport & Tourism* 15 (3), 239–259. DOI: 10.1080/14775085.2010.513148.
- Choi, D. W., Shonk, D. J. & Bravo, G. 2016. Development of a Conceptual Model in International Sport Tourism: Exploring Pre-and Post- Consumption Factors. *International Journal of Sport Management, Recreation & Tourism* 21 (b), 21–47. DOI: 10.5199/ijsmart-1791-874X-21b.

- Cunningham, G. B. & Kwon, H. 2003. The Theory of Planned Behaviour and Intentions to Attend a Sport Event. *Sport Management Review* 6 (2), 127–145.
- Duda, J. L. & Tappe, M. K. 1989. The personal incentives for exercise questionnaire: Preliminary development. *Perceptual and Motor Skills* 68 (3c), 1122–1128.
- Ednie, A. & Stibor, M. 2017. Influence and Interpretation of Intrinsic and Extrinsic Exercise Motives. *Journal of Human Sport and Exercise* 12 (2), 414–425. doi:10.14198/jhse.2017.122.18.
- Eskola, J. 2001. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: laadullisen tutkimuksen analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II: näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus, 133–157.
- Eskola, J. & Saarela-Kinnunen, M. 2001. Tapaus ja tutkimus = tapaustutkimus? Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I: metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. Jyväskylä: Gummerus, 158–169.
- Eskola, J. & Vastamäki, J. 2001. Teemahaastattelu: Opit ja opetukset. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I: metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. Jyväskylä: PS-kustannus, 21–42.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 8. painos. Tampere: Vastapaino.
- European Commission. 2014. *Special Eurobarometer 412: Sport and Physical Activity*. Viitattu 11.3.2016. http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity.
- Fairley, S. & Gammon, S. 2005. Something Lived, Something Learned: Nostalgia's Expanding Role in Sport Tourism. *Sport in Society* 8 (2), 182–197. <http://dx.doi.org/10.1080/17430430500102002>.
- FIG. 2016. *World Gymnaestrada*. Viitattu 29.2.2016. <http://www.fig-gymnastics.com>.
- FIG. 2017. *Asian Gymnaestrada*. Viitattu 30.9.2017. <http://www.fig-gymnastics.com>.
- Filo, K., Funk, D. C. & O'Brien, D. 2009. The Meaning Behind Attachment: Exploring Camaraderie, Cause and Competency at a Charity Sport Event. *Journal of Sport Management* 23 (3), 361–387.

- Funk, D. C. & Bruun, T. J. 2007. The Role of Socio-psychological and Culture-education Motives in Marketing International Sport Tourism: A Cross-Cultural Perspective. *Tourism Management* 28 (3), 806–819. doi:10.1016/j.tourman.2006.05.011.
- Funk, D. C., Toohey, K. & Bruun, T. 2007. International sport event participation: Prior sport involvement, destination image and travel motives. *European Sport Management Quarterly* 7 (3), 227–248. DOI: 10.1080/16184740701511011.
- Funk, D., Jordan, J., Ridinger, L. & Kaplanidou, K. 2011. Capacity of Mass Participant Sport Events for the Development of Activity Commitment and Future Exercise Intention. *Leisure Sciences* 33 (3), 250–268. DOI: 10.1080/01490400.2011.564926.
- Getz, D. & Andersson, T. D. 2010. The Event-Tourist Career Trajectory: A Study of High-Involvement Amateur Distance Runners. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism* 10 (4), 468–491. <http://dx.doi.org/10.1080/15022250.2010.524981>.
- Getz, D. & McConnell, A. 2014. Comparing Trail Runners and Mountain Bikers: Motivation, Involvement, Portfolios and Event-Tourist Careers. *Journal of Convention & Event Tourism* 15 (1), 69–100. <http://dx.doi.org/10.1080/15470148.2013.834807>.
- Gillet, P. & Kelly, S. 2006. 'Non-local' Masters Games Participants: An Investigation of Competitive Active Sport Tourist Motives. *Journal of Sport & Tourism* 11 (3–4), 239–257. DOI: 10.1080/14775080701400760.
- Green, C. B. & Chalip, L. 1998. Sport Tourism as the Celebration of Subculture. *Annals of Tourism Research* 25 (2), 275–291.
- Green, C. B. & Jones, I. 2005. Serious Leisure, Social Identity and Sport Tourism. *Sport in Society* 8 (2), 164–181. <http://dx.doi.org/10.1080/174304305001102010>.
- Gratton, C., Shibli, S. & Coleman, R. 2006. The Economic Impact of Major Sport Event: a Review of Ten Events in the UK. *The Sociological Review* 54 (2), 41–58.
- Gymnaestrada 2015 Helsinki -tapahtumatutkimus. 2015. Tapahtumakävijätutkimus, vapaaehtoisten tutkimus sekä yhteistyökumppanitutkimus. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2015:6.
- Hallman, K. & Breuer, C. 2010. Image Fit between Sport Events and Their Hosting Nations from an Active Sport Tourist Perspective and Its Impact on Future Behaviour. *Journal of Sport and Tourism* 15 (3), 215–238. DOI: 10.1080/14775085.2010.513147.

- Harrison-Hill, T. & Chalip, L. 2005. Marketing Sport Tourism: Creating Synergy between Sport and Destination. *Sport in Society* 8 (2), 302–320. <http://dx.doi.org/10.1080/17430430500102150>.
- Helsingin Sanomat. 2015. Voimistelu imaisi mukaansa. 19.7.2015.
- Hinch, T. & Highman, J. 2004. Sport Tourism Development. Channel View Publications. Aspects of Tourism 13.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. 6. painos. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Holtinen, E. 2014. Finlandia Marathon 2012: Asiakastyytyväisyys ja halu suositella tapahtumaa. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 21.3.2016. <https://www.theseus.fi/handle/10024/70576>.
- Horne, J. D. 2004. Accounting for Mega-Events: Forecast and Actual Impacts of the 2002 Football World Cup Finals on the Host Countries Japan/Korea. *International Review for the Sociology of Sport* 39 (2), 187–203. DOI:10.1177/1012690204043462.
- Hritz, N. M. & Ramos, W. D. 2008. To travel or to compete: Motivations of Masters Swimmers. *International Journal of Aquatic Research and Education* 2 (4), 298–312.
- Husu, P., Paronen, O., Suni, J. & Vasankari, T. 2011. Suomalaisten fyysinen aktiivisuus ja kunto 2010: terveyttä edistävän liikunnan nykytila ja muutokset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011:15.
- Hyvärinen, V. 2015. Palvelun laadukkuus Pääkaupunkijuoksussa: Asiakastyytyväisyys vuosien 2012 ja 2013 Pääkaupunkijuoksussa. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Liikunta-alan johtamisen ja kehittämisen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 21.3.2016. <https://www.theseus.fi/handle/10024/102525>.
- Hämeen Sanomat. 2006. Sun Svoli keräsi voimistelijat Tampereen suurtahtumaan. Viitattu 24.10.2015. www.hameensanomat.fi.
- Iivonsalo, M. 2015. Reittisuunnitelma lentokenttäkuljetuksille World Gymnaestrada 2015 Helsinki -tapahtumassa. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 22.3.2016. <https://www.theseus.fi/handle/10024/94559>.
- Ingledeu, D. K. & Markland, D. 2008. The Role of Motives in Exercise Participation. *Psychology and Health* 23 (7), 807–828. DOI: 10.1080/08870440701405704.

- James, J. D. & Ross, S. D. 2004. Comparing Sport Consumer Motivations Across Sports. *Sport Marketing Quarterly* 13 (1), 17–25.
- Kahma, N. 2010. Sport and Social Class: The Case of Finland. *International Review for the Sociology of Sport* 47 (1), 113–130. DOI: 10.1177/1012690210388456.
- Kainuun Rastiviikko. 2016. Viitattu 21.3.2016. www.rastiviikko.com.
- Kansallinen liikuntatutkimus. 2010. Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010: Aikuisliikunta. SLU:n julkaisusarja 2010:6.
- Kapanen, M. 2010. “Oi hurmaa rytmin ja voimistelun”: Oulun Kisa-Siskoista Oulun Voimisteluseuraksi 1930–2010. Oulu: Oulun Voimisteluseura ry.
- Karvonen, M. 2011. Motivation Based Segmentation of Sulkava Rowing Race Event Visitors. University of Eastern Finland. Faculty of Social Sciences and Business Studies. Master’s thesis. Viitattu 3.10.2017.
- Keminmaan Naisvoimistelijat. 2011. Lausannen Gymnaestradaan 2011 osallistuneille seuran jäsenille jaettu infokirje.
- Keminmaan Naisvoimistelijat. 2013. Sun Lahteen 2013 osallistuneille seuran jäsenille jaettu infokirje.
- Keminmaan Naisvoimistelijat. 2015. Helsingin Gymnaestradaan 2015 osallistuneille seuran jäsenille jaettu infokirje.
- Kennelly, M. & Toohey, K. 2014. Strategic Alliances in Sport Tourism: National Sport Organisations and Sport Tour Operators. *Sport Management Review* 17 (4), 407–418. <http://dx.doi.org/10.1016/j.smr.2014.01.001>.
- Kim, S., Hong, S. I. & Andrew, D. 2013. Sustainable Volunteerism at a Major International Sporting Event: The Impact of Perceiver Event Prestige. *Journal of Applied Sport Management* 5 (4), 49–69.
- Kim, W., Jun, H. M., Walker, M. & Drane, D. 2014. Evaluating the Perceived Social Impacts of Hosting Large-scale Sport Tourism Event: Scale Development and Validation. *Tourism Management* 48, 21–32. <http://dx.doi.org/10.1016/j.tourman.2014.10.015>.
- Kleemola, I. 1996. Naisliikuntaa 100 vuotta. Helsinki: Otava.
- Korkiakangas, E., Taanila, A., Jokelainen, J. & Keinänen-Kiukaanniemi, S. 2009. Liikuntamotivaatioon vaikuttavat tekijät eri-ikäisten naisvoimistelijoiden kuvaamina. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 46 (2), 95–108.

- Korkiakangas, E. 2010. Aikuisten liikuntamotivaatioon vaikuttavat tekijät. Oulun yliopisto. Acta universitatis Ouluensis D Medica 1084.
- Koski, P. 1996. Elämäntyyli tutkimus: Liikunta on suomalaisten tärkein harrastus. Liikunta & Tiede 33 (5), a22–a27
- Koski, P & Heikkala, J. 1998. Suomalaisten urheiluorganisaatioiden muutos: lajiliitot professionaalistumisen prosessissa. Jyväskylän yliopisto. Liikunnan sosiaalitieteiden tutkimuksia 63.
- Könecke, T. & Kwiatkowski, G. 2016. Why Do People Attend Sport Events at Mature Tourist Destinations? An Analysis of Visitors' Motivation to Attend the Windsurf World Cup on Sylt. Polish Journal of Sport Tourism 23 (2), 104–112. DOI: 10.1515/pjst-2016-0013.
- Kotimaisten kielten keskus. 2015. Viitattu 30.10.2015. www.kielitoimistonsanakirja.fi.
- Laakso, M. 2015. Gymnaestrada 2015. Esitelmä 17.1.2015. Suomen Voimisteluliiton luottamusryhmien kick off -tilaisuus, Helsinki.
- Laine, L. 1984. Vapaaehtoisten järjestöjen kehitys ruumiinkulttuurin alueella Suomessa v. 1856–1917. Liikuntatieteellisen seuran julkaisu N:o 93 B.
- Laine, L. 2004. Voimistelujuhlat naisten oman liikuntakulttuurin ilmentäjinä. Teoksessa L. Laine & A. Sarje (toim.) Naisvoimistelun juhlaa. Jyväskylän yliopiston liikunnan sosiaalitieteiden julkaisuja 2004:2, 15–50.
- Laine, L. 2008. Työväen urheiluliikkeen naiset. Helsinki: Otava.
- Laine, L. & Sarje, A. 2002. Suomalaisen naisvoimistelun maailmat. Helsinki: Naisvoimistelun Tuki ry.
- Laine, L. & Sarje, A. 2004. Juhlan paikka ja tehtävä naisvoimisteluliikkeessä. Teoksessa L. Laine & A. Sarje (toim.) Naisvoimistelun juhlaa. Jyväskylän yliopiston liikunnan sosiaalitieteiden julkaisuja 2004:2, 9–12.
- Lehmuskallio, M. 2011. Ei VilleGalle vaan vertaiset, valmentajat ja vanhemmat: lasten ja nuorten näkemyksiä liikuntakiinnostukseensa vaikuttajista. Liikunta & Tiede 48 (6), 24–31.
- Lenartowicz, M., Isidori, E. & Maussier, B. 2016. Sport and Tourism between Modernity and Postmodernity. Polish Journal of Sport Tourism 23 (2), 65–69. DOI: 10.1515/pjst-2016-0007.

- Lindblom, J. 2002. Sulkavan Suursoudut – Tävling, tradition och trivsel. Jyväskylä universitet. Institutionen för idrottsvetenskaper. Pro gradu –avhandling. Viitattu 21.3.2016. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/9615>.
- Louw, A. J., Van Biljon, A. & Mugandani, S. C. 2012. Exercise motivation and barriers among men and women of different age groups. *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance* 18 (4), 759–768.
- Maratontulokset. 2015. Viitattu 28.10.2015. www.maratontulokset.fi.
- Markland, D. & Ingledew, D. K. 1997. The measurement of exercise motives: Factorial validity and invariance across gender of a revised Exercise Motivations Inventory. *British Journal of Health Psychology* 2 (4), 361–376.
- Mondello, M. J. & Rishe, P. 2004. Comparative Economic Impact Analyses: Differences Across Cities, Events and Demographics. *Economic Development Quarterly* 18 (4), 331–342. DOI: 10.1177/0891242404269505.
- Moularde, J. & Weaver, A. 2016. Serious about Leisure, Serious about Destinations: Mountain Bikers and Destination Attractiveness. *Journal of Sport & Tourism* 20 (3–4), 285–303. <https://doi.org/10.1080/14775085.2016.1164069>.
- MTV. 1996. Syke tempaa tuhannet naiset, lapset ja nuoret liikkumaan. Viitattu 24.10.2015. www.mtv.fi.
- Mullin, B. J., Hardy, S. & Sutton, W. A. 2014. *Sport Marketing*. 4. painos. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Museovirasto 2017. Kansallinen Elävän perinnön luettelo. Viitattu 28.11.2017. <http://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/fi/toimeenpano-suomessa/kansallinen-luettelo>.
- Nishio, T., Okamoto, J. & Ishimori, M. 2013. Study of Japanese Outbound Sports Tourists in an International Sports Event: Motivations and Constraints of Honolulu Marathon Participants. *Journal of Japan Society of Sports Industry* 23 (1), 75–88.
- Nurmi, J.-E. & Salmela-Aro, K. 2002. Modernin motivaatiopsykologian perusta ja käsitteet. Teoksessa K. Salmela-Aro & J.-E. Nurmi (toim.) *Mikä meitä liikuttaa: modernin motivaatiopsykologian perusteet*. Jyväskylä: PS-kustannus, 10–27.
- Nurmi, S. 2010. World Masters Orienteering Championships: tutkimus suomalaisten veteraanisuunnistajien osallistumisesta Sveitsin MM-kilpailuihin 2010. Haaga-Helia

- ammattikorkeakoulu. Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 3.10.2017. <https://www.theseus.fi/handle/10024/23440>.
- Oulun Voimisteluseura. 2017. Viitattu 19.5.2017. www.oulunvoimisteluseura.fi.
- Palomäki, S., Huotari, P. & Kokko, S. 2015. Vanhemmat ja kaverit liikuntaharrastuksen tukena. Teoksessa S. Kokko & R. Hämylä (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa: LIITU-tutkimuksen tuloksia 2014. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2015:2, 65–72.
- Patterson, I., Getz, D. & Gubb, K. 2016. The Social World and the Event Travel Career of the Serious Yoga Devotee. *Leisure Studies* 35 (3), 296–313. <https://doi.org/10.1080/02614367.2014.962583>.
- Preuss, H. 2006. The Economic Impact of Visitors at Major Multi-sport Events. *European Sport Management Quarterly* 5 (3), 281–301. DOI: 10.1080/16184740500190710.
- Pätsi, M. 2001. Katsojien kokema palvelun laatu ja asiakastyytyväisyys vuoden 1999 pesäpallon Itä-länsi-ottelussa ja yleisurheilun Kalevan kisoissa. Jyväskylän yliopisto. Liikunnan sosiaalitieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 21.3.2016. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/9696>.
- Pääkkönen, E., Silvola, K-M. & Toivanen, R. 2014. Pohjois-Savon alueen urheilutapahtumat 2014: Kvantitatiivinen tutkimus kävijäprofiilista ja rahankäytöstä. Savonia-ammattikorkeakoulu. Matkailun koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 21.3.2016. <https://www.theseus.fi/handle/10024/84931>.
- Rauter, S. 2014. Mass sport Events as a Way of Life: Differences between the Participants in a Cycling and a Running Event. *Kinesiologia Slovenica* 20 (1), 5–15.
- Rivenburgh, N. 2002. The Olympic Games: Twenty-first Century Challenges as a Global Media Event. *Culture, Sport, Society* 5 (3), 31–50.
- Ritchie, B. W. & Adair, D. 2004. Sport Tourism: An Introduction and Overview. Teoksessa B. W. Ritchie & D. Adair (toim.) *Sport Tourism: Interrelationships, Impacts and Issues*. Channel View Publications: Aspects of Tourism 14, 1-29.
- Robinson, M. J. & Trail, G. T. 2005. Relationships Among Spectator Gender, Motives, Points of Attachment and Sport Preference. *Journal of Sport Management* 19 (1), 58–80.
- Roche, M. 2000. *Mega-events and Modernity: Olympics and Expos in the Growth of Global Culture*. Lontoo: Routledge.

- Saaranen-Kauppinen, A., Rovio, E., Wallin, A. & Eskola, J. 2011. ”Kaino löysi parin, mutta jatkaa liikunnan harrastamista edelleen”: sosiaaliset suhteet ja liikunta-aktiivisuus. *Liikunta & Tiede* 48 (6), 18–23.
- Salimäki, H. 2000. *Isänmaan ja urheilu-uskon mies: Lauri Pihkala modernin urheiluaatteen esitaistelijana*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Salmi, H. 2015. *Viestintästrategia World Gymnaestrada –voimistelutapahtumalle koulumajoituksen valvojen rekrytoimiseen*. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Matkailun koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 22.3.2016. <https://www.theseus.fi/handle/10024/94288>.
- Sarje, A. 2008. Elin Kallion voimistelujärjestelmä – suomalaisen naisvoimistelun perusta. *Liikunta & Tiede* 45 (6), 66–71.
- Sarje, A. 2009. Voimisteleva nainen Suomen kansakunnan symbolina. *Liikunta & Tiede* 46 (6), 41–47.
- Sarje, A. 2010. Naisvoimistelususukupolvien ihanteet aikansa kasvatuskulttuurin heijastumina. *Kasvatus & Aika* 4 (2), 83–98. Viitattu 20.5.2016. http://www.kasvatus-ja-aika.fi/site/?lan=1&page_id=267.
- Sarje, A. 2011. Suomalaisen naisvoimistelun kenttänäytösten tyyllisuunnat. *Liikunta & Tiede* 48 (1), 63–69.
- Sarje, A. 2012. Hilma Jalkasen voimistelujärjestelmän tyylianalyysiä. *Liikunta & Tiede* 49 (6), 60–65.
- Schlesinger, T. & Gubler, R. 2016. Motivational Profiles of Sporting Event Volunteers. *Sport in Society* 19 (10), 1419–1439. DOI: 10.1080/17430437.2015.1133596.
- Sirakaya, E. & Woodside, A. G. 2005. Building and Testing Theories of Decision Making by Travellers. *Tourism Management* 26 (6), 815–832. doi:10.1016/j.tourman.2004.05.004.
- Sirén, S. 2017. ”Naisurheilu paremmin esille”. Viitattu 18.11.2017. <http://saarasofia.fi/naisurheilu-paremmiin-esille/>.
- Stebbins, R. 2005. Project-based Leisure: Theoretical Neglect of a Common Use of Free Time. *Leisure Studies* 24 (1), 1–11. DOI: 10.1080/0261436042000180832.

- Streicher, H. & Saayman, M. 2010. Travel motives of participants in the Cape Argus pick ´n pay cycle tour. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, 31 (1), 121–131.
- Sulkavan Suursoudut. 2016. Viitattu 20.3.2016. www.suursoudut.fi.
- Suomen Terveysliikuntainstituutti. 2017. Motivaatio. Viitattu 19.10.2017. <http://www.terveysverkko.fi/tietopankki/terveysliikunta/motivaatio/>.
- Suomen Voimisteluliitto. 2006. Sun Svoli, voimistelun iloa, Tampere 9.–11.6.2006: tapahtumaopas. Helsinki: Suomen Voimisteluliitto Svoli ry.
- Suomen Voimisteluliitto. 2012. Tie yhteiseksi Suomen Voimisteluliitto Svoli:ksi 1990- ja 2000-luvulla. Helsinki: Suomen Voimisteluliitto Svoli ry.
- Suomen Voimisteluliitto. 2013. Sun Lahti, voimistelun iloa, 6.–9.6.2013: tapahtumaopas. Helsinki: Suomen Voimisteluliitto Svoli ry.
- Suomen Voimisteluliitto. 2015. Vuosikertomus 2015. Viitattu 11.11.2015. www.voimistelu.fi.
- Suomen Voimisteluliitto. 2016a. Suur tapahtumat. Viitattu 26.2.2016. www.voimistelu.fi.
- Suomen Voimisteluliitto. 2016b. Vuosikertomus 2016. Viitattu 16.4.2017. www.voimistelu.fi.
- Suomen Voimisteluliitto. 2017a. WG2011 Lausanne seurat. Excel-tiedosto.
- Suomen Voimisteluliitto. 2017b. Osallistuja-analyysiä Helsingin Gymnaestradasta. Excel-tiedosto.
- Suomen Voimisteluliitto. 2017c. Suomen ilmoittautumisluvut Helsingin Gymnaestradasta. PowerPoint-tiedosto.
- Suomen Voimisteluliitto. 2017d. Etsitkö hyvää oloa, terveyttä ja ystäviä? Viitattu 19.10.2017. www.voimistelu.fi.
- Suomi, K., Sjöholm, K., Matilainen, P., Glan, V., Nuutinen, L., Myllylä, S., Pavelka, B., Vettenranta, J., Vehkakoski, K. & Lee, A. 2012. Liikuntapaikkapalvelut ja väestön tasa-arvo: seuratu tutkimus liikuntapaikkapalveluiden muutoksista 1998–2009. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Takalo, T. 2015. Massaliikuntatapahtuman osallistujaryhmät ja osallistumisen motiivit: Kainuun rastiviikko ja suunnistuksen MM-kilpailut 2013. Jyväskylän yliopisto. *Studies in Sport, Physical Education and Health* 223.

- Taleghani, G. R. & Ghafary, A. 2014. Providing a Management Model for the Development of Sports Tourism. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 120, 289–298. doi: 10.1016/j.sbspro.2014.02.106.
- The New York Times. 2009. Hotels Welcome International Marathoners with Open Arms. Viitattu 5.10.2017. http://www.nytimes.com/2009/10/30/sports/30hotels.html?_r=1&.
- Thwaites, D. & Chadwick, S. 2005. Service Quality Perspectives in Sport Tourism. *Sport in Society* 8 (2), 321–337. DOI: 10.1080/17430430500087781.
- Tian-Cole, S., Crompton, J. L. & Willson, V. L. 2002. An Empirical Investigation of the Relationships between Service Quality, Satisfaction and Behavioral Intentions among Visitors to a Wildlife Refuge. *Journal of Leisure Research* 34 (1), 1–24.
- Tilastokeskus. 2011. Ajankäyttötutkimus 2009: Naisten kokonaistyöaika on suurempi kuin miesten. Viitattu 20.9.2017. www.stat.fi.
- Trail, G. T., Fink, J. S. & Anderson, D. F. 2003. Sport Spectator Consumption Behavior. *Sport Marketing Quarterly* 12 (1), 8–17.
- Trail, G. T. & James, J. D. 2001. The Motivation Scale for Sport Consumption: Assessment of the Scale's Psychometric Properties. *Journal of Sport Behavior* 24 (1), 108–127.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. painos. Jyväskylä: Gummerus.
- UEG. 2015. Viitattu 25.10.2015. www.ueg.org.
- Urheilulehti. 2015. Gymnastradan jälkeen. *Urheilulehti* 118 (30), 8.
- Vallerand, R. J. 2007. Intrinsic and Extrinsic Motivation in Sport and Physical Activity: A Review and a Look at the Future. Teoksessa G. Tenenbaum & R. C. Eklund (toim.) *Handbook of Sport Psychology*. 3. painos. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 59–83.
- Vehmas, H. 2002. Liikuntamatkailu: urheilun megatapahtumista elämys- ja liikuntamatkoihin. *Liikunta & Tiede* 39 (5), 57–60.
- Vehmas, H. 2010. Liikuntamatkalla Suomessa: Vapaa-ajan valintoja jälkimodernissa yhteiskunnassa. Jyväskylän yliopisto. *Studies in Sport, Physical Education and Health* 143.
- Virkkunen, A. 2015. Esittävän voimistelun juhlaa: Gymnastrada Rottedamista Helsinkiin. Viljandi: Print Best.

- Virtanen, J. 2015. Voiko Jukolan viesti vielä kasvaa? Viitattu 27.10.2015.
<http://www.varsinais-suomi.fi/fi/blogi/item/34-voiko-jukolan-vesti-viela-kasvaa>.
- Vänttinen, K. 2001. Tuas souvetaa Sulkavalla: Ketkä, miksi ja millaisin ympäristöasentein. Jyväskylän yliopisto. Liikunnan sosiaalitieteiden laitos. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 21.3.2015. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/9704>.
- Walters, G., Sparks, B. & Herington, C. 2012. The Impact of Consumption Vision and Emotion on the Tourist Consumer’s Decision Behaviour. *Journal of Hospitality & Tourism Research* 36 (3), 366–389. DOI: 10.1177/1096348010390815.
- Wichmann, A. 2015. Diversity versus Unity: A Comparative Analysis of the Complex Roots of the World Gymnaestrada. *The International Journal of the History of Sport* 32 (4), 614–629. DOI: 10.1080/09523367.2015.1022532.
- Wiley, C., Shaw, S. & Havitz, M. 2000. Men’s and Women’s Involvement in Sports: An Examination of the Gendered Aspects of Leisure Involvement. *Leisure Sciences* 22 (1), 19–31.
- World Gymnaestrada. 2003. 12th World Gymnaestrada Lisboa 20–26 JUL, 2003: Program. Lissabon: paikallinen järjestelytoimikunta.
- World Gymnaestrada. 2007. 13th World Gymnaestrada 2007 Dornbirn: Festival Guide. Dornbirn: paikallinen järjestelytoimikunta.
- World Gymnaestrada. 2011. 14th World Gymnaestrada: WG-2011 guide. Lausanne: paikallinen järjestelytoimikunta.
- World Gymnaestrada. 2015. 15th World Gymnaestrada 12–18n July 2015: Participant Guide. Helsinki: paikallinen järjestelytoimikunta.
- World Gymnaestrada 2015 Helsinki. 2015. World Gymnaestrada. Viitattu 25.10.2015.
<http://www.wg-2015.com/gymnaestrada/world-gymnaestrada>.
- Yle. 2015. Jälkihiki. Televisioitu 20.7.2015.
- Yle 2016. Suomalaiskysely: Media ei anna täysin oikeaa kuvaa urheilusta – pääosissa miehet ja valtalajit. Viitattu 11.10.2017. <https://yle.fi/urheilu/3-8576890>.
- Yle. 2017a. Tuhansien voimistelijoiden jalkojen alla piilee terveysriski: ”kanveesibuumi ennaltaehkäisee loukkaantumisia”. Viitattu 13.10.2017.
<https://yle.fi/uutiset/3-9487722>.

- Yle. 2017b. Avustuksia ei tullut mistään: naisvoimistelijat ahkeroivat omin voimin huippuhallin. Viitattu 13.10.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-9383079>
- Zacheus, T. 2010. Liikuntaan ja urheiluun liittyvät merkitykset suomalaisten elämän aikana. *Kasvatus & Aika* 4 (2), 55–68.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukutsu

Hei!

Sain yhteystietonne teidän Gympiltä. Teen opintoihini liittyen Gymnaestrada- tutkimusta ja haluaisin tätä varten haastatella teidän seuran Gymnaestrada-osallistujia. Toteuttaisin haastattelut parihaastatteluina eli haastattelisin yhtä aikaa teitä kahta. Alla lisätietoa tutkimuksestani.

Tutkimus

Olen ollut mukana Keminmaan Nv:n toiminnassa pitkään ja tällä hetkellä opiskelen liikunnan yhteiskuntatieteitä Jyväskylän yliopistossa. Teen päättötyöni eli pro gradu -tutkielmani aiheesta "*Voimistelijoiden motiivit osallistua Gymnaestradaan*". Ideana on siis selvittää, miksi suomalaiset voimistelijat osallistuvat kyseiseen tapahtumaan.

OVOS tutkimuskohteena

Tutkimuksessani haastattelen yhden seuran Gymnaestrada-osallistujia. En halunnut ottaa tutkimuskohteeksi Keminmaan Nv:tä. Koin, että haastattelutilanteet olisivat olleet hieman haasteellisia, koska tunnen seuramme Gymnaestrada-aktiivit niin hyvin. Teidän seuralla on pitkät perinteet Gymnaestradan osallistumisen suhteen ja olette myös pohjoinen harrastevoimistelu-seura.

Tarkennusta siitä, mitä tulisin tutkimuksessani esittelemään

En tule tutkimuksessani kertomaan teidän haastateltavien henkilöllisyyttä, enkä tule kysymään haastattelussa mitään kovin henkilökohtaista. Pääpaino haastatteluissa on Gymnaestrada-dassa ja voimistelun harrastamisessa.

Haastattelupaikka

Toteutan haastattelut Oulussa. Kun olemme saaneet sovittua tarkemman ajankohdan, voimme sopia haastattelupaikan toiveidenne mukaan.

Haastattelun kesto

Haastattelu kestää n. 1h

Haastattelujen nauhoitus

Mikäli suostutte, nauhoittaisin haastattelut. Nauhoitukset tulisivat ainoastaan minun käyttööni ja helpottaisivat työni analysointivaihetta huomattavasti.

Haastattelurunko

Liitteenä haastattelurunko. Jos voisitte siihen tutustua ennen haastattelua, kiitos.

Haastatteluajankohta

Tässä ehdotuksia haastatteluajankohdaksi:

Sunnuntai 12.2	klo 16.00–21.00
Maanantai 13.2	klo 9.00–21.00
Tiistai 14.2	klo 9.00–21.00
Keskiviikko 15.2	klo 9.00–21.00
Torstai 16.2	klo 9.00–21.00
Perjantai 17.2	klo 9.00–17.00
Maanantai 20.2	klo 9.00–21.00

VASTAUSPYYNTÖ:

Jos voisit mahdollisimman pian vastata tähän viestiin ja kertoa:

1. suostutko haastatteluun.
2. mitkä ehdottamistani ajankohdista kävisi sinulle (haastatteluun tulisi varata n. 1h aikaa)

Palataan!

Eeva Laari
Liikunnan yhteiskuntatieteiden opiskelija
Jyväskylän yliopisto

TEEMAHAASTATTELURUNKO

1. Liikunnan harrastaminen ja voimistelu

- Mitä vapaa-ajan harrastuksia sinulla on?
- Miksi aloit harrastaa voimistelua?
- Onko lähipiirissäsi muita voimistelua harrastavia?
- Kuinka pitkään olet harrastanut voimistelua?
 - o Missä? Mitä voimistelua? Miten usein?
- Missä tehtävissä olet toiminut seurassanne?
- Mikä merkitys voimistelulla on ollut elämässäsi?

2. Gymnaestradaan osallistuminen

- Miksi päätit osallistua ensimmäisen kerran Gymnaestradaan?
- Monta kertaa olet osallistunut Gymnaestradaan? Mihin Gymnaestradoihin?
- Onko lähipiirissäsi ja/tai seurassasi ollut perinteenä osallistua tapahtumaan?
- Ovatko tapahtuman kustannukset vaikuttaneet osallistumispäätökseesi?
 - o Onko seuranne tukenut matkaa, vai oletko maksanut kaiken itse?
 - o Kuinka paljon suurin piirtein käytit rahaa yhden Gymnaestrada-reissun aikana (+/- käyttöraha)?
- Keiden kanssa olet viettänyt enimmäkseen aikaa tapahtumassa?
- Mikä tapahtumasisällössä on kiinnostanut sinua eniten?
- Oletteko itse esiintynyt Gymnaestradassa?
- Mikä merkitys esiintymisellä on ollut tapahtumaan osallistumisen kannalta?
- Minkä merkityksen annat tapahtuman kansainvälisille osallistujille?
- Mikä on ollut suurin syy, että olet osallistunut uudelleen Gymnaestradaan?

3. Liikuntamatkailu

- Mikä merkitys matkakohteella oli osallistumispäätökseesi?
- Teitkö Gymnaestrada-reissun aikana jotakin muuta tapahtuman ulkopuolella?
 - o Mitä muuta? Mitä palveluita käytitte reissun aikana? Missä majoituitte?
- Miten paljon yleensäkin matkailet?
 - o Kotimaassa, ulkomailla
- Kuinka tärkeässä osassa liikunta on yleensä matkoillasi?

4. Taustatiedot

- Sukupuoli, ikä, perhesuhteet, ammatti